Gemeente Scherpenzeel

Programmarekening 2017

Programmarekening 2017

Versie: mei 2018

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 5
BURGERJAARVERSLAG 7
JAARREKENING OP HOOFDLIJNEN 11
PROGRAMMA 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING 14
PROGRAMMA 1: VEILIGHEID 20
PROGRAMMA 2: VERKEER EN VERVOER 24
PROGRAMMA 3: ECONOMIE 27
PROGRAMMA 4: ONDERWIJS 30
PROGRAMMA 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE 33
PROGRAMMA 6: SOCIAAL DOMEIN 38
PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU 46
PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING (VHROSV) 51
1. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING 57
2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN 59
3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 68
4. PARAGRAAF FINANCIERING 73
5. PARAGRAAF GRONDBELEID 76
6. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN 79
7. PARAGRAAF RECHTMATIGHEID 84
8. PARAGRAAF BELASTINGEN EN TARIEVEN 86
BALANS PER 31 DECEMBER 2017 88
BIJLAGEN 111
SISA BIJLAGE 116
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT 117

VOORWOORD

Hierbij bieden wij u de Programmarekening aan voor het jaar 2017. De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig de opzet van de Programmabegroting 2017-2020.
Gedurende het jaar 2017 is uw raad via een Bestuursrapportage en twee Financiële rapportages op de hoogte gehouden van de financiële en beleidsmatige ontwikkelingen. De jaarrekening 2017 sluit met een voordelig resultaat van € 342.241.

Opzet Programmarekening

De Programmarekening 2017 begint met het Burgerjaarverslag. Daarna volgt de toelichting op het rekeningsaldo. Vervolgens wordt uitgebreid ingegaan op de realisatie van de diverse programma's. Als laatste onderdeel vindt u de balans met de toelichting daarop.

Indicatoren

In de programmabegroting 2017 zijn indicatoren opgenomen per programma. Vanaf 2017 wordt gewerkt met een nieuwe (verplichte) reeks indicatoren die worden gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl. Niet alle indicatoren zijn op het moment van het vervaardigen van de programmarekening bekend en worden pas later gepubliceerd op genoemde site. Het kan dus voorkomen dat nu in de tabellen per programma gegevens ontbreken. In de programmabegroting 2019 wordt de reeks opnieuw geactualiseerd.

Leeswijzer programma's

De Programmarekening 2017 is opgezet volgens de programma-indeling welke is gebruikt bij de begroting.

De indeling per programma is als volgt. Ieder programma begint met een korte uiteenzetting van de missie. Deze teksten zijn bij de jaarrekening ontleend aan de begroting.

Vervolgens worden per programmaonderdeel de drie W-vragen behandeld:
- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

De teksten bij de programma's onder "Wat wilden we bereiken?" zijn overgenomen uit de vastgestelde Programmabegroting 2017-2020. Hierin is namelijk de doelstelling voor het jaar 2017 verwoord.

Bij de vraag "Wat hebben we daarvoor gedaan?" wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van het beleid. Hierbij zijn de doelenboomtabellen opgenomen. Hierbij worden de volgende symbolen gebruikt:
☒ = gestopt
× = vraagt aandacht
✓ = voldoende
☑ = gerealiseerd

De paragraaf "Wat heeft het gekost?" geeft inzicht in de werkelijke baten en lasten van het programma en de verschillen ten opzichte van de begroting.
Dit onderdeel bevat twee tabellen:

- Een overzicht van de nieuwe beleidsvoornemens: hier wordt de begroting (de vastgestelde Programmabegroting 2017-2020) en de stand van de 2e financiële rapportage vergeleken met de realisatie.
- Een overzicht van alle onderliggen producten, met de reservemutaties en incidentele baten en lasten. Hier is rekening gehouden met tussentijdse begrotingswijzigingen. De realisatie wordt vergeleken met de laatste stand van de begroting.

In verband met de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording dienen de investeringen welke niet worden geactiveerd en worden gedekt uit een reserve in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. Dit is aan de kostenkant zichtbaar op het betreffende programma en aan de batenkant bij de betreffende reserves. Per saldo is er sprake van een budgettair neutrale verantwoording.

BURGERJAARVERSLAG

Voorwoord

Geachte lezer,

Het is inmiddels een goede gewoonte geworden om in de Programmarekening – door middel van het Burgerjaarverslag – verantwoording af te leggen over de (kwaliteit van de) dienstverlening van de gemeente Scherpenzeel. Waar de Programmarekening vooral beschrijft wat wij vorig jaar hebben gedaan, gaat het Burgerjaarverslag in op de dienstverlening van de gemeente. Hoewel zo'n verslag niet langer een wettelijke verplichting is (ten tijde van de invoering van het dualisme in 2002 was dat namelijk wél zo), is het goed om jaarlijks iets over de gemeentelijke dienstverlening te vertellen. Het Burgerjaarverslag, als onderdeel van de Programmarekening, biedt ons daarvoor een praktische mogelijkheid.

Voordat wij – vooral cijfermatig – ingaan op de (kwaliteit van de) gemeentelijke dienstverlening in 2017, maak ik van de gelegenheid gebruik om in dit voorwoord een aantal thema's te belichten.

Organisatie
Het afgelopen jaar is geprobeerd het relatief grote aantal vacatures te vervullen. Ik ben blij dat dit inmiddels zo goed als gelukt is, omdat we merkten dat vanwege deze vacatures onze dienstverlening onder druk kwam te staan. We wensen de nieuwe medewerkers van de gemeente Scherpenzeel veel succes toe, in het bijzonder de nieuwe gemeentesecretaris, mevrouw Wilma van de Werken.

Het jaar 2017 was ook het jaar dat burgemeester Ben Visser, in verband met gezondheidsproblemen, tijdelijk zijn werkzaamheden moest neerleggen. Inmiddels heeft hij afscheid genomen en is gestart als regiodirecteur van Remondis Nederland. We wensen hem, ook in dit verslag, het allerbeste toe en danken hem voor wat hij voor Scherpenzeel heeft betekend.

Vanwege zijn afwezigheid, nu ook gevolgd door zijn vertrek, heb ik in overleg met de commissaris van de Koning en de gemeenteraad besloten in ieder geval tot de zomer van 2018 als waarnemend burgemeester van Scherpenzeel aan het werk te blijven. Ik vind dat beslist geen straf; ik ben de afgelopen maanden onder de indruk geraakt van de betrokkenheid en de dynamiek van de gemeentelijke organisatie, maar ook van inwoners, organisaties en ondernemers. Wat is Scherpenzeel een heerlijke gemeente om te wonen, te werken en er te verblijven!

Het jaar 2017 was ook het laatste kalenderjaar van de coalitie SGP, CDA en ChristenUnie. Op 21 maart jl. werden gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Bij het schrijven van dit verslag waren de drie partijen GBS, ChristenUnie en Pro Scherpenzeel met elkaar in gesprek om de mogelijkheden voor een nieuwe coalitie te verkennen.
Een nieuwe bestuursperiode biedt – wélke samenstelling het college ook krijgt – nieuwe kansen en mogelijkheden die mijns inziens één ding gemeen hebben: het werken aan het welzijn van de inwoners en ondernemers. De gemeentelijke organisatie is daarbij dienstverlenend; of het nu gaat om het opstellen van een bestemmingsplan (om woningbouw of bedrijvigheid mogelijk te maken), of de ondersteuning van mensen die tijdelijk of iets langer hulp nodig

hebben óf het verstrekken van de paspoorten en rijbewijzen… we zijn er als organisatie voor onze inwoners en ondernemers en werken vanuit de gedachte om dingen mogelijk te maken.

Ook een gemeentelijke organisatie is nooit af en is nooit klaar. We willen het iedere dag weer een beetje beter doen. Daar kunt en mag u ons op aanspreken.

Met vriendelijke groet,

Corry van Rhee-Oud Ammerveld
Waarnemend burgemeester van Scherpenzeel

Gemeentewinkel
Inwoners kunnen bij de afdeling Gemeentewinkel terecht voor onder andere een nieuw paspoort, identiteitskaart, een rijbewijs of een uitkering. De afdeling Gemeentewinkel is ook hét adres voor vragen over belastingaanslagen, formulieren op de website of vragen en advies over jeugd, zorg en ondersteuning.

Paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen
De meeste inwoners van de gemeente Scherpenzeel hebben alleen voor het aanvragen en ophalen van een rijbewijs, paspoort of identiteitskaart contact met de gemeente. De medewerkers van de balie Publiekszaken van de afdeling Gemeentewinkel staan inwoners met raad en daad terzijde. In het onderstaande overzicht vindt u de aantallen aangevraagde en verstrekte reisdocumenten:

Reisdocument	**Jonger dan 18**	**18 jaar en ouder**
Identiteitskaart	506	737
Paspoort	109	770
Reisdocument Vreemdelingen	1	0
Reisdocument Vluchtelingen	7	11
Zakenpaspoort	0	1
Tweede zakenpaspoort	0	1
Tweede paspoort	0	2

Rijbewijzen	
Rijbewijs (Eerste afgifte)	139
Rijbewijs (Vernieuwing)	874
Rijbewijs (Vervanging)	18
Rijbewijs (Categorie-uitbreiding)	107
Herafgifte na opheffen ongeldigverklaring	4
Omwisselen buitenlands rijbewijs	13
Totaal	**1155**

Postbus 100 & info@scherpenzeel.nl
De gemeente Scherpenzeel ontving in 2017 in totaal via de postbus en het gemeentelijke mailadres info@scherpenzeel.nl 7604 brieven (5.164) en mails (2.440) die werden geregistreerd. Van de per afdeling ontvangen poststukken en mails is geen overzicht beschikbaar.

Vergunningen
De gemeente Scherpenzeel houdt, door middel van de Omgevingsdienst de Vallei (OddV) toezicht op de naleving van de bouwregelgeving. In de praktijk komt dat neer op het toetsen van bouwplannen, het afgeven van vergunningen, het letten op de bouwconstructie en de brandveiligheid van de bestaande gebouwen en nieuwbouw. Ook wordt toezicht gehouden op (illegaal) (ver)bouwen. Op het gebied van wonen is de gemeente onder andere verantwoordelijk voor het aanpakken van woonfraude (illegale bewoning of overbewoning) en het huisvesten van statushouders.
In 2017 zijn 107 omgevingsvergunningen verleend, waarvan 36 sloopmeldingen.

Bezwaarschriften
In 2017 werden 16 bezwaarschriften ontvangen.
Hieronder vindt u een overzicht van onderwerpen waarop het bezwaarschrift betrekking had en welke adviezen de bezwaarschriftencommissie heeft uitgebracht.
- Wijziging standplaatsvergunning (1)
- Hondenpoepbeleid (2)
- Regeling Tegemoetkoming eigen risico (Participatiewet) (2)
- Sociale zekerheid (Participatiewet) (3)
- Handhaving (2)
- Omgevingsvergunningen (3)
- Planschade (1)
- Verkeersovertreding (is doorgestuurd naar het juiste orgaan) (1)
- Personeelszaken (1)

Er is een zestal intrekkingen geweest van bezwaarschriften. Hierover heeft de commissie dan ook geen advies uitgebracht.
De commissie heeft over de overige bezwaarschriften het volgende advies uitgebracht:
- 6x ongegrond;
- 1x gegrond;
- In 6 zaken is het advies van de commissie door het college overgenomen;
- In 1 zaak is het college contrair gegaan.

Eenmaal (14%) was sprake van een gegrond bezwaar. De meeste bezwaren hadden betrekking op de afdeling Ruimte & Groen (63%), gevolgd door de afdeling Gemeentewinkel (31%) en Bedrijfsvoering (6%).
Alle beslissingen op bezwaar zijn binnen de daarvoor geldende termijn genomen.

Burgerparticipatie
De gemeente Scherpenzeel maakte vorig jaar – net als in voorgaande jaren – werk van de burgerparticipatie, het betrekken van inwoners, organisaties en ondernemers bij en het informeren over beleid, projecten en ontwikkelingen. Dat gebeurde op verschillende manieren: door middel van informatie- en inloopbijeenkomsten, inspraakavonden, (nieuws)brieven, persoonlijke contacten, etc.

De gemeente Scherpenzeel is ook actief op sociale media. Op dit moment volgen 1.231 mensen de Facebookpagina van de gemeente Scherpenzeel, 114 mensen de Facebookpagina van de gemeenteraad en 111 mensen die van de Wijkplatforms Scherpenzeel. Het Twitteraccount van de gemeente Scherpenzeel wordt gevolgd door 1.115 mensen. We merken, meer en meer, dat deze laagdrempelige manier steeds vaker wordt gebruikt om iets aan de gemeente door te geven.

JAARREKENING OP HOOFDLIJNEN

Saldo jaarrekening

De Programmarekening 2017 heeft een voordelig resultaat van € 342.241. In dit hoofdstuk wordt de samenstelling en de totstandkoming van dit resultaat vanuit enkele invalshoeken belicht. De voorgestelde bestemming van het resultaat is opgenomen in het raadsvoorstel bij deze programmarekening. Deze resultaatbestemming is niet in de jaarrekening verwerkt.

Analyse ten opzichte van de begroting

Bij de analyse van het rekeningsaldo wordt gekeken naar het verschil tussen de meest actuele stand van de begroting 2017 en de werkelijke cijfers.[1]

Resultaat jaarrekening 2017	
Begroot resultaat 2e Financiele rapportage 2017	299.491 V
Begrotingswijzigingen na 2e Financiele rapportage 2017	72.000 N
Saldo bijgestelde begroting 2017	**227.491 V**
Totaal lasten jaarrekening 2017	18.482.884 N
Totaal baten jaarrekening 2017	18.825.124 V
Saldo jaarrekening 2017	**342.241 V**
Verschil realisatie versus bijgestelde begroting	**114.750 V**

Ten opzichte van de bijgestelde begroting vertoont de jaarrekening diverse verschillen. Hierna melden we de belangrijkste inhoudelijke verschillen. Per programma is een uitvoerige toelichting opgenomen van de verschillen in deze jaarrekening. Kortheidshalve wordt hiernaar verwezen.

[1] In dit hoofdstuk geldt bij de tabellen: V=Voordeel; N=Nadeel

Verschillen zijn incidenteel (I) wanneer deze alleen in 2017 optreden, of het effect reeds is verwerkt in de begroting 2018.

Progr.	Omschrijving	Bedrag	Inc/Str
0	Feitenonderzoek Walstrolaan	14.000 N	I
0	Verplichting accountantskosten	15.000 N	I
0	Opleiding en begeleiding college	13.000 N	I
0	ICT-ondersteuning burgerzaken	21.000 N	I
0	Vrijval voorziening wethouderspensioenen	65.000 V	I
0	Werving gemeentesecretaris	20.000 N	I
0	Leges burgerzaken	18.000 V	I
0	Personeelskosten	20.000 V	I
0	Bestuursondersteuning	15.000 V	I
0	ICT-budget	80.000 V	I
0	Doorbelasting aan grondexploitaties	15.000 V	I
0	Aansluiting belastingen op MijnOverheid	18.000 N	I
0	OZB-opbrengsten	24.000 N	I
0	Stelpost onderuitputting	50.000 N	I
0	Vrijval gelden statushouders	117.000 V	I
0	Extra storting Reserve huisvesting	15.000 N	I
2	Openbare verlichting	13.000 N	I
4	Leerlingenvervoer	14.000 V	I
7	Begraafplaatsadministratie	15.000 V	I
7	Lijkbezorgingsrechten	28.000 V	I
8	Leges omgevingsvergunningen	105.000 N	I
8	Leges bestemmingsplannen	46.000 V	I
8	Bijdrage OddV	35.000 V	I

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel zijn alle verschillen aan te merken als incidenteel.

PROGRAMMA'S

PROGRAMMA 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Portefeuillehouder: C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld / H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: W.M. van de Werken / J.W. Berkhof

Samenvatting missie:
Het gemeentebestuur staat dicht bij haar inwoners. Een toegankelijke houding is hierbij ons uitgangspunt. Onze inwoners en bedrijven worden tijdig betrokken bij nieuwe ontwikkelingen, op een moment dat er nog sprake kan zijn van een wezenlijke inbreng. Wij communiceren op een directe en actieve wijze. Het bestuur is krachtig en zichtbaar aanwezig in de gemeente en de regio. Wij willen een dienstverlenende gemeente zijn. Dit komt tot uitdrukking in het meedenken met onze inwoners, het uit de weg ruimen van bureaucratie en het bewerkstelligen van snellere doorlooptijden. Digitaliseren is hierbij een belangrijk instrument.

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Progr. Rek.***	***Toelichting en maatregelen***
Bestuur				
1. Scherpenzeel voor de lange termijn in staat stellen om op een kwalitatief goede wijze de gemeentelijke taken aan te kunnen.	Samenwerking binnen de Regio FoodValley dan wel buurgemeenten zoeken op het gebied van bedrijfsvoering en beleidsinhoudelijke terreinen, binnen de bestuurlijke randvoorwaarden. De per 1 januari 2017 verhoogde inwonerbijdrage RFV moet bijdragen aan een snelle - en efficiënte realisatie van de programma's/projecten uit het Uitvoeringsprogramma, zowel binnen Triple Helix-verband als binnen de intergemeentelijke RFV-samenwerking. Dit Uitvoeringsprogramma is een uitwerking van de eerder vastgestelde Strategische Agenda; waarin de (beleids-) uitgangspunten voor de jaren 2015-2019 zijn vastgelegd. Daarmee is het Uitvoeringsprogramma een concrete invulling van eerder gemaakte (beleids-) keuzes	✓	×	Bestuurlijk is Scherpenzeel steeds vertegenwoordigd in de regio. Nu ambtelijk de vacatures zijn ingevuld kan ook op dat niveau meer geïnvesteerd worden in de regio. Nadere positiebepaling is gewenst.
2. Bij wettelijk verplichte regionale samenwerking onze belangen als kleine gemeente zoveel mogelijk veiligstellen.		✓	✓	
3. Wat betreft de activiteiten op zondag; houden zoals het nu is	De status quo handhaven t.a.v. zondagsrust	✓	✓	
4. Wij willen duidelijk en helder communiceren met onze inwoners	We gaan in gesprek met 'bezwaarden' om formele trajecten te voorkomen	✓	×	Bij ieder bezwaar zal gekeken worden of dit via mediation opgelost kan worden.
	Investeren in communicatie met ondernemers en brancheorganisaties	✓	×	De bedrijfscontact functionaris is begin 2018 gestart en pakt dit op.
Ondersteuning organisatie				
1. Digitale overheid	Stabiel ICT-platform realiseren	✓	✓	
	Voldoen aan de standaarden voor informatiebeveiliging	✓	✓	
	Implementeren van de landelijke digitaliseringsagenda's	✓	✓	
	Uitvoeren van het Informatiebeleidsplan 2017-2020	✓	✓	
	Inzetten op digitale duurzaamheid van de archivering	✓	✓	
2. Financieel beleid volgens vastgestelde randvoorwaarden	Huidig niveau AO/IC handhaven	✓	✓	
	De gevolgen van het nieuwe BBV en de vennootschapsbelasting implementeren en monitoren	✓	✓	

	Actualiseren Treasurystatuut	✓	☑	
	Actualiseren Nota Waardering en afschrijving vaste activa	✓	☑	
Algemene Dekkingsmiddelen				
1. Een gezond en sluitend meerjarenperspectief	Structurele lasten wordt gedekt door structurele inkomsten.	✓	✓	
	Alle kosten die samenhangen met het sociaal domein worden daaraan toegerekend, inclusief de overhead.	✓	✓	
	De woonlastenstijging voor burgers zoveel mogelijk beperken	✓	✓	
2. Financiële stabiliteit tijdens het begrotingsjaar	Realistisch begroten.	✓	✓	
	Financiële sturing op ontwikkelingen na vaststellen begroting	✓	✓	
	Uitgaven en inkomsten van het sociaal domein monitoren	✓	✓	
	Vastgestelde bezuinigingsmaatregelen monitoren	✓	✓	
3. Goede uitvoering van de gemeentelijke belastingen	Communicatie over de belangrijkste items van de belastingverordeningen	✓	✓	
	Efficiënte afhandeling bezwaarschriften	✓	✓	
4. Actuele tarieven voor gemeentelijke heffingen	Actualiseren leges	✓	✓	
	Leges omgevingsvergunningen	×	×	Onder leiding van de OddV is er een werkgroep, van alle leden die in de OddV zitten, om titel 2 van de tarieventabel tekstueel te harmoniseren. Dit proces verloopt traag, maar wanneer dit gerealiseerd is, dan is het mogelijk om de tarieven eventueel aan te passen. Al blijft het uitgangspunt hiervoor 100% kostendekkendheid.
	Toeristenbelasting	☑	☑	
Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd				

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Formatie	Fte per 1.000 inwoners				6,5
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners				6,2
Apparaatskosten	Kosten per inwoner				567
Externe inhuur	Kosten % van loonsom +totale kosten inhuur externen				
Overhead	% van totale lasten				14
Bezwaarschriften (excl. WOZ) – Besluit college					
· Ingetrokken	Aantal	4	11	14	
· Ongegrond	Aantal	6	18	8	
· (Deels) Gegrond	Aantal	3	4	1	
· % gegrond	%	23%	12%	4%	

Wat mag het kosten?

Tabel nieuw beleid Programma Bestuur en Ondersteuning

	Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie
Lasten	2016	2017	2017	2017
Aanpassing Bezoldiging College		12.500	12.500	16.500
Verwachte stijging bijdrage FoodValley		11.000	11.000	11.000
Archiefbeheer		8.500	8.500	6.500
Personeels- en salarisadministratie		8.000	8.000	8.000
ICT		50.000	50.000	0
Informatiebeveiliging		30.000	30.000	15.000
Basisregistraties		10.500	10.500	0
Eenpitters		130.000	130.000	130.000
Omloopsnelheid wetgeving		20.000	20.000	2.000
Ontwikkeling naar nieuwe overheid		11.000	11.000	11.000
Ontwikkeling naar nieuwe overheid		29.000	29.000	34.000
Totaal	**0**	**320.500**	**320.500**	**234.000**
	Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie
Baten	2016	2017	2017	2017
Projecten O-gen/FoodValley		5.000	5.000	5.000
Digitaal vergaderen gemeenteraad		10.500	10.500	11.000
Einde contract met Begroting in Beeld (vervangen door BiEO)		1.750	1.750	1.750

Overheadtoerekening aan sociaal domein		168.000	168.000	168.000
OZB-opbrenst inbreidingslocaties		10.000	10.000	0
Geen rente Eigen Vermogen agv BBV		23.400	23.400	23.400
Totaal	**0**	**218.650**	**218.650**	**209.150**

Tabel baten en lasten onderliggende producten

	Lasten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bijgest.begr. 2017	Realisatie 2017	Verschil
010	Bestuur	1.123.774	713.295	715.295	748.830	33.535
020	Burgerzaken	358.850	253.107	255.507	275.415	19.908
030	Overige gronden en gebouwen	129.400	13.875	13.875	143.661	129.786
040	Ondersteuning organisatie	1.122.191	2.666.613	3.055.151	2.946.750	-108.401
050	Treasury	2.468	28.760	20.760	10.750	-10.010
061	OZB woningen	162.856	135.228	135.228	153.812	18.584
062	OZB niet-woningen	0	8.878	8.878	7.923	-955
064	Belastingen overig	4.641	14.588	14.588	17.172	2.584
070	Algemene uitkering en overige	23.975	23.610	23.610	4.532	-19.078
080	Overige baten en lasten	709.265	103.500	-5.500	-15.426	-9.926
090	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	7.428	7.428
012	Reserve mutaties	1.089.989	504.118	710.681	1.278.689	568.008
Totaal	**lasten**	**4.727.409**	**4.465.572**	**4.948.073**	**5.579.536**	**631.463**

	Baten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bijgest.begr. 2017	Realisatie 2017	Verschil
010	Bestuur	-8.640	0	-8.500	-74.389	-65.889
020	Burgerzaken	-189.980	-174.425	-174.425	-192.709	-18.284
030	Overige gronden en gebouwen	-99.362	-59.639	-37.739	-56.133	-18.394
040	Ondersteuning organisatie	0	-42.500	-57.700	-63.939	-6.239
050	Treasury	-409.009	-25.102	-25.102	-39.474	-14.372
061	OZB woningen	-1.036.464	-1.195.346	-1.195.346	-1.183.139	12.207
062	OZB niet-woningen	-358.044	-523.836	-523.836	-512.362	11.474
064	Belastingen overig	-43.126	-44.719	-44.719	-41.562	3.157
070	Algemene uitkering en overige	-9.837.151	-9.779.508	-9.908.722	-9.994.576	-85.854
080	Overige baten en lasten	-509.525	0	0	0	0
012	Reserve mutaties	-1.667.810	-1.193.855	-1.814.668	-1.856.879	-42.212
Totaal	**baten**	**-14.159.111**	**-13.038.929**	**-13.790.756**	**-14.015.162**	**-224.406**

Saldo		**-9.431.702**	**-8.573.358**	**-8.842.683**	**-8.435.627**	**407.057**
	Reservemutaties	***Rekening 2016***	***Prim.begr. 2017***	***Bijgest.begr. 2017***	***Realisatie 2017***	***Verschil***
Toev.	Res. Automatisering	108500	108.500	108.500	108.500	0
	Alg. Reserve	30000				0
	Huisvesting				15.630	15.630
Onttr.	Alg. Reserve	-580141		-186.900	-292.378	-105.478
	Res. huisvesting	-82380	-40.446	-40.446	-40.446	0
	Res. Foodvalley	0	0	-15.000	-15.000	0
	Res. Automatisering		-141.477	-216.477	-209.092	7.385
To-taal	**reservemutaties**		**-73.423**	**-350.323**	**-432.786**	**-82.463**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)
geen

De belangrijkste verschillen tussen begroting en rekening zijn:

010
De overschrijding aan de lastenkant wordt beïnvloed door een feitenonderzoek rondom de Walstrolaan dat door het college op verzoek van (een deel van de) raad is uitgevoerd. De kosten bedragen ruim € 14.000. Aan opleiding en begeleiding van het college is daarnaast ruim € 13.000 meer uitgegeven.
Aan de batenkant betreft dit de onttrekking van € 65.000 uit de voorziening pensioenen wethouders. De berekeningen worden jaarlijks door een in actuariële berekeningen gespecialiseerd bureau uitgevoerd. De vrijval wordt veroorzaakt door een gestegen rekenrente.

020
De overschrijding op de lasten wordt veroorzaakt door de kosten van ICT dienstverlening door de gemeente Barneveld ad € 21.000. Nu deze activiteiten vanaf eind 2017 zijn opgenomen in de samenwerking met Veenendaal, zijn deze kosten nog eenmalig verschuldigd. Voorgesteld wordt om dit bij de bestemming van het jaarrekeningsaldo te dekken uit de reserve automatisering.
Aan de batenkant is de opbrengst leges burgerzaken € 18.300 hoger dan geraamd.

030
De afboeking van het complex Wetro (vanuit resultaatbestemming 2016) ad € 116.375 is hier als last verantwoord. De afwaardering van het Wetroterrein is via taakveld 012 onttrokken aan de algemene reserve zoals door de Raad besloten door de resultaatbestemming 2016. Een overschrijding van € 13.000 aan de lastenkant wordt enerzijds veroorzaakt door opruim-werkzaamheden bij het Wetroterrein en anderzijds door een hogere belastingaanslag. Daar staat ook een hogere inkomst tegenover van € 18.000 als gevolg van meer opbrengsten uit verhuur van gronden en gebouwen.

040

Het geheel van de personeelskosten (loonkosten, inhuur en overige personeelslasten) is ongeveer € 20.000,00 voordelig.
Op bestuursondersteuning is een voordeel van € 15.000,00. De verhoging bij de 2e Firap is niet juist ingeschat. Daardoor ontstaat dit voordeel ten opzichte van de bijgestelde begroting.
De wervingskosten voor de nieuwe gemeentesecretaris zijn niet begroot. Het nadeel is € 20.000,00
Het budget voor de ICT-samenwerking en het Informatiebeleidsplan is niet volledig gebruikt; 2017 was het opstartjaar. Het voordeel op het totale ICT-budget bedraagt € 80.000,00. In de begroting 2018 zijn deze budgetten reeds omlaag gebracht.
Er is ongeveer € 15.000,00 meer doorbelast aan grondexploitaties; dit is een voordeel op het exploitatiesaldo.

050
Als gevolg van ontwikkelingen op de financiële markt is er meer dividend ontvangen dan verwacht.

061
De budgetoverschrijding aan de lastenkant komt door het feit dat de gemeente Scherpenzeel vanaf 01 maart 2017 aangesloten is bij MijnOverheid. Hiervoor zijn eenmalig implementatie kosten gemaakt.

070
Van de gereserveerde taakmutaties over 2017 valt een bedrag van € 19.000 vrij. Dit geld wordt in 2017 niet ingezet. De Algemene uitkering is ongeveer € 17.000 hoger dan geraamd. Het bedrag voor de huisvesting van vergunningshouders over 2016 ad € 72.339 is weer toegevoegd aan de Algemene uitkering. Per saldo bedragen de gelden voor vergunninghouders over 2016/2017 ultimo 2017 € 116.642. Door middel van resultaatbestemming wordt gevraagd de gelden voor huisvesting vergunninghouders toe te voegen aan de reserve Participatie.

PROGRAMMA 1: VEILIGHEID

Portefeuillehouder: C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld
Programmacoördinator: J.W. Berkhof

Samenvatting missie:
De gemeente Scherpenzeel is een fijne gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. Een veilige woon- en leefomgeving draagt daaraan bij. De gemeente heeft een verantwoordelijke taak als het gaat om de openbare orde en veiligheid, maar doet dit niet alleen; we werken daarvoor samen met politie, brandweer, Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, inwoners, wijkplatforms en ondernemers. Inwoners, ondernemers en toeristen voelen zich veilig en weten zich beschermd door de overheid. Respect voor elkaar is en blijft de norm. We handhaven de regels op het gebied van openbare orde, veiligheid en evenementen. Iedereen is goed voorbereid op eventuele calamiteiten.

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Progr. rek.***	***Toelichting en maatregelen***
Crisisbeheersing en Brandweer				
1. Brandweerzorg - Voldoen aan kwaliteitsnormen, zoals uitruktijden - Voldoende zorg voor vrijwilligers 2. Brandveilige samenleving 3. Doorontwikkeling Repressieve Organisatie VGGM	Het leveren van een actieve bijdrage aan het functioneren van de regionale brandweer	✓	✓	
	Het monitoren van de kwaliteit van regionale brandweerzorg	✓	✓	
	Het investeren van de brandweer in de relatie met het lokaal bestuur	✓	✓	
	Het inzetten op preventie om onder andere risicoreductie te bewerkstelligen en de veiligheidsbeleving van inwoners en instellingen	×	✓	
	Het inzetten op de verbetering van repressie, zoals snellere opkomsttijden, het terugdringen van loze meldingen, voldoende inzet van vrijwilligers en het doelmatig inzetten van financiële middelen	×	✓	
4. De gemeente Scherpenzeel is goed voorbereid op rampen en incidenten	Het zorg dragen voor het actueel blijven, in stand houden en waar nodig verbeteren van de gemeentelijke deelprocessen, die onderdeel uitmaken van het regionale crisisplan deel 2	✓	✓	
	Het jaarlijks beoefenen van de gemeentelijke deelprocessen	✓	✓	
	Opleiden en oefenen van de medewerkers in de crisisorganisatie, die op gemeentelijk niveau een taak houden in de rampenbestrijding	✓	✓	
	Het ondersteunen van de burgemeester in het Gemeentelijk Beleids Team (GMT) wat in geval van een ramp of incident vanuit de gemeente blijft opereren	✓	✓	
	Het (in regionaal verband) leveren van piketfunctionarissen voor de inzet in de rol van OVD bevolkingszorg en piketfunctionarissen voor de inzet in het Regionaal Operationeel Team (ROT) in Arnhem	✓	✓	

	Het actueel houden van het gemeentelijk alarmerings- en oproepsysteem Communicator en dit ook periodiek beoefenen	✓	✓	
Openbare orde en Veiligheid				
1. Aanpak van high impact crimes	Projecten: - Witte voetjes (de gezamenlijke campagne van gemeente, wijkplatforms en politie om woninginbraken tegen te gaan) - Boef in de wijk (een anti-woninginbrakenspel waarbij inwoners op een actieve manier worden betrokken) - Zomervakantie- en Donkere Dagen Offensief (een gezamenlijke campagne van gemeente en politie) - Babbeltrucs (gericht op senioren) - Aanpak van inbraken in en diefstal van auto's - Aanpak van diefstal van fietsen - Uitbreiding van "WhatsApp-groepen" - 112-Campagne (om het aantal meldingen en aangiften te vergroten)	✓	✓	
	Communicatie over Veiligheidsbeleid in het algemeen en in het bijzonder over: - Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW) - Selecta DNA - Week en Dag van de Veiligheid - Veiligheidstips (via de gemeentelijke informatiepagina) - 112 - Zomer- en Donkere Dagen Offensief	✓	✓	
2. Aanpak van overlast en vandalisme in de woon- en leefomgeving	Projecten - Het voorkomen en het bestrijden van overlast en vernielingen door jongeren en het verhalen van de kosten daarvan op de daders.	×	✓	
	Communicatie over - Vernielingen en schades - Het doen van meldingen en aangiftes - Het tegengaan van verkeersoverlast	✓	✓	
3. Aanpak van drank- en drugsgebruik en -overlast	Het terugdringen van alcoholgebruik door jongeren (samen met anderen gemeenten in voortgezette FrisValley-aanpak)	✓	✓	
	Het controleren op en het handhaven van openingstijden in horeca en sportkantines	✓	✓	

	Het terugdringen van drugsgebruik door jongeren in samenwerking met onder andere het Centrum voor Jeugd en Gezin Scherpenzeel	×	×	We hebben hier, na de ervaringen in 2016, geen nadere actie op ondernomen (in 2016 was er geen animo vanuit de bevolking voor preventie en advies op dit gebied).
	Het bewust maken van de gevaren van te vroeg, te vaak en te veel alcohol- en drugsgebruik bij jongeren door het netwerk om hen heen daarbij te betrekken	✓	✓	
4. Aanpak subjectieve veiligheid	Het voortzetten, verdiepen en uitbouwen van de wijkplatforms in Scherpenzeel	✓	✓	
	Het uitbouwen van het aantal "WhatsApp-groepen" in onze gemeente	✓	✓	
Evenementenbeleid				
1. Evenementenbeleid	Uitvoering geven aan het beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld	✓	✓	
	Het verzorgen van een gestroomlijnd proces voor de vergunningverlening	×	✓	
	Overleg met Promotie Commissie Scherpenzeel in het kader van het evenementenbeleid	✓	✓	
Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd				

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	59	59	48	nb
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	0	nb	nb	nb
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,5	0	0,5	
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	3,2	2,7	2,6	2,6
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,6	3,7	1,6	
Vernielingen en beschadigingen in openbare ruimte	Aantal per 1.000 inwoners		5,8	4,7	1,6

Wat mag het kosten?

Tabel nieuw beleid Programma Veiligheid

Geen

Tabel baten en lasten onderliggende producten

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Lasten	*2016*	*2017*	*2017*	*2017*	
110	Brandweer	480.220	499.816	491.734	497.450	5.716
120	Openbare orde en veiligheid	202.268	142.336	142.336	148.496	6.160
To-taal	**lasten**	**682.488**	**642.153**	**634.071**	**645.946**	**11.875**
		Rekening	*Prim.begr.*	*Bijgest.begr.*	*Realisatie*	*Verschil*
	Baten	*2016*	*2017*	*2017*	*2017*	
110	Brandweer	0	0	0	-6.082	-6.082
120	Openbare orde en veiligheid	-11.815	-14.140	-14.140	-13.246	894
To-taal	**baten**	**-11.815**	**-14.140**	**-14.140**	**-19.328**	**-5.188**
Saldo		**670.673**	**628.013**	**619.931**	**626.618**	**6.687**
		Rekening	*Prim.begr.*	*Bijgest.begr.*	*Realisatie*	*Verschil*
	Reservemutaties	*2016*	*2017*	*2017*	*2017*	
	Geen					
To-taal	**reservemutaties**			**0**	**0**	**0**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

geen

PROGRAMMA 2: VERKEER EN VERVOER

Portefeuillehouder: V.M. van de Fliert-Klein
Programmacoördinator: L.G. Zeeman

Samenvatting missie:
Een goede kwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan de (verkeers)veiligheid en het welzijn van de inwoners.
De gemeente Scherpenzeel draagt daarom zorg voor een deugdelijke inrichting en beheer van de openbare ruimte. Hierbij wordt gestreefd naar doelmatigheid, gekoppeld aan de behoeften van de inwoners. De gemeentelijke eigendommen in de openbare ruimte zijn belangrijke kapitaalgoederen die op een verantwoorde wijze onderhouden worden, om kapitaalvernietiging en (grote) investeringen in de toekomst te voorkomen.

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Progr. Rek.***	***Toelichting en maatregelen***
Verkeer en vervoer				
1. Verminderen parkeerproblematiek in het centrum en de woonwijken.	Plannen ter verbetering van de bereikbaarheid opnemen in het nieuwe GVVP	☑	☑	
	Verwijderen minder noodzakelijke snelheidsremmers	☑	☑	
2. De verkeersveiligheid garanderen	Plannen ter verbetering van verkeerssituaties opnemen in het nieuwe GVVP	☒	☒	Besloten is om geen nieuw GVVP op te stellen en het restant krediet van het GVVP te besteden voor de centrumvisie.
Onkruidbestrijding → wijzigen in : Verkeersveiligheid en wegbeheer				
1. Garanderen verkeersveiligheid	Tijdig (groot) onderhoud uitvoeren	✓	✓	
	Tussendoor klein onderhoud uitvoeren, voorkomen wegdekschade	✓	✓	
2. Tot een minimum beperken van klachten m.b.t. wegonderhoud	De klachten op het huidige lage peil te houden door heldere communicatie en snelle klachtenafhandeling	✓	✓	
Openbare verlichting				
1. De sociale- en verkeersveiligheid garanderen	Het opstellen van een verlichtingsplan bij nieuwe verlichting zodat er voldoende kwaliteit is	☑	☑	
2. Lage onderhouds- en energiekosten	Bij de aanschaf van verlichting de levensduur, de te verwachten onderhoudskosten en het energieverbruik mee te laten wegen	☑	☑	
Parkeren				
1. Verminderen parkeerproblematiek in het centrum en de woonwijken.	Zoveel mogelijk projectmatig parkeerruimte creëren in bestaande situaties. Bij herontwikkeling of nieuwbouwlocaties sterk inzetten op extra parkeerplaatsen	✓	✓	
	Evaluatie en mogelijke herziening parkeerbeleid	✓	☑	

Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met motorvoertuig	%	9	7	nb	nb
Ziekenhuisopname n.a.v. vervoersongeval met fietser	%	12	7	nb	nb

Wat mag het kosten?

Tabel nieuw beleid Programma Verkeer en vervoer

	Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie
Lasten	2016	2017	2017	2017
Onkruidbestrijding en vegen		29.000	29.000	23.000
Opstellen nieuw GVVP		20.000		
Totaal	**0**	**49.000**	**29.000**	**23.000**
	Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie
Baten	2016	2017	2017	2017
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel baten en lasten onderliggende producten

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Lasten	2016	2017	2017	2017	
210	Verkeer en vervoer	974.939	879.378	868.378	826.417	-41.961
250	Openbaar vervoer	11.266	14.798	14.798	14.457	-341
To-taal	**lasten**	**986.205**	**894.177**	**883.177**	**840.874**	**-42.303**
		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Baten	2016	2017	2017	2017	
210	Verkeer en vervoer	-47.809	-26.200	-26.200	-28.429	-2.229
250	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0
To-taal	**baten**	**-47.809**	**-26.200**	**-26.200**	**-28.429**	**-2.229**
Saldo		**938.396**	**867.977**	**856.977**	**812.445**	**-44.532**

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Reservemutaties	**2016**	**2017**	**2017**	**2017**	
Toev.	Res. wegen	53573	127.000	127.000	263.894	136.894
	Algemene reserve		0	0	65.000	65.000
Onttr.	Res. GVVP		-99.940	-99.940		99.940
	Res. wegen	-161996	-141.500	-141.500	-241.189	-99.689
To-taal	**reservemutaties**	**-108.423**	**-114.440**	**-114.440**	**87.705**	**202.145**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

Geen

De belangrijkste verschillen tussen begroting en rekening zijn:

210
Op wegen ontstaat een voordeel van ongeveer € 40.000 op de kapitaallasten. In onderstaande tabel is toegelicht hoe dit verschil ontstaat. Tegenover dit voordeel staat een lagere onttrekking uit de reserve wegen. Per saldo heeft dit dus geen effect op het rekeningsaldo.

Krediet	**Begroting**	**Rekening**	**Verschil**
Centrumvisie uitvoeringsprogramma		55.031	-55.031
Groot onderhoud Kolfschoten		8.400	-8.400
Extra infra Ringbaan		38.901	-38.901
Elementenverharding Glashorst 2017	141.500	128.889	12.611
Sanering gasfabriekterrein		-129.651	129.651
Totaal	**141.500**	**101.570**	**39.930**

Op openbare verlichting is bijna € 13.000 meer uitgegeven. Dit betreft een saldo van hogere onderhoudskosten van (€ 21.500) en lagere energiekosten (€ 6.200) en kapitaallasten (€ 2.400). De hogere onderhoudskosten worden veroorzaakt door het schilderen van de lichtmasten.

In 2017 is het negatieve krediet Sanering Gasfabriekterrein afgesloten en als negatieve kapitaallast weggeboekt naar 0 ultimo 2017.

Het restantverschil op dit taakveld betreft diverse kleine over- en onderschrijdingen op de diverse budgetten die onder dit taakveld vallen.

PROGRAMMA 3: ECONOMIE

Portefeuillehouder: C.A.A. van Rhee-Oud Ammerveld/ V.M. van de Fliert-Klein/T. van Dijk
Programmacoördinator: L.G. Zeeman

Samenvatting missie:
De gemeente Scherpenzeel is geen forensendorp of slaapgemeente. Een goed functionerende plaatselijke economie is een belangrijke factor om ons dorp leefbaar te behouden. Belangrijke kenmerken zijn een aantrekkelijk en gevarieerd winkelaanbod, actieve bedrijven en voldoende lokale werkgelegenheid. Dat geldt ook voor onze agrarische ondernemers in het buitengebied. Werken en rusten wisselen elkaar daarbij af; op zondag zijn de winkels gesloten.

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Progr. Rek.***	***Toelichting en maatregelen***
Winkels en markt				
1. Een structureel goed functionerend winkelbestand met een gevarieerd aanbod in Scherpenzeel.	Gestructureerd overleg met de Ondernemersvereniging / Bedrijvenkring om elkaar te informeren over ontwikkelingen	✓	✓	
	Realisatie uitvoeringsprogramma Centrumvisie met daarin participatie ondernemers/winkeliers	✓	×	Centrumvisie in ontwerpfase
	Efficiënte standplaatsinrichting	✓	×	Beleid moet nog gemaakt worden.
Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
1. Voldoende ruimte blijven bieden voor ondernemers om zich te vestigen of verder te ontwikkelen binnen Scherpenzeel	Regulier overleg voeren met de Scherpenzeelse ondernemers en betrekken in planvorming en Centrumvisie samen met ondernemers tot stand brengen	✓	✓	
	In beeld brengen van behoefte aan bedrijfsruimte en overige wensen/ideeën Scherpenzeels bedrijfsleven	✓	✓	
	In beeld brengen van behoefte aan revitalisering van bedrijventerreinen en het eventueel invoeren van parkmanagement	✓	✓	
	Inspanning leveren ter stimulering werkvoorraad/opdrachten Scherpenzeelse bedrijven	✓	✓	
2. Het faciliteren van kleinschalige bedrijvigheid	In beeld brengen van behoefte aan (nieuwe) bedrijfshuisvestingsconcepten	✓	✓	
	Het door ontwikkelen van beleid voor werken-aan-huis	✓	☑	In bestemmingsplan afdoende geregeld.
3. Gezonde Scherpenzeelse lokale economie	Promotiecampagne Heerlijkheid Scherpenzeel	✓	✓	
Agrarische bedrijven				
1. Voldoende ruimte blijven bieden voor agrarische ondernemers in de buitengebieden	Regulier overleg voeren met agrarische ondernemers en brancheorganisaties.	✓	✓	
	Faciliteren van het functieveranderingsbeleid	✓	✓	
	De aanleg van breedband internet faciliteren	✓	✓	

	Implementeren werkwijze Menukaart	✓	✓	
	Nauwlettend volgen en waar mogelijk faciliteren van innovatieve ontwikkelingen	✓	✓	
	Inzetten van mogelijkheden geboden vanuit regio FoodValley en de provincie	✓	✓	
2. Duurzaamheidsinitiatieven	Verder implementeren van het Vallei Boert Bewust-concept	✓	☑	Door LTO omarmd en uitgerold naar andere gebieden. Zie ook website.
Economische promotie				
• Een zelfstandige Stichting VVV Scherpenzeel	Samen met de Stichting VVV Scherpenzeel richten op continuering van de VVV voorziening en de recreatieve mogelijkheden van het dorp benutten	✓	✓	
Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd				

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Functiemenging	%	55	55,2	55,4	56
Bruto gemeentelijk product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product				
Vestigingen van bedrijven	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	126,3	129,8	135,5	136,5

Wat mag het kosten?

Nieuwe beleidsvoornemens
Geen

Tabel baten en lasten onderliggende producten

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Lasten	2016	2017	2017	2017	
310	Economische ontwikkeling	28.280	20.281	35.281	24.263	-11.018
330	Markt en standplaatsen	46.940	28.839	28.839	26.335	-2.504
340	Recreatie en toerisme	48.729	48.900	48.900	47.409	-1.491
Totaal	**lasten**	**123.949**	**98.020**	**113.020**	**98.007**	**-15.013**
		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Baten	2016	2017	2017	2017	
310	Handel, ambacht en industrie	0	0	0	0	0
330	Markt en standplaatsen	-28.281	-27.141	-27.141	-25.900	1.241
340	Recreatie en toerisme	-117.395	-119.810	-119.810	-122.337	-2.527
Totaal	**baten**	**-145.676**	**-146.951**	**-146.951**	**-148.237**	**-1.286**
Saldo		**-21.727**	**-48.931**	**-33.931**	**-50.230**	**-16.299**
		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Reservemutaties	2016	2017	2017	2017	
Toev. Onttr.			0	-	-	-
	Reserve Centrumvisie	0	0	-65.000	-55.031	9.969
	Alg. reserve:	-19770	-20.000	-35.000	-62.427	-27.427
Totaal	**reservemutaties**	**-19.770**	**-20.000**	**-100.000**	**-117.458**	**-17.458**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

geen

PROGRAMMA 4: ONDERWIJS

Portefeuillehouder: H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: J. Schoeman

Samenvatting missie:
Het faciliteren van toegankelijk en modern onderwijs en het bieden van educatieve activiteiten die stimuleren tot persoonlijke ontplooiing en ontwikkeling voor alle jongeren van Scherpenzeel.

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Progr. Rek.***	***Toelichting en maatregelen***
Onderwijshuisvesting				
1. Basisschoolgebouwen die over voldoende ruimte beschikken om hun leerlingen te kunnen onderwijzen.	In gesprek blijven met de schoolbesturen over Passend Onderwijs	✓	✓	
Leerplicht				
1. Alle leerplichtige jongeren volgen onderwijs op een school of instelling volgens de Leerplichtwet 1969, behalve als zij daarvan vrijgesteld zijn	Registreren en actief bijhouden op welke school of instelling leerplichtige jongeren staan ingeschreven	✓	✓	
	Onderhouden contacten met scholen om schoolverzuim te voorkomen	✓	✓	
	Afspraken maken met scholen over het vroegtijdig signaleren en melden van spijbelgedrag en het uitwisselen van informatie over zorgleerlingen	✓	✓	
	Aanpakken schoolverzuim in samenwerking met scholen, instellingen voor (jeugd)hulpverlening, justitie, ouders en de jongeren zelf om te proberen de oorzaak van het verzuim op te sporen en de jongeren weer naar school te laten gaan	✓	✓	
2. Alle jongeren tot 23 jaar behalen, wanneer zij daartoe in staat zijn, een startkwalificatie. Een startkwalificatie is minimaal een diploma Havo, Vwo of Mbo (niveau 2).	Registreren van alle niet leerplichtige jongeren tot 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie.	✓	✓	
	Verwijzen naar een regionaal consulent die vervolgens de jongere ertoe beweegt alsnog een startkwalificatie te behalen.	✓	✓	
3. Volwasseneneducatie, samenwerken in FoodValley	Het vaststellen van het Regionaal educatieplan 2017 (volwassenen-educatie)	✓	✓	
Leerlingenvervoer				
1. Alle leerlingen een passende vervoersvoorziening aanbieden om de school	Voorlichting geven aan ouders over de vervoersmogelijkheden en de mogelijkheid bieden een vervoersvoorziening aan te vragen.	✓	✓	

van hun keuze te bezoeken, wanneer zij daar op grond van de Verordening leerlingenvervoer recht op hebben	Overleggen met ouders, school en eventueel deskundigen om de meest passende en voordelige voorziening toe te kennen.	✓	✓	
2. Alle leerlingen een passende vervoersvoorziening aanbieden om de school van hun keuze te bezoeken, wanneer zij daar op grond van de Verordening leerlingenvervoer recht op hebben	Uitvoeren tevredenheidonderzoek onder de ouders.	✓	✓	
	Organiseren informatieavond voor ouders over het leerlingenvervoer samen met vervoerder.	✓	☒	Niet haalbaar i.v.m. het geringe aantal (±5, 1 a 2 kinderen per school) aanmeldingen op jaarbasis.
Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd				

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0	1	0	0
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	23	18	6	20
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv- ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,5	-	-	0,6

Wat mag het kosten?

Nieuwe beleidsvoornemens

geen

Tabel baten en lasten onderliggende producten

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Lasten	2016	2017	2017	2017	
420	Onderwijshuisvesting	589.786	229.765	229.765	220.445	-9.320
430	Onderwijsbeleid en leerlingenzeken	500.654	485.472	485.472	460.455	-25.017
		0	0	0	0	0
Totaal	**lasten**	**1.090.440**	**715.237**	**715.237**	**680.900**	**-34.337**
		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Baten	2016	2017	2017	2017	
420	Onderwijshuisvesting	0	0	0	1	1
430	Onderwijsbeleid en leerlingenzeken	-26.226	-4.500	-4.500	-73	4.427
		0	0	0	0	0
Totaal	**baten**	**-26.226**	**-4.500**	**-4.500**	**-72**	**4.428**
Saldo		**1.064.214**	**710.737**	**710.737**	**680.828**	**-29.909**
		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil

	Reservemutaties	2016	2017	2017	2017	
Toev.	Res. Ver-/nwbouw onderwijsgebouwen (ivm Glashorst)	25.000	25.000	207.000	25.540	-181.460
	Alg. Reserve (peuter)		10.813	10.813	10.813	0
	Leerlingenvervoer	14.830	0	0	0	0
Onttr.	Res. Ver-/nwbouw onderwijsgebouwen	-225.342	-90.438	-90.438	-81.998	8.440
	Res. JOS	-10.300	-10.300	-10.300	-10.300	0
	Alg. reserve			-182.000		
Totaal	**reservemutaties**	**-195.812**	**-64.925**	**-64.925**	**-55.945**	**-173.020**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

	Incidenteel	Realisatie 2017
Lasten	Subsidie peuterspeelzalen	35000
Baten		
Totaal	**incidenteel**	**35.000**

De belangrijkste verschillen tussen begroting en rekening zijn:

430
De kosten voor leerlingenvervoer zijn € 14.000 lager dan geraamd, dit i.v.m. de overgang naar de Valleihopper

PROGRAMMA 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Portefeuillehouder: T.A. van Dijk/ V.M. van de Fliert-Klein/H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: L.G. Zeeman

Samenvatting missie:
De gemeente Scherpenzeel wil een vitale samenleving zijn waarin inwoners de mogelijkheid wordt geboden actief deel te nemen aan en gebruik te maken van activiteiten en voorzieningen op het terrein van kunst, cultuur, bibliotheekwerk en recreatie & toerisme. Een goed sportbeleid en geschikte sportvoorzieningen bevorderen het welzijn van de burgers.

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Progr. Rek.***	***Toelichting en maatregelen***
Sport en activering				
1. Een toename van de deelname van onze inwoners – en dan met name de jeugd- aan sport- en recreatieve activiteiten door het bieden van een aantrekkelijk en gevarieerd aanbod van sportieve en recreatieve voorzieningen.	Inzetten van de combinatiefunctionaris om doelgroepen die sporten uit te breiden en een gevarieerd sportaanbod te bieden i.s.m. de sportorganisaties. Nadruk ligt bij interventie-programma's voor doelgroepen en ondersteuning van de verenigingen door beroeps-gerelateerde stages in te zetten om het verenigingskader te ondersteunen	✓	✓	
2. Een actueel integraal sportbeleid gericht op diversiteit in sportvoorzieningen en maatschappelijk effecten van sportdeelname (zorg/welzijn).				
Jeugd in Ontwikkeling Scherpenzeel (JOS)				
1. Met JOS een samenhang van voorzieningen creëren t.b.v. een sterke sociale infrastructuur voor de jeugd en zo kansen bieden voor een optimale ontwikkeling.	Opstellen jaarprogramma JOS o.b.v. tien streefdoelen uit beleidsnota in samenspraak met (kern)partners.	✓	☑	
	Organiseren van activiteiten waarbij aandacht is voor o.a. educatie, sport, cultuur, natuur- en milieu, techniek, (sociale) veiligheid en gezondheid.	✓	☑	
	Bevorderen verkeersveiligheid in basisonderwijs samen met VVN en verkeersouders.	✓	☑	
	Voorlichting geven aan leerlingen en ouders basisonderwijs over middelengebruik (alcohol, roken en drugs) en het omgaan met social media;	✓	☑	
2. Jonge kinderen zijn voldoende toegerust om naar de basisschool te gaan.	Afspraken met consultatiebureau over het signaleren van achterstanden.	✓	☑	
	Opstellen jaarprogramma CJG gericht op ondersteuning ouders	✓	☑	
	Faciliteren Boekenstart	✓	☑	
Sportaccommodaties				
1. Een goede kwaliteit van de sportvelden waarborgen.	Het bestaande beheerbestek van de sportvelden is in 2015 met twee jaar verlengd tot en met 2017.	☑	☑	

	Middels een vakkundig beheerplan wordt vorm geven aan effectief vakkundig beheer en zelfwerkzaamheid verenigingen tegen lage kosten.	✓	✓	
	Middels uitvoering van de MOP sportvelden en MOP gebouwen worden periodiek renovaties uitgevoerd. In goed overleg met de Buitensportverenigingen worden deze meerjaren onderhoudsplannen naar verwachting eind 2016 definitief vastgesteld	×	☑	
	Uiterlijk Q1 2017 staat de afronding van een nieuwe gebruikersovereenkomst met de Buitensportverenigingen gepland. Onderhandelingen vinden momenteel in goede harmonie met de verenigingen plaats	×	☑	
Bibliotheek				
1. Een bibliotheek die midden in de samenleving staat. Het voorziet in taalstimuleringsprojecten (o.a. uitgevoerd door het JOS) en samenwerking met de gemeente en het verenigings- en bedrijfsleven	Nieuwe beleidsnota bibliotheek ontwikkelen waarbij de nadruk op de wettelijke vijf basisfuncties ligt	✓	☑	
Kulturhus De Breehoek				
1. Een structurele verbetering van de jaarlijkse exploitatie tot het voor de gemeenteraad aanvaardbaar niveau en dit in drie jaar te realiseren.	Implementatie van het door de gemeenteraad op 24 september 2015 gekozen scenario.	✓	✓	
Openbaar groen en recreatie				
1. Een veilig, vitaal en gezond bomenbestand.	Het uitvoeren van planmatig boomonderhoud middels een meerjaren open posten bestek;	✓	☑	
	Het uitvoeren van de wettelijk verplichte VTA boomveiligheidscontroles. Maatregelen vinden plaats op basis van veiligheid en actuele snoeibehoefte.	✓	☑	
2. De waardevolle bomenstructuur in Scherpenzeel waarborgen.	Het bestaande onderhoudsniveau van plantsoen en bomen handhaven middels het uitvoeringsbestek.	✓	☑	

3. Het huidige beheerniveau van het groen handhaven.	Jaarlijkse vervanging / renovatie van bomen en plantsoenen middels het meerjarencontract OMOP Plant- en renovatie (2013 – 2017).	✓	☑	
4. Veilige speelomgeving voor de jeugd	Conform wettelijke veiligheidseisen de speelvoorzieningen op peil houden.	✓	☑	
	Integraal Speelplaatsenbeleid opstellen in samenwerking met de buurtbewoners.	☑	☑	
	Jaarlijkse veiligheidsinspectie vormt input voor structureel beheer, vervanging en reparatie.	✓	☑	
5. De overlast van hondenpoep beperken.	Herziening beleid in 2017	☑	☑	
	Uitvoering geven (inrichtingsmaatregelen en handhaving) aan het hondenpoepbeleid.	✓	✓	
Natuur				
1. Een grotere betrokkenheid van de jeugd bij het groen.	Jaarlijks organiseren van een natuurwerkdag. Een moment om jong en oud in contact te brengen met de natuur.	☒	☒	Vanwege het wegvallen van subsidie en door capaciteitsgebrek (uren)
2. Een soortenrijker bomenbestand	Het continueren van het soortenbeleid uit 2007 waarbij een geleidelijke overgang plaatsvindt naar een gevarieerder bomenbestand	✓	☑	
3. Een hogere ecologische waarde creëren door het toepassen van vogel- en insectenvriendelijke beplantingen	Het mede toepassen van vogel- en bij-vriendelijke boom- en heestersoorten	✓	☑	
Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd				

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Niet sporters	%	49		49	
Aantal jeugdsportleden<18	Aantal	964	988	995	1.020
Deelnemers JOS 4-12*	Aantal	950	975	900	910
Deelnemers JOS 12-18*	Aantal	240	350	275	280
Aantal jeugdleden bibliotheek	Aantal	1.766	1.815	1.866	1.590

Wat mag het kosten?

Nieuwe beleidsvoornemens

	Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie
Lasten	2016	2017	2017	2017
Areaal uitbreiding plantsoenen		10.000	??	??
Uitvoeren honden-poepbeleid		4.000	4.000	0
Totaal	**0**	**14.000**	**4.000**	**0**
	Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie
Baten	2016	2017	2017	2017
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel baten en lasten onderliggende producten

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Lasten	2016	2017	2017	2017	
510	Sportbeleid en activering	28.991	19.813	19.813	20.136	323
520	Sportaccommodaties	386.573	411.136	411.136	400.904	-10.232
530	Cultuurpresentatie	60.327	60.192	60.192	53.474	-6.718
550	Cultureel erfgoed	74.933	63.014	69.014	76.612	7.598
560	Media	563.632	383.040	497.370	497.529	159
570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	713.210	586.470	547.970	528.912	-19.058
Totaal	**lasten**	**1.827.666**	**1.523.664**	**1.605.494**	**1.577.567**	**-27.927**
		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Baten	2016	2017	2017	2017	
510	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0
520	Sportaccommodaties	-45.100	-61.032	-61.032	-51.198	9.834
530	Cultuurpresentatie	0	0	0	0	0
550	Cultureel erfgoed	-17.480	-7.250	-7.250	-11.062	-3.812
560	Media	0	0	0	0	0
570	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-10.426	-1.864	-1.864	-2.361	-497

Totaal	**baten**	**-73.006**	**-70.146**	**-70.146**	**-64.621**	**5.525**
Saldo		**1.754.660**	**1.453.518**	**1.535.348**	**1.512.946**	**-22.402**
		Rekening	***Prim.begr.***	***Bijgest.begr.***	***Realisatie***	***Verschil***
	Reservemutaties	***2016***	***2017***	***2017***	***2017***	
Toev.	Res. Monumenten		5.000	5.000	5.000	0
Onttr.	Res. lening Breehoek	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	0
	Alg. reserve		-16.600	-62.930	-52.809	10.121
	Res. Monumenten	-4.408	-5.000	-5.000	-12.689	-7.689
	Reserve herinr. De Bree	-97.326	-57.044	-57.044	-57.044	0
Totaal	**reservemutaties**	**-176.734**	**-148.644**	**-194.974**	**-192.542**	**2.432**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

		Realisatie
	Incidenteel	***2017***
Lasten	salariskosten inhuur Breehoek	15.078
	subsidie Breehoek	72.000
Baten		
Totaal incidenteel		**87.078**

De belangrijkste verschillen tussen begroting en rekening zijn:

570
Bij de jaarrekening 2016 is een budget van € 9.000 voor onderhoud afrasteringen en beschoeiingen overgeheveld naar 2017. De planning was dit onderhoud in 2017 te laten plaatsvinden, dit is echter nog niet gebeurd en dit zal in 2018 gaan gebeuren. Dit is ook de reden waarom er is voorgesteld om bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2017 dit bedrag over te hevelen naar 2018 zodat er budget beschikbaar blijft om deze werkzaamheden uit te gaan voeren.
De overige verschillen zijn te verklaren door de lagere kosten voor het verwerken voor het verwerken van vuil en de onderhoudskosten voor de watergangen, bruggen en duikers.

PROGRAMMA 6: SOCIAAL DOMEIN

Portefeuillehouder: H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: J. Schoeman

Samenvatting missie:
Het voor de inwoners van Scherpenzeel bieden van hulp en ondersteuning voor de verbetering van deelname aan de samenleving. We versterken de zelfredzaamheid van inwoners en bieden een vangnet waar nodig. Het volgende beginsel is hierbij uitgangspunt: eerst Zelf of Samen, pas daarna inzet van een Professional (Ze-Sa-Pro)

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Progr. Rek***	***Toelichting en maatregelen***
Hulp en ondersteuning in het sociaal domein				
1. Samenwerken met de andere FoodValley-gemeenten op het terrein van Jeugdhulp om lokaal een efficiënte uitvoering te bereiken.	Het voortzetten van de samenwerking op basis van een nieuwe juridische grondslag	✓	☑	
	Het verminderen van bureaucratie en regeldruk voor zorgaanbieders en inwoners	✓	✓	
	Tweede evaluatie van het Regionaal Knooppunt FoodValley Jeugd (2018)	✓	✓	
	Evaluatie bovenregionale inkoop jeugdhulp: welke partners en welk bovenregionaal aanbod	✓	✓	
2. Samenwerking op het terrein van de Wmo	Onderzoeken van samenwerking met de gemeente Barneveld	✓	☑	
	Onderzoek naar de mogelijkheid van een gezamenlijke Wmo-aanbesteding	✓	✓	
3. Lokaal uitrollen van de opvatting Positieve gezondheid	Het nieuwe gezondheidsbeleid wordt opgenomen in de beleidsnota Wmo 2017 – 2020	✓	×	Wordt opgenomen in het integraal beleidsplan sociaal domein 2019 e.v.
	Het begrip Positieve gezondheid brengen we onder de aandacht d.m.v. diverse activiteiten	✓	✓	
4. Het vormgeven en uitvoeren van een integraal beleid op de terreinen van wonen, zorg en welzijn	Het vaststellen van een integrale nota Wonen, Zorg en Welzijn Scherpenzeel 2017 – 2021	✓	×	Wordt opgenomen in het integraal beleidsplan sociaal domein 2019 e.v.
5. Geweld in de privésfeer wordt tegengegaan	De uitvoering van het lokale activiteitenprogramma	✓	✓	
	De nieuwe stichting Veilig Thuis Gelderland- Midden is operationeel	☑	☑	
Algemene voorzieningen sociaal domein				
1. Stimuleren van een omslag in 'denken en doen' in de lokale samenleving: zelf- en samenredzaamheid. (transformatie)	Het stimuleren en waar nodig faciliteren van initiatieven vanuit inwoners of maatschappelijk middenveld gericht op zelfredzaamheid.	✓	✓	
2. Inwoners met een ondersteuningsvraag maken optimaal gebruik van	Het maken van nieuwe subsidieafspraken met de Stichting Welzijn Ouderen Scherpenzeel – Renswoude	✓	✓	

voorliggende voorzieningen	Het verder ontwikkelen van aanvullende algemene voorzieningen of voorzieningen die werken met vrijwillige inzet	✓	✓	
3. Ondersteuning bieden aan mantelzorgers en vrijwilligers, inclusief de vrijwilligersvacaturebank	Het faciliteren van activiteiten voor nieuwe doelgroepen door het Steunpunt Mantelzorg en Vrijwilligers Scherpenzeel	✓	✓	
	Het ontwikkelen van een algemene voorziening voor praktische hulp en ondersteuning voor mantelzorgers	✓	☑	
4. Sluitende keten: niemand valt tussen wal en schip of raakt 'buiten beeld'	Het ontwikkelen van het stut- en steunvoorziening voor inwoners van 0 – 100 jaar voor nazorg en/of vinger aan de pols	✓	✓	
5. Inzetten op preventie en het opvoedkundig klimaat versterken.	Doorontwikkelen van het aanbod aan praktische gezinsondersteuning d.m.v. cursussen of trainingen voor ouders en/of kinderen	✓	✓	
	Inzetten van aandachtsfunctionaris preventie	☑	☑	
6. Het versterken van eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van jeugdigen en ouders ("Zelf – Samen – Professional").	Het inzetten van ervaren vrijwilligers in gezinnen, indien er sprake is van opvoedingsverlegenheid	✓	✓	
	Het opzetten van een poule van meeleefgezinnen of steunouders ter ontlasting van kwetsbare gezinssituaties	✓	☑	
Toegang tot maatwerkvoorzieningen				
1. Verder ontwikkelen van integraal werken en zorgen voor een brede uitvraag	Trainingsprogramma maken voor de klantmanagers van de Gemeentewinkel gericht op het omgaan met nieuwe doelgroepen en gekanteld werken (Ze-Sa-Pro)	✓	✓	
	De aandacht voor mantelzorgers en mogelijke overbelasting zijn geïntegreerd in het keukentafelgesprek	✓	☑	
2. Voorkomen dat een jeugdhulpvraag op een verkeerde plek wordt ingediend.	Het Centrum voor Jeugd en Gezin is vanaf 2017 de toegangspoort voor alle vormen van jeugdhulp	✓	×	Ivm onderzoek (her)huisvesting gemeentehuis
	Vanaf 2017 is er één coördinator die alle vormen van jeugdhulp intern en extern coördineert	☑	☑	
3. Inwoners met een ondersteuningsvraag komen snel in beeld (vroegsignalering) en worden naar de juiste vorm van ondersteuning geleid	Start van het Meldpunt Bezorgd	☑	☑	
	We werken vanaf 2017 met een nieuwe opzet van de thuisbegeleiding door Vitras	☑	☑	
	Cliëntondersteuning via een communicatietraject extra onder de aandacht brengen	✓	✓	
Inkomensregeling				

1. Inkomensondersteuning waar nodig	Sturen op extra maatregelen om tekorten op budgetten verder te beperken	✓	✓	
	Voortzetten en evalueren van de samenwerking op het terrein van schuldhulpverlening met de gemeente Barneveld	✓	✓	
	Het project "Schuldhulpmaatjes" wordt in de structurele subsidies opgenomen	☑	☑	
2. Inwoners met een ondersteuningsbehoefte ervaren geen financiële belemmeringen om van maatschappelijke ondersteuning gebruik te maken	Het extra communiceren over de collectieve zorgverzekering	✓	☑	
Begeleide participatie				
1. Een toekomstbestendige organisatie voor beschermd werken ontwikkelen	De implementatie van de lokale uitvoering van de oude Wsw (2018)	✓	☑	
2. Kwetsbare inwoners doen mee in onze samenleving	Het uitvoeren van een pilot met betrekking tot de overlap van: beschermd/beschut werk/ arbeidsmatige dagbesteding en Wmo-dagbesteding	✓	×	Wordt opgenomen in het integraal beleidsplan sociaal domein 2019 e.v.
Arbeidsparticipatie				
1. Afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen	Intensievere samenwerking in de arbeidsmarktregio en het Regionaal Werkbedrijf	✓	✓	
	één werkgeversservicepunt in de regio	☑	☑	
	Training Sterk naar Werk	☑	☑	
	Extra inzet voor inburgeringsplichtigen	✓	✓	
Maatwerkvoorzieningen 18+ (WMO)				
1. Inwoners met een ondersteuningsbehoefte ervaren geen financiële belemmeringen om van maatschappelijke ondersteuning gebruik te maken	Het extra communiceren over de regeling Compensatie Zorgkosten voor inwoners met hoge ziektekosten en een laag inkomen	☑	☑	
	Onderzoek naar het verlagen van de eigen bijdrage voor Wmo-maatwerkvoorzieningen voor de midden- en hogere inkomens	☑	☑	
2. Maatwerkvoorzieningen bieden voldoende compensatie	Het vaststellen van een nieuw stelsel voor de Huishoudelijke hulp 1 vanaf 2018	✓	×	Wordt 2020; Gemeenteraad via memo geïnformeerd (nr. 2017-83)
	Het monitoren en evalueren van de uitvoering van de nieuwe contracten met zorgaanbieders, vooral begeleiding en woonondersteuning	✓	✓	
	Het vaststellen van het Beleidsplan Wmo 2017 – 2021	✓	×	Wordt opgenomen in het integraal beleidsplan sociaal domein 2019 e.v.
3. Het beschikbaar houden van plaatsen voor Beschermd Wonen voor hen die daarop zijn aangewezen	Het onderzoeken van de lokale mogelijkheden voor het aanbieden van Beschermd Wonen via een pilot	✓	✓	
4. Het voorkomen van escalatie van problemen	Het maken van afspraken met externe partners, o.a. Woonstede gericht op het	✓	☑	

	vroegtijdig signaleren van (multi) problematiek			
	Het lokaal opgezette zorg-mijders-overleg wordt geëvalueerd	✓	✓	
5. Ondersteuning van jeugdigen (18 – 23 jaar) en hun ouders in de weg naar zelfstandig wonen en leven	Het ontwikkelen van een ondersteuningsaanbod voor de doelgroep 18 tot 23 jaar (en hun ouders) gericht op begeleiding naar zelfstandig wonen, maatschappelijke participatie en werk of onderwijs	✓	✓	
6. De mobiliteit van kwetsbare inwoners is gegarandeerd	Vanaf 2017 wordt Regiotaxi georganiseerd als Valleihopper (regionaal project Basismobiliteit).	☑	☑	
	Aansluiting van andere vormen van doelgroepenvervoer aan Valleihopper wordt onderzocht	✓	☑	
Maatwerkvoorzieningen 18-				
1. Het verlenen van integrale hulp door samenwerking te verbeteren ("één gezin, één plan, één regisseur")	Doorontwikkelen van een sluitende lokale keten van Jeugdhulpverlening, waarin alle relevante partners met elkaar samenwerken in het Lokale Ambulante Team Jeugdhulp (LAT)	✓	✓	
	Evaluatie van de lokale pilot Specialist Ondersteuner Jeugd-GGZ Huisartsen	✓	☑	
2. Jeugdigen groeien op in een veilige omgeving	De klantmanagers Jeugd hebben de regie over drangmaatregelen Jeugdhulp	✓	☑	
	Evaluatie van de Beschermingstafel Barneveld, Ede, Nijkerk en Scherpenzeel	✓	☑	
3. Het bieden van gerichte ondersteuning aan gezinnen	Het vaststellen van het Beleidsplan jeugdhulp 2018 – 2022	✓	×	Wordt opgenomen in het integraal beleidsplan sociaal domein 2019 e.v.
Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd				

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Banen	Aantal per 1.000 inwoners tussen 15-64 jaar		782	782	810
Jongeren met een delict voor de rechter	%	1,12	0,33		
Kinderen in uitkeringsgezinnen	%	1,68	2,08		
Melding kindermishandeling	%	0,63			
Netto Participatiegraad	% mensen dat een baan heeft tussen 15 en 67 jaar		69,9	70	nb
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen				
Werkloze jongeren	% 16 t/m 24 jarigen	0	0,11		
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners		11,2	13,9	13,6
Personen met een lopend reintegratietraject	Aantal per 1.000 inwoners		6,8	15,2	16,6
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	%		7	6,8	
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming	%		0,7	0,4	nb
Jongeren met jeudreclassering	%				0
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners			432	

Wat mag het kosten?

Nieuwe beleidsvoornemens

	Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie
Lasten	2016	2017	2017	2017
Clientenondersteuning		15.000		
Hulpmiddelen (rolstoelvoorziening)		15.000		
Bijzondere Bijstand		50.000		
Subsidie peuterspeelzalen		35.000		
Maatschappelijk werk		11.000		0
Totaal	**0**	**126.000**	**0**	**0**

	Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie
Baten	2016	2017	2017	2017
Hulpmiddelen (scootmobielen)		5.000		
Totaal	**0**	**5.000**	**0**	**0**

Tabel baten en lasten onderliggende producten

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Lasten	**2016**	**2017**	**2017**	**2017**	
610	Samenkracht en burgerparticipatie	274.732	344.895	331.509	299.510	-31.999
620	Wijkteams	491.411	508.444	534.587	414.995	-119.592
630	Inkomensregelingen	1.326.867	1.158.366	1.299.451	1.299.971	520
640	Begeleide participatie	438.440	289.405	204.705	172.859	-31.846
650	Arbeidsparticipatie	277.141	161.400	238.730	251.635	12.905
660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	767.611	803.350	799.250	723.268	-75.982
671	Maatwerkdienstverlening 18+	635.699	694.857	700.857	545.072	-155.785
672	Maatwerkdienstverlening 18-	968.906	1.533.160	1.723.160	2.000.229	277.069
682	Geëscaleerde zorg 18-	631.650	162.135	122.135	121.812	-323
Totaal	**lasten**	**5.812.457**	**5.656.013**	**5.954.385**	**5.829.351**	**-125.034**
		Rekening	**Prim.begr.**	**Bijgest.begr.**	**Realisatie**	**Verschil**
	Baten	**2016**	**2017**	**2017**	**2017**	
610	Samenkracht en burgerparticipatie	-26.770	-26.546	-26.546	-26.546	0
620	Wijkteams	-11.042	-21.000	-21.000	0	21.000
630	Inkomensregelingen	-937.864	-820.000	-925.000	-944.987	-19.987
640	Begeleide participatie	-12.100	0	-17.000	0	17.000
650	Arbeidsparticipatie	-64.282	0	-77.000	-83.989	-6.989
660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-2.979	-100.000	-100.000	-7.736	92.264
671	Maatwerkdienstverlening 18+	-178.453	-141.000	-133.500	-103.992	29.508
672	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	-300.000	-300.000
682	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
Totaal	**baten**	**-1.233.490**	**-1.108.546**	**-1.300.046**	**-1.467.250**	**-167.204**
Saldo		**4.578.967**	**4.547.467**	**4.654.339**	**4.362.101**	**-292.238**
		Rekening	**Prim.begr.**	**Bijgest.begr.**	**Realisatie**	**Verschil**
	Reservemutaties	**2016**	**2017**	**2017**	**2017**	
Toev.	Participatiewet	0	0	48.288		-48.288
Toev.	Reserve Sociaal Domein	290.194	0	0	500.092	500.092
Toev.	WMO HH	37.869	0	0	0	0
Onttr.	Algemene Reserve					0
Onttr.	Participatiewet	-102.800	0	0	0	0
Onttr.	WMO HH	0	0	0	-2.673	-2.673
Onttr.	Reserve Sociaal Domein	-21.855	-59.421	-220.504	-330.987	-110.483
Totaal	**reservemutaties**	**203.408**	**-59.421**	**-172.216**	**166.432**	**338.648**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

Incidenteel	Realisatie 2017
exploitatietekort Per-	
Lasten mar	23.786
Baten	
Totaal incidenteel	**23.786**

De belangrijkste verschillen tussen begroting en rekening zijn:

610
De subsidie voor thuisbegeleiding is geboekt onder 660. De uitgaven voor de mantelzorg-waardering zijn lager dan geraamd omdat het beroep op de regeling huishoudelijke hulp voor mantelzorgers later op gang kwam.

620
De pilot Praktijkondersteuner Huisartsen Jeugdzorg is in 2017 nog gefinancierd met over-schot subsidiegelden van de Provincie.
De invulling van extra ondersteuning vanuit afdeling Bedrijfsvoering heeft niet plaatsgevon-den.

630
De gemeente kan beroep doen op de Vangnetregeling welke financieel al is opgenomen in de jaarrekening 2017.

640
De integratie-uitkering Sociaal Domein welke als onderdeel de afbouw van de Wsw bevat, is hoger dan de werkelijke uitgaven. Hiernaast is nog een nabetaling rijksbijdrage over 2014 ontvangen. Bij de resultaatbestemming wordt gevraagd het overschot te storten in de re-serve Participatie in plaats van de reserve Sociaal Domein.

660
De kosten van begeleiding Wmo zijn in de tweede financiële rapportage lager geraamd, dit effect bleek uiteindelijk minder groot.
De uitgaven aan financiële regelingen zijn gedaald door aanpassing van de compensatiere-geling eigen risico.
Per saldo wordt er op dit onderdeel het verschil onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

671
Vanuit de schoonmaakondersteuning wordt een gedeelte overgeboekt naar het gesloten on-derdeel van het Sociaal Domein in verband met de overheveling van de voormalige HH2 naar begeleiding, deze kosten worden niet werkelijk uitgegeven aan schoonmaakondersteu-ning maar zijn wel op dit onderdeel geraamd.
De eigen bijdrage Wmo is door nieuw beleid lager dan geraamd.
De uitgaven voor PGB Wmo zijn lager dan geraamd.
Per saldo wordt er op dit onderdeel het verschil gedoteerd aan de reserve Sociaal Domein.

672
De kosten van ambulante jeugdzorg zijn sterk gestegen terwijl de kosten van jeugdzorg verblijf minder sterk stegen dan verwacht. Per saldo wordt er op dit onderdeel het verschil onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

PROGRAMMA 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Portefeuillehouder: V.M. van de Fliert-Klein / T.A. van Dijk / H.J.C. Vreeswijk
Programmacoördinator: L.G. Zeeman

Samenvatting missie:
De gemeente wil in belangrijke mate bijdragen aan een gezond en prettig leefmilieu voor haar inwoners. De gemeente draagt zorg voor het verzamelen en afvoeren van afvalstoffen en afvalwater op milieu-hygiënisch verantwoorde wijze. Handhaving van milieuwetgeving met betrekking tot andere partijen hoort daar ook bij. Daar waar mogelijk en/of wenselijk draagt de gemeente zorg voor een meer duurzame inrichting van de openbare ruimte, het stimuleren van milieuvriendelijk beheer en het versterken van het landschap. Tevens draagt de gemeente zorg voor voldoende en adequate begraafmogelijkheden.

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Prog. Rek.***	***Toelichting en maatregelen***
Volksgezondheid				
1. Bevordering en bescherming van de gezondheid van inwoners.	Integreren van gezondheid bevorderende activiteiten in het programma van JOS.	✓	✓	
	Voortzetten van de samenwerking binnen Veilig Thuis en het uitvoeren van het jaarlijks activiteitenplan.	✓	✓	
	Uitvoeren van wettelijke taken Wet preventie gezondheidszorg (Wpg), waaronder het bieden van jeugdgezondheidszorg.	✓	✓	
	Bewaken van de aanrijtijden van ambulances.	✓	✓	
	Publieksinformatie uitgeven over actuele onderwerpen op het gebied van gezondheid (voornamelijk gebaseerd op door VGGM aangereikte informatie)	✓	✓	
2. Terugdringen van alcoholgebruik van jongeren onder de 24 jaar.	Het in samenwerking uitvoeren van de regionaal gemaakte borgingsafspraken i.v.m. het beëindigen van het regionale project FrisValley 2.0.	✓	✓	
	Realiseren van een sluitende toezicht op de nakoming van de nieuwe Drank- en Horecaverordening.	✓	✓	
Riolering				
1. Een goede kwaliteit van het oppervlaktewater in de bebouwde kom.	Uitvoeren van het vastgestelde – bij het Waterplan behorend – Uitvoeringsplan (in samenwerking met de gemeente Woudenberg en het Waterschap).	✓	✓	
2. Een onbelemmerde afvoer van (afval)water naar de afvalwaterzuiveringsinstallatie.	Uitvoeren van het AWP 2013-2017	✓	✓	
	Opstellen nieuw Afvalwaterplan (2018-2022)	✓	☒	Het Afvalwaterplan (2013-2017) is verlengd tot 2019. Dit is het gevolg van de nieuwe omgevingswet. Een nieuwe GRP zal worden opgesteld in 2019.

3. Wateroverlast voorkomen op straat, in kruipruimtes (in de bebouwde kom).	Het doel- en planmatig onderhoud en beheer van kolken/drainage handhaven.	✓	✓	
4. Verminderen aantal klachten over riolering en (grond)wateroverlast	Uitvoeren maatregelen tegen grondwater-overlast volgens het Grondwaterbeleid- en beheersplan	✓	✓	
Afval				
1. Conform het Grondstoffenbeleidsplan is de inzet voor 2020 om 75 % hergebruik te realiseren en een maximale hoeveelheid restafval van 100 kilogram per inwoner; voor 2022 ligt de lat op 80 % hergebruik en 80 kilogram restafval per inwoner	Introductie van tariefdifferentiatie (diftar) op aanbiedfrequentie van de minicontainer voor restafval. Burgers in appartementencomplexen gaan betalen voor elke inworp in de verzamelcontainer. Voorbereiding 2017 en invoering 2018	✓	×	De raad heeft niet ingestemd met de invoering van Diftar
	Na invoering van stap 1 vindt in 2019 een evaluatie van de resultaten plaats. De vraag wordt beantwoord of met de introductie van diftar de doelstellingen voor 2020 en uiteindelijk voor 2022 kunnen worden gehaald	✓	×	Is pas aan de orde als Diftar is ingevoerd.
Milieu				
1. Een veilig en gezond woon- en leefmilieu.	Continueren van een goede onderlinge dienstverlening en samenwerking tussen gemeente en OddV, waarbij de OddV de afgesproken milieutaken uitvoert	✓	✓	
2. Energiebesparing en opwekken duurzame energie voor de gemeentelijke gebouwen	Onderzoek naar zonnepanelen op het gemeentehuis	✓	✓	
	Vervolg onderzoek plaatsen zonnepanelen sportaccommodaties	✓	✓	
Begraven				
1. Het handhaven van het huidige beheerniveau van de begraafplaatsen	Het beheer van de begraafplaatsen uitvoeren conform de bestaande beheerrichtlijnen.	✓	☑	
	Onkruidbestrijding en maaiwerk dient in 2017 opnieuw aanbesteed te worden	✓	☑	
2. De beschikbaarheid van keldergraven handhaven	In 2017 dient het aanleggen van diverse keldergraven aanbesteed te worden	☑	☑	
Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd				

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	183	175	178	nb
Hernieuwbare elektriciteit	%	0	0,8	nb	nb
overschrijding A1 ritten	%	18,6	10,7		

Wat mag het kosten?

Tabel nieuw beleid Programma Natuur en milieu

Lasten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bijgest.begr. 2017	Realisatie 2017
Digitaliseren begraaf-plaatsadm		15.000	15.000	0
Opstellen en uitvoe-ren energievisie		10.000	10.000	0
Subsidie JGZ 0 – 4 jaar		50.000	50.000	47.500
Uitvoeringspro-gramma afvalschei-ding		10.000	17.000	0
Aanleg grafkelders		3.750	3.750	0
Totaal	**0**	**88.750**	**95.750**	**47.500**

Baten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bijgest.begr. 2017	Realisatie 2017
Ondersteuning hand-havingsdossiers		7.000	7.000	7.000
Totaal	**0**	**7.000**	**7.000**	**7.000**

Tabel baten en lasten onderliggende producten

	Lasten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bijgest.begr. 2017	Realisatie 2017	Verschil
710	Volksgezondheid	380.821	311.912	285.111	340.439	55.328
720	Riolering	734.861	532.887	547.387	468.709	-78.678
730	Afval	735.073	737.011	745.611	728.866	-16.745
740	Milieubeheer	32.553	29.693	52.693	36.429	-16.264
750	Begraafplaatsen	350.711	171.682	161.682	153.897	-7.785
To-taal	**lasten**	**2.234.019**	**1.783.185**	**1.792.484**	**1.728.340**	**-64.144**

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Baten	**2016**	**2017**	**2017**	**2017**	
710	Volksgezondheid	-82.028	0	0	-57.102	-57.102
720	Riolering	-1.080.854	-1.060.789	-1.060.789	-1.039.137	21.652
730	Afval	-874.167	-846.053	-846.053	-887.114	-41.061
740	Milieubeheer	-1.304	-1.500	-1.500	-84	1.416
750	Begraafplaatsen	-136.226	-139.269	-139.269	-167.592	-28.323
Totaal	**baten**	**-2.174.579**	**-2.047.611**	**-2.047.611**	**-2.151.029**	**-103.418**
Saldo		**59.440**	**-264.426**	**-255.127**	**-422.689**	**-167.562**

		Rekening	Prim.begr.	Bijgest.begr.	Realisatie	Verschil
	Reservemutaties	**2016**	**2017**	**2017**	**2017**	
Toev.	Res. riolering	147.055	227.805	227.805	284.219	56.414
						0
Toev.	Res. Afvalst.heffing	26.956	-		-	
Toev.	Bodemverontreiniging					0
Onttr.	Res. Afvalst.heffing	0	-84.188	-84.188	-34.862	49.326
		-214.940			0	0
			0			0
Onttr.	Res. riolering	-21.028	0	-23.100	0	23.100
Onttr.	Bodemverontreiniging	-7.532	0	0	0	0
Onttr.	Algemene reserve		-50.000	-55.000	-51255	3.745
Totaal	**reservemutaties**	**-69.489**	**93.617**	**65.517**	**198.102**	**132.585**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

	Realisatie
Incidenteel	**2017**
Lasten	
VGGM	48.984
Baten	
Totaal incidenteel	**48.984**

De belangrijkste verschillen tussen begroting en rekening zijn:

720
Binnen de budgetten van de riolering zijn er verschillende kleine over- en onderschrijdingen die tot een voordeel op de exploitatie van de riolering leiden. Zoals bijvoorbeeld een overschrijding op het budget voor de kolken, door de toename van het aantal kolken door de nieuwe woonwijk Heijhorst en een overschrijding op de het onderhoud en inspecties van de rioolleidingen door dat er meer achterstanden in het onderhoud hiervan is als verwacht.
Voor het budget onderhoud software geldt dat er een digitale koppeling kan worden uitgevoerd in 2018. Er wordt gevraagd een budget van € 8.000 over te hevelen.
Voor het onderdeel rioolleidingen en inspecties zijn de geplande werkzaamheden uit 2017 nog niet afgerond waardoor wordt gevraagd om een bedrag van € 9.500 over te hevelen naar 2018.

Het voordeel op de riolering vloeit terug naar de reserve riolering, waardoor het geld beschikbaar blijft voor de riolering.

730
Binnen de budgetten van afval zijn er verschillende over- en onderschrijdingen die tot een voordeel op de exploitatie van de afval leiden. De belangrijkste verschillen zijn:
- de lagere kosten voor adviezen en rapportages van derden voor € 21.000
- hogere opbrengst oud papier van € 13.000

Rekening houdend met de compensabele BTW en 50% van de kosten van is er een bedrag van € 34.861 onttrokken aan de egalisatiereserve afvalstoffenheffing.

740
Het budget voor het opstellen en uitvoeren van de energievisie van € 10.000 is nog niet uitgegeven in 2017. De werkzaamheden hiervoor lopen door in 2018, ook de hierop betrekking hebbende kosten zullen in 2018 nog komen. Het voorstel is om dit budget van € 10.000 bij de resultaatbestemming van de jaarrekening mee te nemen naar 2018.

750
Bij de kadernota 2017 is er een budget beschikbaar gesteld van € 15.000 voor de module begraven om de begraafplaatsadministratie hierin te gaan opzetten. Deze module is nog niet aangeschaft in 2017, dit zal waarschijnlijk in 2018 gaan gebeuren. Dit is ook de reden waarom er is voorgesteld om bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2017 dit bedrag over te hevelen naar 2018 zodat er hiervoor budget beschikbaar blijft.
Meer inkomsten begraafplaatsrechten ontvangen als in de begroting opgenomen voor een bedrag van ruim € 28.000.
Ook hier zijn verder kleine over- en onderschrijdingen op verschillende budgetonderdelen.

PROGRAMMA 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING (VHROSV)

Portefeuillehouder: T.A. van Dijk/H.J.C. Vreeswijk/V.M. van de Fliert-Klein
Programmacoördinator: L.G. Zeeman

Samenvatting missie:
De gemeente Scherpenzeel is een gemeente waar het goed wonen is en waar voldoende, betaalbare woningen zijn. Het aanbod sluit aan op de behoefte van ál onze inwoners; van starters tot senioren en met huur- en koopwoningen.

Bereiken?	***Doen?***	***Bu-rap***	***Progr Rek.***	***Toelichting en maatregelen***
Ruimtelijke ordening				
1. Duidelijk en geactualiseerd RO-beleid	Bestemmingsplannen actueel houden	✓	✓	
	Toewerken naar een minimum aantal bestemmingsplannen	✓	✓	
	Werken naar eenduidige en uniforme bestemmingsplannen zonder overbodige regels	✓	✓	
2. Voorzien in woningbehoefte, benutten potentie	Middels projectmatig werken voortzetten actieve(re) regierol grondpolitiek	✓	✓	
	Vraaggestuurde ontwikkeling, gedoseerd en gefaseerd (o.a. input lokale makelaars)	✓	✓	
	Globale flexibele planologische regelingen	✓	✓	
3. Bouwen voor senioren	Bouwen/ontwikkelen volgens Woonvisie	✓	✓	
	Project Weijdelaer realiseren	✓	✓	
4. Voldoende huur/koop voor starters, sociale sector	In overeenkomsten het aantal huurwoningen in de sociale sector (incl. de huurprijs) vastleggen	✓	✓	
	Ontwikkelen volgens Woonvisie	✓	✓	
5. Doorstroming op de woningmarkt binnen Scherpenzeel bevorderen	Ontwikkelen volgens Woonvisie	✓	✓	
Bouwen en wonen				
1. Organisatie voorbereiden op nieuwe Omgevingswet	Volgen van ontwikkelingen en actualiteiten	✓	✓	
	Werkprocessen/protocollen indien nodig tijdig aanpassen	✓	✓	
2. Efficiënte en klantvriendelijke flitsvergunningprocedure	Monitoren en optimaliseren proces en klanttevredenheid	×	☒	De uitvoering van de categorie flitsvergunningen is in 2017 overgedragen aan Omgevingsdienst De Vallei en daarmee onderdeel geworden van het reguliere proces en dienstverlening van vergunningverlening.
	Evaluatieformulieren verstrekken aan aanvragers vergunning	×	☒	Idem.

	Uitbreiden categorieën aanvragen die in aanmerking komen voor flitsprocedure door Kruimelgeval-lenbeleid te ontwikkelen	☒	☒	Flitsvergunningen zijn overgedragen aan de OddV. Het betreft hier vergun-ningen met minder dan 50.000 euro aan bouwkosten.
Huisvesting vluchtelingen				
1. Toekomstbestendig woonbeleid	Uitwerken geactualiseerde woon-visie	✓	✓	
2. Meer gemeentelijke regie bin-nen de volkshuisvesting	Uitvoering geven aan de nieuwe prestatieafspraken 2017-2020	✓	✓	
3. Continue samenwerking op woongebied regionaal (RFV) en interprovinciaal	Uitvoering blijven geven aan het woonbeleid conform de Regionale Woonagenda FoodValley.	✓	✓	
4. Huisvesten statushouders	Behalen van de door het Rijk op-gelegde taakstelling.	☑	☑	
Legenda voortgang: ☒ = gestopt / × = vraagt aandacht / ✓ = voldoende / ☑ = gerealiseerd				

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Realisatie			
		2014	2015	2016	2017
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	265	256	255	260
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	3,8	0,8	3,8	nb
Demografisc he druk	%	82,7	83,4	83,6	83,3
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	656	684	698	717
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	697	726	740	759

Wat mag het kosten?
Tabel nieuw beleid Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieu-wing

Lasten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bijgest.begr. 2017	Realisatie 2017
Rentetoevoeging grondexploitaties vervalt		279.000	279.000	279.000
Uitvoeren centrum-visie		25.000	25.000	0
Project Weijdelaar		5.000		
Herziening bestem-mingsplannen bui-tengebied		15.000	15.000	0
Invoeren omge-vingswet		30.000	30.000	0

Planschade verzoeken		10.000	10.000	13.000
Totaal	**0**	**364.000**	**359.000**	**292.000**
	Rekening	***Prim.begr.***	***Bijgest.begr.***	***Realisatie***
Baten	***2016***	***2017***	***2017***	***2017***
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel baten en lasten onderliggende producten

		Rekening	***Prim.begr.***	***Bijgest.begr.***	***Realisatie***	***Verschil***
	Lasten	***2016***	***2017***	***2017***	***2017***	
810	Ruimtelijke ordening	341.427	497.542	567.542	332.754	-234.788
820	Grondexploitatie	3.105.199	2.553.027	2.553.027	622.216	-1.930.811
830	Wonen en bouwen	657.283	500.825	516.325	503.090	-13.235
Totaal	**lasten**	**4.103.909**	**3.551.394**	**3.636.894**	**1.458.060**	**-2.178.834**
		Rekening	***Prim.begr.***	***Bijgest.begr.***	***Realisatie***	***Verschil***
	Baten	***2016***	***2017***	***2017***	***2017***	
810	Ruimtelijke ordening	-60.477	-168.006	-168.006	-79.534	88.472
820	Grondexploitatie	-4.278.822	-2.553.027	-2.669.402	-622.216	2.047.186
830	Wonen en bouwen	-367.646	-290.000	-290.000	-184.943	105.057
Totaal	**baten**	**-4.706.945**	**-3.011.033**	**-3.127.408**	**-886.693**	**2.240.715**
Saldo		**-603.036**	**540.361**	**509.486**	**571.367**	**61.881**
		Rekening	***Prim.begr.***	***Bijgest.begr.***	***Realisatie***	***Verschil***
	Reservemutaties	***2016***	***2017***	***2017***	***2017***	
Toev. Onttr.						
	Alg. Reserve		-75.000	54.875	-4.200	-59.075
	Reserve Grex	-227.000	-200.000	-200.000	-200.000	0
	Kwal.reserve: - Tgv exploitatie	-27.500	-27.500	-27.500	-27.500	0
Totaal	**reservemutaties**	**-254.500**	**-302.500**	**-172.625**	**-231.700**	**-59.075**

Tabel incidentele baten en lasten (die niet worden gedekt uit een reserve)

geen

De belangrijkste verschillen tussen begroting en rekening zijn:

810
In 2017 is een budget beschikbaar van € 30.000 voor de invoeringskosten van de omgevingswet. Voorbereidingen op deze wet zijn in 2017 niet uitgevoerd wegens gebrek aan capaciteit. Deze kosten komen er nog wel aan, waarom voorgesteld wordt om bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2017 dit bedrag over te hevelen naar 2018.
Het beschikbare budget voor de herziening van de algemene bestemmingsplannen is voor € 37.600 niet benut. Bij de Kadernota 2017 was er een budget van € 15.000 beschikbaar gesteld voor de herziening van de bestemmingsplannen voor het buitengebied. Deze herziening zal in 2018 gaan gebeuren. Dit is de reden waarom er is voorgesteld om bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2017 dit bedrag over te hevelen naar 2018.
Het beschikbare budget voor de uitvoering van de centrumvisie van € 25.000 is in 2017 niet uitgegeven. Dit is een project dat doorloopt in 2018 en waarvoor de kosten ook in 2018 nog gaan komen. Reden waarom er is voorgesteld om bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2017 dit bedrag over te hevelen naar 2018.
De Legesopbrengsten voor de bestemmingsplanwijziging zijn € 46.500 hoger geweest dan begroot. Er zijn veel bestemmingsplannen opgesteld waarvoor volgens de afgesloten anterieure overeenkomsten leges verschuldigd is.

820
Voor het Wetro terrein zijn er kosten gemaakt voor een bedrag van € 12.103. Tegenover dit nadeel staat een onttrekking uit de algemene reserve, zoals bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2016 is besloten. Per saldo heeft dit dus geen effect op het rekeningsaldo.

830
De jaarrekening van de ODDV over 2017 is al beschikbaar en verwerkt in onze eigen administratie. Onze totale bijdrage aan de ODDV is lager uitgekomen dan bij de 2e Firap was gedacht. De belangrijkste verklaring hiervoor is dat er bij de ODDV meer uren zijn gemaakt dan dat zij begroot hadden. Waardoor de kosten lager uitkomen en de bijdrage voor de verschillende gemeenten eveneens lager uitvallen. Ten opzichte van het begrote budget is dit een voordeel van € 35.000. De legesopbrengsten van de omgevingsvergunningen laten een nadeel zien van € 106.000. De begroting is niet bijgesteld voor de verwachte opbrengsten uit de omgevingsvergunningen volgens het vastgestelde Uitvoeringsprogramma.

RECAPITULATIE

Pr.	Lasten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bijgest.begr. 2017	Realisatie 2017	Verschil
0	Bestuur en ondersteuning	4.727.409	4.465.572	4.948.073	5.579.536	631.463
1	Veiligheid	682.488	642.153	634.071	645.946	11.875
2	Verkeer en vervoer	986.205	894.177	883.177	840.874	-42.303
3	Economie	123.949	98.020	113.020	98.007	-15.013
4	Onderwijs	1.090.440	715.237	715.237	680.900	-34.337
5	Sport, cultuur en recreatie	1.827.666	1.523.664	1.605.494	1.577.567	-27.927
6	Sociaal domein	5.812.457	5.656.013	5.971.819	5.829.351	-142.468
7	Volksgezondheid en milieu	2.234.019	1.783.185	1.792.484	1.728.340	-64.144
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.099.092	3.551.394	3.636.894	1.458.060	-2.178.834
	Totale lasten	**21.583.725**	**19.329.414**	**20.300.268**	**18.438.581**	**-1.861.688**

Pr.	Baten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bijgest.begr. 2017	Realisatie 2017	Verschil
0	Bestuur en ondersteuning	-14.159.111	-13.038.929	-13.790.756	-14.015.162	-224.406
1	Veiligheid	-11.815	-14.140	-14.140	-19.328	-5.188
2	Verkeer en vervoer	-47.809	-26.200	-26.200	-28.429	-2.229
3	Economie	-145.676	-146.951	-146.951	-148.237	-1.286
4	Onderwijs	-26.226	-4.500	-4.500	-72	4.428
5	Sport, cultuur en recreatie	-73.006	-70.146	-70.146	-64.621	5.525
6	Sociaal domein	-1.233.490	-1.108.546	-1.300.046	-1.467.250	-167.204
7	Volksgezondheid en milieu	-2.174.579	-2.047.611	-2.047.611	-2.151.029	-103.418
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-4.702.128	-3.011.033	-3.127.408	-886.693	2.240.715
	Totaal baten	**-22.573.840**	**-19.468.056**	**-20.527.758**	**-18.780.821**	**1.746.937**

PARAGRAFEN

1. PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Organisatieontwikkeling
2017 was voor de organisatie een roerig jaar. Er vertrok een groot aantal medewerkers, waaronder de interim gemeentesecretaris. Bovendien was de bestuurlijke druk op de organisatie groot. De kwetsbaarheid van de organisatie kwam daardoor extra prominent naar voren. Dit alles heeft bijzonder veel flexibiliteit van de medewerkers gevraagd.
Om de "winkel" open te kunnen houden is deels gewerkt met externe inhuur. Andere taken zijn doorgeschoven of niet uitgevoerd. De in de begroting opgenomen bestuurlijke speerpunten kregen prioriteit boven bedrijfsvoering en organisatie ontwikkeling. Deze thema's hebben daarmee een achterstand opgelopen, die de komende tijd ingelopen zal moeten worden.
Eind 2017 is gestart met het organisatie ontwikkeltraject. Zowel de raad, college als alle medewerkers zijn hierbij betrokken. In 2018 krijgen 7 thema's: samenwerking, binden en boeien, dienstverlening, innovatie, resultaatgericht werken, aansturing en projectmatig werken nadere concrete invulling.

Formatie
De formatie omvang per 31-12-2017 was 64,5 fte. De organisatie bestaat uit 3 afdelingen, die aangestuurd worden door een afdelingshoofd.

- *Gemeentewinkel:* dienstverlening op gebied van burgerzaken en sociaal domein, beleid rond WMO, participatie, onderwijs en jeugd en gemeentelijke belastingen.
- *Ruimte & Groen:* ruimtelijke ordening, economische zaken, beheer openbare ruimte, woningbouw, sport, recreatie.
- *Bedrijfsvoering:* Financiën, ICTbeleid, facilitaire zaken, juridische zaken, personeel en organisatie, communicatie en veiligheid.

De directeur /secretaris is hoofd van de ambtelijke organisatie.

Eind 2017 is het sociale werkvoorzieningsbedrijf Permar geliquideerd. Scherpenzeel heeft 7 medewerkers van dit bedrijf overgenomen. Vanaf 1-1-2018 verzorgen zij het onderhoud van de groenvoorziening in Scherpenzeel.

Samenwerking
Scherpenzeel voert nagenoeg alle gemeentelijke taken zelf uit. Dit is uniek voor een kleine gemeente. Op het gebied van gemeentelijke belastingen is de gezamenlijke belastingafdeling met gemeente Woudenberg gehuisvest in Scherpenzeel. Ten aanzien van achtervang bij vakanties en ziekte zijn voor een aantal terreinen samenwerkingsafspraken gemaakt met Barneveld, Veenendaal en Woudenberg.
In 2017 is de automatisering van Scherpenzeel ondergebracht bij Veenendaal. Medio 2017 is gestart met de migratie van de systemen naar een nieuw platform. De snelheid en continuïteit van de systemen wordt daarmee verbeterd en gemoderniseerd.

Op beleidsinhoudelijke thema's wordt met name samengewerkt in de Regio FoodValley. De nadere inhoudelijke specificatie daarvan staat vermeld in de paragraaf verbonden partijen. Gezien de personele krapte heeft de ambtelijke organisatie minder in de regio kunnen participeren dan dat gewenst was.

Huisvesting
In 2017 zijn enkele verkenningen gedaan naar alternatieve huisvesting voor bestuur en ambtelijke organisatie. Eind 2017 is dit verder gestructureerd met een inventarisatie van de knelpunten op het gebied van (brand)veiligheid en arbo omstandigheden in het huidige gemeentehuis. Hierover is een rapportage van de brandweer en een Risico-inventarisatie verschenen.

Begin 2018 is dit verwerkt in een kredietaanvraag aan de gemeenteraad.

Bedrijfsvoeringsprioriteiten voor 2017

HR21
In 2017 is een nieuwe gesprekscyclus volgens HR21 ontwikkeld. Er is een verkenning gedaan naar de inhoud van het jaargesprek. Maar dit is gezien de bestuurlijke prioritering in 2017 niet verder uitgerold. Het is de bedoeling hierin een vervolg te geven in de context van resultaatgericht werken en competentiemanagement.

De nieuwe overheid
De term nieuwe overheid gebruiken we om te benadrukken dat technologie een grote rol speelt. Dit heeft ook te maken met veranderingen in processen en structuren. Hierdoor verandert de rol van de ambtenaar en vraagt om nieuwe competenties als effectieve communicatie, integraal werken, project- en procesmanagement. Een eerste stap hierin is gezet doordat alle medewerkers de beschikking hebben gekregen over een Ipad en een online cursusaanbod. Ook hebben de medewerkers inzicht gekregen in hun talenten en drijfveren door middel van een Talent Management Analyse.

Informatiebeleid en -veiligheid
Begin 2017 is het Informatiebeleidsplan vastgesteld door de gemeenteraad, deze bevat een meerjarenagenda op het gebied van digitalisering en informatievoorziening.
In 2017 is uitvoering gegeven aan onder andere de invoering van de Berichtenbox Mijn-Overheid, vervangingsbesluit rond van archivering (van papier naar digitaal) en de koppelingen tussen basisregistraties. Ook is de aanzet gegeven voor de aanschaf van een klantcontactsysteem.
Er is in 2017 ruimschoots aandacht besteed aan informatiebeveiliging. De rol van CISO (Chief Information en Security Officer) en de FG (Functionaris Gegevensbescherming) zijn beschreven en belegd. Ook is gestart met de implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, waardoor de privacy van persoonsgegevens is gewaarborgd. Alle voorgeschreven inventarisaties voor informatiebeveiliging zijn gedaan. Vanuit de ENSIA[2]-audit heeft over 2017 specifiek de audit voor de onderdelen Suwinet en Digid plaatsgevonden. Voor beide onderdelen was het oordeel positief.

[2] Dit is de gecombineerde audit voor alle onderwerpen die informatieveiligheid betreffende: Eenduidige Normatiek Single Information audit

2. PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN

Doel paragraaf weerstandsvermogen
Deze paragraaf geeft inzicht in de mogelijkheden die de gemeente heeft tegenvallers op te vangen zonder dat de uitvoering van het beleid in gevaar komt. Daarbij is een wezenlijk onderdeel van de paragraaf weerstandsvermogen het in beeld brengen van de (financiële) risico's die de gemeente loopt. Het weerstandsvermogen wordt namelijk concreet gemaakt door de weerstandscapaciteit van de gemeente te vergelijken met een financiële vertaling van de risico's.
Niet alle risico's zijn financieel te kwantificeren. Een tweede doel van de Paragraaf weerstandsvermogen is het inzicht geven in de risico's, ook al worden ze niet direct betrokken in de rekenkundige benadering voor het weerstandsvermogen. Daarmee is deze paragraaf tevens de basis voor de risicobeheersing.

Weerstandscapaciteit
Wat is weerstandscapaciteit?
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die ingezet kunnen worden om tegenvallers op te vangen. Daarbij is een onderscheid te maken in een incidentele en een structurele weerstandscapaciteit.

1. De *structurele* component bestaat met name uit onbenutte belastingcapaciteit en capaciteit van de overige heffingen. Het verhogen van de inkomsten door belastingverhogingen kan worden benut als er geen andere mogelijkheden meer voorhanden zijn om deze tegenvallers op te vangen. Daarnaast bevat de begroting een structurele raming voor onvoorziene uitgaven.
2. De *incidentele* component bevat vrij aanwendbare reserves binnen het eigen vermogen van de gemeente en stille reserves in bezittingen. Deze middelen kunnen slechts eenmalig worden ingezet.

De genoemde onderdelen worden hieronder uitgewerkt.

Onbenutte belastingcapaciteit
Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt alleen uitgegaan van de onbenutte belastingcapaciteit op de OZB. De opbrengsten voor de rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges zijn namelijk in beginsel kostendekkend. Voor de berekening wordt het tarief gehanteerd dat van toepassing is bij een aanvraag op basis van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Voor 2018 is dit 0,1952% (percentage van de WOZ-waarde) volgens de meicirculaire 2017, voor zowel woningen als niet-woningen.

Onvoorziene uitgaven
In onze begroting is een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Dit bedrag is voor 2018 € 23.500,00. Hiervoor is € 2,50 per inwoner gehanteerd. Deze post is bedoeld om incidentele (kleinere) uitgaven op te vangen die zich lopende het jaar voordoen en die bij de opstelling van de begroting nog niet bekend waren.

Algemene reserve
In de Nota reserves en voorzieningen heeft de raad een minimale norm voor de vrij aanwendbare algemene reserve vastgesteld. Een minimale streefwaarde is 20% maar het absolute minimum is vastgesteld op 15% van de omzet[3]. Per 1 januari 2018 is de geraamde stand van de algemene reserve € 6,7 miljoen. Het berekende minimum van de Algemene reserve bedraagt op basis van de begroting 2017 € 2,5 miljoen.

[3]Als omzet is gedefinieerd: de totale opbrengsten van de gemeente, gecorrigeerd voor mutaties op reserves en grondexploitaties.

Stille reserves
Stille reserves maken onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Dit zijn zaken waarvoor geen (of slechts beperkte) boekwaarde aanwezig is maar die toch een zekere waarde in het economisch verkeer vertegenwoordigen. Hierbij zijn de WOZ-waardes 2017 gebruikt voor de woningen Burg. Royaardslaan 2 en Willaerlaan 34.
De actuele taxatiewaarde hiervan kan afwijken van de WOZ-waarde. De WOZ-waarde van zwembad 't Willaer is buiten beschouwing gelaten, omdat verkoop geen reële optie is.

Tabel 1 Overzicht weerstandscapaciteit

			Per 1-1-2018
Structu-reel	Onbenutte belastingcapaciteit:		
	- OZB woningen eigenaar	€	694.900
	- OZB niet-woningen eigenaar	€	14.600
	- OZB niet-woningen gebruiker	€	80.500
	Totaal onbenutte belastingcapaciteit	€	790.000
	Onvoorziene uitgaven	€	23.500
Totale structurele weerstandscapaciteit:		**€**	**813.500**
Inciden-teel	Algemene reserve	€	6.757.349
	mutatie 2018	€	57.413-
	Raming saldo per 1-1-2019	€	6.699.936
	Minimale omvang	€	2.586.000-
		€	4.113.936
	Stille reserves:		
	- Ambtswoning (Burg. Royaardslaan 2)	€	507.000
	- Willaerlaan 34	€	268.000
		€	775.000
Totale incidentele weerstandscapaciteit:		**€**	**4.888.936**

Risico- inventarisatie
Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, is naast de weerstandscapaciteit ook inzicht nodig in de omvang van risico's waarmee in de begroting geen rekening is gehouden en waarvoor geen verzekering is afgesloten.

Wat is een risico?
Een risico is het gevaar van het ontstaan van schade of verlies door interne of externe omstandigheden. Het betreft risicoposten waarvan de financiële omvang (nog) niet, of slechts bij benadering bepaald kan worden en waarvoor het niet zeker is of, en zo ja, wanneer het risico zich voordoet. Indien het risico wel concreet getaxeerd kan worden, is het beleid dat er een voorziening gevormd wordt ter dekking van de kosten.

Risico's in Scherpenzeel

In het onderstaande overzicht is inzicht gegeven in de risico's die in onze gemeente spelen. De risico's zijn ingedeeld in een zestal categorieën, (A t/m F) waarbij per geval is ingeschat welke kans er is dat het risico zich daadwerkelijk zal voordoen. Daarnaast is, waar mogelijk, een indicatie van de mogelijke financiële implicaties weergegeven. Dit wordt gedaan door de financiële grondslag van het risico, te vermenigvuldigen met één van de onderstaande kans factoren.

Kans dat risico zich voordoet:	Wegingsfactor
Minimaal	0,10
Beperkt	0,25
Reëel	0,50
Zeer reëel	0,75

Omschrijving	Kans	Grondslag	Bedrag incidenteel	Bedrag structureel
A. Risico's uit juridische procedures en aansprakelijkheid				
- Aansprakelijkheidsstellingen	Reëel	Onbekend		
- Juridische procedures	Reëel	€ 15.000	€ 7.500	
- Aanbestedingen	Minimaal	€ 219.819	€ 21.982	
B. Risico's uit borgstellingen en gemeentegaranties				
- Borgstelling Patrimonium (achtervang WSW)	Minimaal	€ 2.800.000	€ 280.000	
- Borgstelling Woonstede i.v.m. aankoop woningbedrijf	Minimaal	€ 2.628.109	€ 262.811	
C. Exploitatierisico's				
- Regio Food Valley	Minimaal	€ 0	€ 0	
- VGGM	Minimaal	€ 0	€ 0	
- ODDV	Beperkt	€ 35.000		€ 8.750
- Grondexploitatie		€ 0	€ 0	
- Vennootschapsbelasting	Reëel	€ 18.000	€ 9.000	
- Gronden 't Voort	Minimaal	€ 1.500.000	€ 150.000	
- Planschades bestemmingsplannen	Reëel	€ 50.000		€ 25.000
- Bouwleges	Reëel	€ 40.000		€ 20.000
- Vandalisme	Reëel	€ 25.000		€ 12.500
- BTW sport	Reëel	€ 30.000		€ 15.000
- Exploitatie De Breehoek	Beperkt	€ 32.000		€ 8.000
- Zwembad 't Willaer	Minimaal	€ 0		€ 0
- Beleid andere overheden	Minimaal	€ 0		€ 0
- Tegenvallers binnen de begroting	Reëel	€ 219.819		€ 109.909
- Algemene Uitkering	Reëel	€ 136.000		€ 68.000
- Sociaal Domein ten laste van specifieke uitkering				
- Participatiewet reintegratie	Reëel	€ 30.000		€ 15.000
- Participatiewet WSW	Minimaal	€ 0		€ 0
- Opheffing Permar	Beperkt	€ 22.000	€ 5.500	
- Wmo	Reëel	€ 0		€ 0

Omschrijving	Kans	Grondslag	Bedrag incidenteel	Bedrag structureel
- Jeugdzorg	Reëel	€ 0		€ 0
- Sociaal Domein Uitkering	Reëel	€ 63.000		€ 31.500
- Overige onderdelen programma Sociaal Domein				
- Wmo woonvoorzieningen	Beperkt	€ 100.000		€ 25.000
- Inkomensvoorzieningen Participatiewet	Reëel	€ 0		€ 0
- Toename huisvesting statushouders	Reëel	€ 0		€ 0
D. Risico's op eigendommen				
- Diefstal, fraude, etc…	Minimaal	Eigen risico		
- Schade door brand, storm, etc…	Minimaal	Eigen risico		
E. Risico's in samenhang met de bedrijfsvoering				
- Personeel	Reëel	Onbekend		
- Informatiebeveiligingsbeleid	Reëel	Onbekend		Onbekend
- Strategische adviezen	Reëel	Onbekend		Onbekend
F. Vermogensrisico's				
Totale financiële inschatting risico's			**€ 736.793**	**€ 338.659**

Toelichting op de risico-inventarisatie

A. Risico's uit juridische procedures en aansprakelijkheid

- **Overheidsaansprakelijkheidsrecht: nadeelcompensatie bij rechtmatige besluiten.** De Awb biedt grondslag voor de toekenning van schadevergoeding bij rechtmatige overheidsdaad. Op basis van historie wordt geen bedrag geraamd.
- **Overheidsaansprakelijkheidsrecht: nadeelcompensatie bij onrechtmatige besluiten.** In het kader van de Wet Nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige overheidsbesluiten dient bij onrechtmatig overheidshandelen de schade in beginsel in zijn geheel vergoed te worden. Op basis van historie wordt geen bedrag geraamd.
- **Schadevergoeding bij overschrijding redelijke termijn.** Hieronder valt het uitkeren van dwangsommen en eventuele schadevergoedingen op grond van de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. Op basis van historie wordt geen bedrag geraamd.
- **Juridische procedures.** Bij juridische procedures op publiek- of privaatrechtelijk gebied kan externe ondersteuning nodig zijn bovenop de in de begroting geraamde basisbedragen. Gezien de ervaringen in het verleden is hiervoor € 15.000 opgenomen in deze risico-inventarisatie.
- **Risicoaansprakelijkheid van de gemeente als beheerder van de openbare ruimte.** Te denken valt hierbij aan schadeclaims als gevolg van vorstschade aan wegen, schade door bomen, speeltoestellen etc. Hiervoor geldt de afgesloten verzekering en het eigen risico van € 5.000,00 per schadegeval.
- **Aanbestedingen.** Bij aanbestedingstrajecten is vaak complexe regelgeving van toepassing. Het niet correct volgen van richtlijnen en procedures kan leiden tot juridische geschillen. Om de expertise op dit onderdeel te vergroten is de gemeente toegetreden tot stichting Inkoop Bureau Midden Nederland (IBMN). Hiermee is meer kennis in huis gehaald om een kwaliteitsimpuls te geven aan het inkoop-en aanbestedingsproces. Mede gelet hierop wordt het risico op procedures op minimaal ingeschat. Als grondslag voor de kwantificering wordt 1% van het begrotingstotaal gehanteerd.

B. Risico's die uit voortvloeien uit borgstellingen en gemeentegaranties

- **Borg- en garantstellingen.** De gemeente staat borg voor een bedrag van € 3,5 miljoen in verband met de door Woonstede aangegane geldleningen voor de aankoop van het gemeentelijk Woningbedrijf. De risico's van borgstellingen aan Woonstede zijn minimaal aangezien het woningbezit van de woningcorporatie als onderpand dient. Hiernaast heeft de gemeente de
  achtervangpositie ingenomen van door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw gegarandeerde geldleningen. Voor Woonstede bedraagt deze borgstelling € 0,6 miljoen. Een vergelijkbare positie is van toepassing voor de borgstelling van afgerond € 2,8 miljoen aan woningcorporatie Patrimonium te Veenendaal ten behoeve van de sociale woningbouw in het plan Gelderse Roos. Per onderdeel wordt een risico van 10% opgenomen.

C. Exploitatierisico's

- **Regio FoodValley.** Bij samenwerking in de regio wordt soms een beroep gedaan op solidariteit. Het leveren van de gevraagde ambtelijke capaciteit kan leiden tot het bijstellen van onze 'binnen gemeentelijke' prioriteiten dan wel tot het betalen van een financiële compensatie zodat capaciteit elders kan worden betrokken. Tot op heden geen financieel beslag.
- **VGGM.** Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden is een gemeenschappelijke regeling van een 16-tal gemeenten. Dat betekent dat deze gemeenten tezamen verantwoordelijk zijn voor de financiële positie met een groot financieel belang. Gezien de huidige financiële positie wordt er geen financieel risico opgenomen.
- **OddV.** De gemeentelijke bijdrage aan de OddV verandert van inputfinanciering naar outputfinanciering. Gemeente betaalt wat de OddV uitvoert. De gemeentelijke bijdrage kan sterk gaan fluctueren. Voor de stijging van kosten lopen wij risico, waarvoor 10% van de bijdrage wordt opgenomen. Bij stijgende kosten zullen ook de inkomsten voor bouwleges stijgen. In de praktijk zal deze relatie niet één op één in het zelfde boekjaar kunnen worden gelegd.
- **Grondexploitatie.** In de grondexploitatie zijn risico's per complex gedefinieerd. De wegingsfactor is hier al in opgenomen. Het gekwantificeerde risico bedraagt
  € 379.500,00. De reserve grondexploitatie kan dit risico opvangen. Dit wordt per jaar beoordeeld. Zodra dit niet het geval is, wordt het verschil opgenomen in deze paragraaf.
- **Wet vennootschapsbelasting.** Gezien het feit dat de prognose van de resultaten op grondexploitatie positief verloopt, dient er naar verwachting vennootschapsbelasting te worden afgedragen. Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de lasten over 2017 nog niet bekend. Hiervoor wordt € 18.000,00 opgenomen. De verplichting 2016 is inmiddels wel verwerkt in de jaarrekening.
- **Gronden 't Voort.** Complex het Voort wordt naar verwachting in 2018 in exploitatie genomen. De hoogte van de boekwaarde voldoet tot dat moment niet aan de eisen van het BBV. Het risico bedraagt ca. € 1.500.000,00 incidenteel als balanswaarde moet worden afgeboekt.
- **Omgevingswet.** De implementatie van de omgevingswet kan grote financiële consequenties met zich meebrengen. Naast (hoge) invoeringskosten gaat het mogelijk ook om structurele kosten en/of lagere legesopbrengsten. Op dit moment zijn de risico's nog niet te kwantificeren.
- **Planschades bestemmingplannen.** Het wijzigen van een bestemmingsplan kan leiden tot planschadeclaims. Anders dan bij bouwprojecten is geen verhaal bij derden mogelijk. Om inzichtelijk te maken in hoeverre planschadeclaims zouden kunnen leiden tot concrete claims worden planschaderisico-analyses opgesteld. Voor wat betreft de nieuwbouwplannen in Zuid is in de grondexploitatie geen rekening gehouden met planschade. Voor planschades wordt een bedrag van
  € 50.000,00 opgenomen.

- **Bouwleges.** De inkomsten uit bouwleges zijn gebaseerd op de woningbouwplanning van 50 woningen per jaar. Uit lokaal onderzoek is naar voren gekomen dat er behoefte bestaat aan 35-50 woningen per jaar. Het risico bestaat dat de afzet van nieuwbouw stagneert waardoor er minder woningen gebouwd gaan worden. Als risico wordt hiervoor € 40.000 opgenomen, waarbij ook de relatie is gelegd met en dalende bijdrage aan de ODDV.
- **Vandalisme.** Uitgaven voor vandalisme zijn structureel beperkt in de begroting opgenomen. Naast vandalisme worden er ook onvoorziene kosten gemaakt als gevolg van de illegale stort van bouwpuin, chemisch afval etc. Ook deze kosten zijn vaak niet te verhalen omdat de dader niet te achterhalen is. De kosten zijn per geval vaak hoog en fluctueren. Er wordt € 25.000,00 opgenomen.
- **BTW Sport.** De kans is vrij groot dat het onderdeel sport wordt vrijgesteld van BTW. Dit betekent dat de BTW over de kosten niet meer kan worden verrekend en de kosten met dit onderdeel stijgen. Het is nog niet duidelijk of het Rijk hiervoor compensatie gaat verlenen. Het maximale risico wordt geschat op € 30.000,00.
- **Exploitatie De Breehoek.** Het college reserveert geld in de begroting ter dekking van de geraamde extra tekorten bij de Breehoek. In dit gereserveerde bedrag is een bepaalde afname opgenomen, omdat de verwachting is dat de exploitatie van de Breehoek de komende jaren positief ontwikkelt. Indien deze positieve ontwikkeling zich niet voordoet vormt dit een nieuw risico. De kans hierop is echter beperkt.
- **Exploitatie zwembad 't Willaer.** Met de investeringen die sinds 2005 gedaan zijn en de huidige subsidie wordt er vanuit gegaan dat het goed mogelijk en verantwoord is het zwembad te blijven exploiteren voor de komende 10 jaar. Voor de periode na 2023 bestaat het risico dat de onderhoudsvoorziening ontoereikend is. Het risico wordt ingeschat op € 62.000.
- **Beleid andere overheden.** Het is reëel dat beleidswijzigingen door de landelijke overheid of de provincie leiden tot kostenstijgingen bij de gemeente. Het effect blijft tot op heden voor Scherpenzeel beperkt.
- **Tegenvallers binnen de begroting.** Hoewel er reëel geraamd wordt, kunnen zich naast de reeds in deze paragraaf genoemde zaken, ontwikkelingen voordoen die een nadelige invloed hebben op het begrotingsresultaat. De afgelopen jaren is de lucht uit de begroting gehaald. Daardoor is de kans op overschrijdingen vele malen hoger dan de kans op onderschrijdingen. Om hier goed mee om te gaan heeft het college het "beleidskader tussentijdse financiële sturing" opgesteld. Het risico op grote gevolgen voor de exploitatie wordt ingeperkt. Als grondslag voor de risico-inschatting wordt gehanteerd 1% van het begrotingstotaal. Hierbij kan het gaan om hogere kosten, incidentele uitgaven of open-einde regelingen.
- **Inkomsten Gemeentefonds.** De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt voor bijna 50% onze inkomstenbron. De algemene uitkering is gekoppeld aan de rijksbegroting ('Samen de trap op en af'). Daarmee draagt de gemeente ook weer het risico van onderbesteding door de rijksoverheid en de effecten van de loon- en prijsstijgingen op de rijksbegroting Als risico houden wij daarom voorlopig 2% van de totale Algemene uitkering aan.
- **Nieuw Kabinet.** De ambities en dekkingsmaatregelen van de nieuwe regering zijn bij het opstellen van de begroting nog niet bekend. Onduidelijk is in hoeverre de gemeentelijke taken en gemeentefinanciën zullen worden beïnvloed door het regeerakkoord.

Exploitatierisico's onderdeel Sociaal domein

- **Uitgaven Sociaal domein onderdeel re-integratie.** Er bestaat het risico van toename van re-integratiekosten aangezien het aantal uitkeringsgerechtigden stijgt. Voor statushouders zijn eenmalig extra bedragen ontvangen van het Rijk. Als de ingezette middelen geen uitstroom tot gevolg hebben, lopen wij het risico op extra kosten. Het risico berekenen we structureel op € 30.000,00.
- **Uitgaven Sociaal domein onderdeel WSW.** De WSW wordt afgebouwd en de subsidie daalt de komende jaren. In 2018 komt het WSW personeel in dienst van de gemeente.

Indien de groenopdracht niet meer wordt uitgevoerd door het WSW personeel, loopt de gemeente financieel risico. Voor zover bekend is dit nu niet aan de orde.

- **Opheffing Permar.** Permar is opgeheven in 2018, in verband met de liquidatie loopt de gemeente risico welke is berekend in de liquidatiebegroting. Op basis hiervan wordt rekening gehouden met een bedrag van € 22.000,00.
- **Uitgaven Sociaal domein onderdeel Wmo.**
  Schaalgrootte. Een kleine gemeente als Scherpenzeel blijft in die zin kwetsbaar dat, in verhouding, geringe verschuivingen in cliëntaantallen en/of een nieuwe cliënt met een zware zorgvraag, kunnen leiden tot een relatief grote toename van de uitgaven. De noodzakelijke ondersteuning van een meervoudig beperkte cliënt kan rond de € 75.000,00 per jaar kosten. Vooralsnog voorziet de buffer in de reserve Sociaal Domein hierin.
- **Uitgaven Sociaal domein onderdeel Jeugd.**
  Zorggebruik GGZ. De vraag naar Jeugd-GGZ (Geestelijke gezondheidszorg) bleek in Scherpenzeel verhoudingsgewijs hoog. Er worden diverse acties ondernomen om de instroom in de GGZ verder te beperken, zoals de pilot "praktijkondersteuner huisartsen". Indien deze investering geen kostenreductie tot gevolg heeft lopen we het risico op dubbele kosten. Het bedrag wordt geschat op € 25.000,00 per jaar.
  Vooralsnog voorziet de buffer in de reserve Sociaal Domein hierin.
  Incidenten. Het kan zijn we geconfronteerd worden met schrijnende gevallen van hulpbehoevenden of dramatisch afgelopen onveilige situaties. We laten niemand tussen wal en schip vallen. Dat kan gepaard gaan met extra uitgaven.
  Schaalgrootte. Een kleine gemeente als Scherpenzeel blijft in die zin kwetsbaar dat, in verhouding, geringe verschuivingen in cliëntaantallen en/of een nieuwe cliënt met een zware zorgvraag, kunnen leiden een relatief grote toename van de uitgaven. De noodzakelijk ondersteuning van een meervoudig beperkte cliënt kan rond de € 75.000,00 per jaar kosten. Vooralsnog voorziet de buffer in de reserve Sociaal Domein hierin.
  Kwetsbaarheid lokaal team. Medewerkers zijn geregistreerd als jeugdzorgprofessional. We richten sluitend netwerk in voor jeugdhulp via ons Lokale ambulante Team, waar ook intervisie en casuïstiek bespreking plaatsvindt. We blijven altijd risico lopen op uitval of onvoldoende deskundigheid. In 2018 is extra capaciteit geraamd waardoor het risico hierop is afgenomen.
  Inkomsten uitkering Sociaal domein. In verband met de decentralisaties is de sociaal domein uitkering toegevoegd aan de inkomsten van circa € 3 miljoen. Het is nog onzeker of in 2018 deze gelden onderdeel worden van het gemeentefonds. Als risico houden wij 2% aan van de uitkering Sociaal domein.

<u>Overige onderdelen programma 6</u>

- **Uitgaven Wmo onderdeel woonvoorziening.** De uitgaven voor woonvoorzieningen kunnen per jaar sterk verschillen. Een toekenning kan een grote uitgave tot gevolg hebben waar de begroting niet in voorziet. Hiervoor wordt een risicobedrag ingeschat van € 100.000,00.
- **Inkomensvoorzieningen (uitgaven BUIG).** De gemeente is risicodrager voor het verstrekken van de bijstandsuitkeringen. De rijksuitkering is onvoldoende vanwege stijgende uitkeringslasten. We zien de uitkeringslasten stijgen, zodat we bijna jaarlijks een beroep moeten doen op de vangnetuitkering. De eigen bijdrage voor 2018 is opgenomen in de begroting, zodat er geen bedrag hoeft te worden opgenomen.

Risico's op eigendommen

De waarde van gemeentelijke eigendommen wordt beschermd tegen risico's door middel van verzekeringen. De polissen van de diverse verzekeringen worden regelmatig geactualiseerd. Het risico bedraagt het maximale eigen risico bij schades.

Risico's in samenhang met de bedrijfsvoering

- **Personeel.** Wij zijn een kleine gemeente met een, gerelateerd aan de grootte en bestuurlijke opgaven, krap bemeten personeelsbestand. Daarom kan de voortgang van de werkzaamheden grote hinder ondervinden bij ziekte en vacatures. De post voor ziektevervanging is sinds 2017 verhoogd.
- **Informatiebeveiliging.** De bedrijfsvoering van de gemeente is voor een groot deel afhankelijk van de automatisering. Bovendien worden binnen de gemeente veel vertrouwelijke gegevens bijgehouden en verwerkt. Datalekken kunnen, naast imagoschade, grote financiële gevolgen hebben.
- **Strategische adviezen/projectleiders.** Veel medewerkers voeren meerdere taken uit. We hebben regelmatig onvoldoende expertise. Hiernaast is het een belemmering om nieuw personeel aan te trekken die in staat zijn meerdere taken uit te voeren. Voor nieuwe taken is regelmatig onvoldoende capaciteit.

Weerstandscapaciteit en risico's: conclusie

De gemeente wordt geconfronteerd met verschillende risico's. Deze risico's zijn geïnventariseerd in bovenstaand overzicht waarbij zoveel mogelijk een inschatting is gemaakt van de financiële implicaties. Door de wegingssystematiek is het mogelijk om de kwantificering van de risico's te vergelijken met het beschikbare weerstandsvermogen. De volgende conclusies kunnen worden getrokken:

- Een groot deel van de geïnventariseerde risico's heeft incidentele gevolgen. De *incidentele risico's* worden becijferd op een normbedrag van bijna € 750.000,00. Onze incidentele weerstandcapaciteit is berekend op circa € 4,9 miljoen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat onze incidentele weerstandcapaciteit op ruim voldoende niveau ligt.
- De *structurele risico's* bedragen circa € 350.000,00. De structurele weerstandscapaciteit is circa € 800.000,00. Ook hiervoor geldt dat er ruim voldoende structureel weerstandsvermogen aanwezig is.

D. Kengetallen

Conform het BBV is het verplicht een aantal kengetallen op te nemen in deze paragraaf. In de volgende tabel worden de kengetallen genoemd en toegelicht hoe deze bepaald worden.

Toelichting kengetallen	
Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Bij leningen kan er onzekerheid bestaan of ze allemaal terug worden betaald. Daarom wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de verstrekte leningen.
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	

Solvabiliteitsratio	Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.
Structurele exploitatie-ruimte	De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten uitgedrukt in een percentage.
Kengetal grondexploita-tie	Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerper-soonshuishouden	De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belasting-druk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

De doelstelling van het opnemen van deze kengetallen is dat de gemeenteraad gemakkelijker inzicht krijgt in de financiële positie van de gemeente en hiermee rekening houdt bij besluiten met financiële consequenties. Naast de begroting/exploitatie is namelijk ook de financiële (vermogens)positie van belang.

Naast het opnemen van de uitkomst van de kengetallen vindt er ook een *beoordeling* plaats van deze kengetallen. Er is geen landelijke norm bekend. Er is voor gekozen om deze kengetallen te beoordelen aan de normering zoals de Provincie Gelderland deze hanteert (Brief Provincie Gelderland 7 oktober 2015). Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen categorie A, B en C. Categorie A geldt als minst risicovol en Categorie C als meest risicovol.

Kengetallen gemeente Scherpenzeel						
	Rekening 2016		Begroting 2017		Jaarrekening 2017	
Netto schuldquote	-3%	A	28%	A	-1%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle ver-strekte leningen	-27%	A	3%	A	-26%	A
Solvabiliteitsratio	80%	A	76%	A	63%	A
Structurele exploitatieruimte	-1,7%	C	2,4%	A	1,4%	A
Kengetal grondexploitatie	7%	A	24%	C	7%	A
Belastingcapaciteit: Woonlasten meerper-soonshuishouden	102%	B	106%	B	103%	B

<u>Conclusie uitkomst en beoordeling</u>

- Zowel de netto schuldquote (met en zonder correctie voor alle verstrekte leningen) en de solvabiliteitsratio zijn als zeer goed te beoordelen. Dit komt doordat er relatief weinig schulden zijn.
- Het kengetal van de structurele exploitatieruimte laat een positief beeld zien. Hierin zijn alleen de structurele baten en lasten opgenomen. Dit is conform het beeld van het begrotingssaldo.
- Het kengetal van de grondexploitaties geeft eveneens een positief beeld
- De woonlasten liggen iets boven landelijk niveau.

3. PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Beleidskader
Het onderhoud van kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheerplannen. Over het algemeen worden de jaarlijkse lasten behorende bij het beheerplan constant gehouden door gebruik te maken van een voorziening.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de bestaande en geplande beheerplannen en de financiële consequenties, inclusief de vertaling daarvan in de begroting en jaarrekening. Het uitgangspunt is dat er voldoende middelen beschikbaar zijn in de diverse voorzieningen, zodat er op termijn geen achterstallig onderhoud en/of kapitaalvernietiging ontstaat.

Beheersplannen per categorie

Wegen en openbare verlichting

Wegenonderhoud
Voor de periode 2016-2020 was groot asfaltonderhoud gepland. In de periode 2016-2017 ging het om een bedrag van € 142.000,-. Het onderhoud aan de elementenverharding is gekoppeld aan de rioleringsprojecten. In 2017 ging het om Glashorst. De Glashorst is binnen het krediet gerealiseerd (€ 141.500,-).

Openbare Verlichting

In 2016 heeft de grootschalige vervanging en het opknappen van de te handhaven verlichting plaatsgevonden. In de periode 2017-2024 gaat het uitsluitend om kleinschalige vervanging om het areaal in goede/veilige staat te houden en het aantal storingen laag te houden.

Bij de grootschalige vervanging is door een fout in het beheersysteem een deel niet meegenomen en zijn er op een aantal locaties niet de juiste armaturen geplaatst. Om het overgeslagen deel alsnog te vervangen en de juiste armaturen op de juiste plaats te laten monteren, is het krediet van 2018 en een deel van 2019 naar voren gehaald.

Aangezien het areaal grootschalig is vervangen of opgeknapt is het aantal storingen zeer laag en het energieverbruik gedaald. Ook is de verlichting beter bestand tegen vandalisme en diefstal. Sinds de vervanging in 2016 is er geen enkele lichtmast meer vernield of gestolen.

Aandachtspunt zijn de vele storingen aan het elektriciteitsnetwerk van Liander waar de openbare verlichting op is aangesloten, daarnaast is de afhandeltijd van de storingen bij Liander regelmatig zeer lang. Hierover is de gemeente met Liander in gesprek.

Groen
Plantsoenen
Het jaarrond onderhoud van de plantsoenen is in 2017 uitgevoerd in eigen beheer door de groenmedewerkers van voormalig Permar (nu Participatiebedrijf Groen gemeente Scherpenzeel).
In 2017 hebben we binnen Scherpenzeel 23 Plant- en renovatieprojecten uitgevoerd. Hierbij is gekozen voor een gecombineerde aanpak van plantsoenrenovaties en boomvervanging.

Beheerniveau
Het plantsoen wordt onderhouden conform de RAW-systematiek. Referentie hierbij is de landelijke standaard voor onderhoudsniveaus voor de openbare ruimte gebundeld in de

"Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte" van het CROW. In tabel 3.1 "kwaliteitsniveaus plantsoenen per groentype" staat omschreven welke kwaliteitsniveaus er in 2017 van toepassing waren.

Tabel 3.1 kwaliteitsniveaus plantsoenen per groentype

Groentype (plantsoenen)	**Kwaliteitsniveau**
Zwerfafvalbeheersing	B
Boomspiegels (onkruid)	A
Bosplantsoen (onkruid)	C
Bosplantsoen (randen snoei)	A
Bosplantsoen (overige snoei)	Frequentie eens per 3 jaar
Bodembedekkers en vaste planten (onkruid)	A
Bodembedekkers en vaste planten (randen snoei)	A
Bodembedekkers en vaste planten (overige snoei)	B
Sierheesters (onkruid)	A
Sierheesters (randen snoei)	A
Sierheesters (overige snoei)	B
Rozen (onkruid)	A
Rozen (snoei)	B
Hagen (onkruid)	A
Hagen (snoei)	Frequentie 3 keer per jaar
Gazon maaien	B

Begraafplaatsen

Om het begraven in kelders te kunnen blijven aanbieden heeft de gemeente Scherpenzeel 16 nieuwe keldergraven geplaatst op de uitbreiding (2013) van begraafplaats Lambalgen. Het beheer van de begraafplaatsen is in 2017 in coproductie uitgevoerd door de gedetacheerde groenmedewerkers (voormalig Permar) en de Buitendienst. Het maaien van de begraafplaatsen, jaarlijkse Plant- en renovatiewerkzaamheden van groen, element- en halfverhardingen en kleine asfaltreparaties heeft ervoor gezorgd dat de bestaande beeldkwaliteit gehandhaafd is. Verder is de eerste reeks tijdelijke hagen op begraafplaats Lambalgen (uitbreiding 2013) verwijderd.

Tabel 3.2 kwaliteitsniveaus plantsoenen per groentype begraafplaatsen

Groentype (begraafplaatsen)	**Kwaliteitsniveau**
Bosplantsoen (onkruid)	C
Overige groentypen (onkruid)	A
Gazon maaien	A

Boomonderhoud

De bomenstructuur van Scherpenzeel is één van de belangrijkste kernkwaliteiten van het dorp. Het boomonderhoud in de gemeente Scherpenzeel wordt planmatig uitgevoerd. In 2017 zijn de bomen geïnspecteerd op veiligheid en actuele snoeibehoefte. Vervolgens zijn de bomen conform gesnoeid, gerooid of gekapt. Hierbij ging het om circa 1.700 bomen. In 2017 zijn forse maatregelen genomen in het kader van de Essentaksterfte. Hierbij zijn circa 100 essenbomen gekapt en is één laan met essen vervangen voor een andere boomsoort. Verder zijn in 2017 in totaal 84 nieuwe bomen aangeplant.

Sportvelden De Bree

In 2017 is het regulier onderhoud van de voetbal- en hockeyvelden, lichtmasten en de beregeningsinstallatie conform bestek planmatig onderhouden.

Het Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) en de gebruikersovereenkomsten met de buitensportverenigingen waren in 2017 in verdere ontwikkeling. Deze stukken zijn recent vastgesteld. In 2017 is € 74.430 toegevoegd aan de voorziening voor het doen van vervangingsinvesteringen aan de sportvelden.

Speelplaatsen en Cruijff-Court
Jaarlijks vindt één grote veiligheidsinspectie van alle speeltoestellen plaats. Tevens worden jaarlijks enkele onderhoudsinspecties uitgevoerd door de Buitendienst. In 2017 is in Heijhorst een grote nieuwe speelplaats gerealiseerd. Verder zijn diverse speelplaatsen sterk verbeterd door realisatie van nieuwe ondergronden en toestellen. Dit zijn de speelplaatsen aan Biezenkamp, Eikenlaan en Gelderse Roos.
Het dagelijks beheer van het Cruijff-Court is in 2017 conform bestek uitgevoerd. Voor vervanging van het Cruijff-Court is geen voorziening beschikbaar. Op moment van renovatie dient daarvoor een aparte budgetaanvraag gedaan te worden.

3.3.3 Water

Onderhoud en beheer watergangen /sloten en vijvers
Het te onderhouden watergangareaal in Scherpenzeel is ca. 81 km. Door de nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, o.a. Renés en Heijhorst, in Scherpenzeel is het areaal toegenomen.

In 2017 is er een nieuw bestek voor het onderhoud en beheer van de bermen, watergangen en duikers opgesteld en aanbesteed voor twee jaar, 2017-2018. De onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd volgens het nieuwe bestek. Dit tot tevredenheid van het Waterschap en de bewoners en binnen het beschikbare budget.

Onderhoud houten bruggen en vlonders
Het totaal aantal door de gemeente te onderhouden houten bruggen in Scherpenzeel is 7. Er is in 2017 waar nodig kleine onderhoud uitgevoerd op de houten bruggen. De vlonder ten noorden van de Voorposten (aan de Dreefkant) is gerepareerd. De restauratie– en onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd binnen het beschikbare budget.

Baggerplan
In 2017 zijn er geen baggerwerkzaamheden uitgevoerd. De baggerwerkzaamheden in het stedelijke gebied van Scherpenzeel hoeven volgens het door het Waterschap opgestelde baggerplan van 2014 pas in 2022 te starten.

Grondwater en grondwatermeetnet
De dorpskern van Scherpenzeel ligt in een van nature nat gebied met relatief hoge grondwaterstanden. Gedurende natte perioden komt op diverse plaatsen in de kern grondwateroverlast voor.

In 2017 zijn drainagebuizen aangelegd in een aantal openbare straten – de Glashorst en Burg. Hoytema van Konijnenbruglaan en Holevoetlaan en omliggende zijstraatjes. Dit volgens het door de raad vastgesteld grondwaterbeleid- en beheerplan (GWBBP). De aanleg van de drainage was gecombineerd met de vervanging van de riolering / herstel van deze straten.
In 2017 is het grondwatermeetnet uitgebreid door het aanbrengen van 3 nieuwe meetlocaties (t.h.v. 't Zwarte Land 18, Glashorst 93 en Stationsweg 414) conform het GWWP. Dit ten behoeve van verder onderzoek naar grondwaterstanden in (grondwateroverlast) aandachtsgebieden in Scherpenzeel.
De bovengenoemde werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen het beschikbare budget voor de uitvoering van het GWWP.

Onderhoud grondwatermeetnet

Om de gemeentelijke grondwaterzorgtaak adequaat te kunnen invullen is inzicht in de grondwatersituatie nodig. Hiervoor is er een grondwatermeetnet met 32 meetlocaties – 25 locaties met dataloggers voor periodieke meting en 7 locaties met telemetrie voor real-time meting. In het Afvalwaterplan (AWP) 2013-2017 zijn de kosten voor het jaarlijks onderhoud / beheer van dit grondwatermeetnet opgenomen.
Het onderhoud van dit grondwatermeetnet is uitgevoerd door het Platform Water Vallei en Eem onder eindverantwoordelijkheid van Waterschap Vallei en Veluwe. Het onderhoud en beheer van dit grondwatermeetnet in Scherpenzeel is in 2017 tot onze tevredenheid uitgevoerd binnen het beschikbare budget.

Watermaatregelen in Scherpenzeel Zuid
Gelet op de (grond)wateroverlast, de te verbeteren waterkwaliteit rondom 'Huize Scherpenzeel' en de diverse ruimtelijke ontwikkelingen in het zuidelijk deel (ten zuiden van de Stationsweg / Dorpsstraat) van Scherpenzeel is een waterstructuurplan opgesteld voor dit gebied met een uitvoeringsplan tot 2022.
Voor de vlotte doorstroming van het oppervlakte water uit de nieuwe woonwijk Heijhorst is er een watergang langs het baggerdepot (van de gemeente) / de Lambalgerkeerkade is aangelegd in 2017. De kosten hiervoor zijn gedekt vanuit de grondexploitatie van de woonwijk Heijhorst en het AWP 2013-2017.

3.3.4 Riolering

Onderhoud en beheer rioleringssysteem
Het onderhoud en beheer van het rioleringssysteem is in 2017 tot tevredenheid uitgevoerd. Als gevolg hiervan zijn de klachten en meldingen over de riolering – verstopping, storing aan de pompen gemalen etc. – afgenomen tot zeer beperkt.
In 2017 zijn er 36 drukriool gemalen vervangen conform het AWP (2013-2017).
Er waren geen incidentele grote reparaties nodig op de oude riolering.

Samenwerking met de buurgemeenten
Sinds november 2011 zijn - onder een Afvalwaterteam (AWT) kring Woudenberg - de gemeente Scherpenzeel, de gemeente Woudenberg en het Waterschap Vallei en Veluwe intensief bezig met de samenwerking in de (afval)waterketen " Zuiveringskring Woudenberg. In 2017 zijn de activiteiten volgens het uitvoeringsplan van het AWT voor dat jaar binnen het beschikbare budget uitgevoerd.

Samenwerken in het Platform Water
Daarnaast heeft in 2017 de gemeente Scherpenzeel, zoals afgelopen jaren, samen met andere gemeenten uit de regio en het waterschap, deelgenomen aan het Platform Water Vallei en Eem in onderzoek en beleidsactiviteiten op het gebied van afvalwaterketen.

Gebouwen

<u>Gemeentelijke gebouwen</u>
De doelstelling van de beheerplannen is om de conditie van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en inzicht te hebben in de noodzakelijke instandhoudingkosten over een langere periode. De gebouwen waarvoor beheerplannen zijn opgesteld omvatten:

- Toren NH-kerk
- Brandweerkazerne/gemeentewerkplaats
- Buitenplaats
- de Villa
- Kleedgebouwen sportaccommodaties

Begin 2016 is voor de Toren een instandhoudingsplan inclusief begroting voor een periode van 6 jaar opgesteld. Op basis van dit onderhoudsplan is subsidie aangevraagd bij de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed. Voor de kleedgebouwen zijn de beheerplannen in 2017 opnieuw opgesteld.
De beheerplannen van de voor de Villa, Buitenplaats en de gemeentewerf & brandweerkazerne zijn opgesteld in 2013. In 2018 zullen voor deze gebouwen nieuwe beheerplannen worden opgesteld.Aan de onderhoudsvoorzieningen worden in 2018 de volgende bedragen toegevoegd:

- Ambtswoning	€	0,-
- Woning Willaerlaan	€	0,-
- Brandweergarage/werkplaats	€	30.000,-
- Toren NH-kerk	€	10.715,-
- Buitenplaats	€	18.000,-
- Villa	€	22.000,-
Sportaccomodaties	€	28.324,-
	€	109.039

Overzicht beheerplannen, planperiodes en financieringswijze

Categorie	Beheerplan	Planperiode	Herziening	Financiering
Wegen	Rapportage wegen	2016-2025	2020	Reserve wegen
	Openbare verlichting	2015-2024	2019	Reserve lichtmasten
	GVVP	2012-2016	-	Geen herziening, krediet naar Centrumvisie
Groen	Notitie beheer plantsoenen	2008	-	Exploitatie
	Bomenstructuurplan	2016-2040	-	Exploitatie
	Notitie beheer Begraafplaatsen	2008	-	Exploitatie
	Sportvelden De Bree	2016-2022	2021	- Exploitatie - Voorziening sportvelden De Bree
Water	Grondwaterbeheerplan	2016-2022	2021	Voorziening riolering
	Waterstructuurplan Zuid (uitvoering)	2014-2022	2021	Exploitatie en Voorziening riolering
Riolering	Afvalwaterplan 2013-2017 (verlengd tot 2019)	2013-2017	2019	Voorziening riolering
Gebouwen	Gebouwen	2014-2023	2017	Onderhoudsvoorziening
	Onderwijsgebouwen	2008-2017	-	Reserve Nieuwbouw onderwijsgebouwen
	Sportaccomodaties	2016-2025	2020	Voorziening Sportaccomodaties de Bree

4. PARAGRAAF FINANCIERING

Wat is financiering?

Voor alles wat de gemeente doet is geld nodig. De treasuryfunctie houdt zich bezig met het financieren van de gemeentelijke activiteiten. Hierbij kan het nodig zijn dat (soms tijdelijk) geld geleend moet worden. Maar anders dan de term financiering suggereert, kan het ook zo zijn dat er geld aanwezig is dat niet direct nodig is. Vanwege het verplichte schatkistbankieren zijn de mogelijkheden hiervoor zeer beperkt. Om de risico's rond vermogenstransacties te beheersen is er treasurybeleid. Dit beleid is verwoord in een zogenaamd treasurystatuut.

Treasurystatuut

Op basis van de Wet Fido[4] moet elk decentraal overheidslichaam een treasurystatuut hebben. Er is per 2018 een nieuw Treasurystatuut van toepassing, waarbij tevens de wetswijzigingen rond het schatkistbankieren en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) zijn betrokken.

In het statuut is vastgelegd dat de treasuryfunctie van de gemeente dient tot:

a. het zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde geldmiddelen tegen acceptabele condities (beschikbaarheid);
b. het beheersen en bewaken van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen van de gemeente zijn verbonden (risicominimalisatie);
c. het minimaliseren van de kosten van het beheer van de geldstromen en financiële posities (kostenminimalisatie);
d. het optimaliseren van het rendement van beschikbare liquide middelen binnen de kaders van de in dit statuut opgenomen limieten en richtlijnen (rentemaximalisatie).

Verder wordt uitgewerkt:

- Onder welke voorwaarden het college ter uitoefening van de publieke taak leningen kan aangaan, middelen uitzetten en garanties verstrekken;
- Hoe de diverse risico's beheerst worden;
- Hoe de geldstromen op elkaar worden afgestemd om kosten te beperken en opbrengsten te optimaliseren;
- Hoe de verantwoordelijkheden liggen tussen college en raad en welke bevoegdheden en functiescheidingen in de ambtelijke organisatie worden vastgelegd;
- Hoe wordt omgegaan met onderwerpen als rentevisie en projectfinanciering.

Uiteraard wordt daarbij aangesloten bij de wettelijke regelingen.

Het Treasurystatuut is in 2017 geactualiseerd en in februari 2018 door de gemeenteraad vastgesteld.

Beleggingen

De gemeente heeft geen obligaties meer in bezit.

In- en externe ontwikkelingen/rentevisie

<u>Externe invloeden - rentevisie</u>
Factoren van 'buiten en van binnen' zijn van invloed op de treasuryfunctie. Bij invloeden van buiten gaat het vooral om de rentestand. Iets waar de gemeente geen invloed op heeft.

[4] Wet Financiering Decentrale Overheden

De officiële rente[5] bedraagt nog steeds 0,00%.

Interne invloeden – liquiditeitenprognose
Bij interne invloeden gaat het om zaken die invloed hebben op de behoefte aan geldmiddelen, op korte en lange termijn. Hierbij kan het gaan om bijvoorbeeld nieuwe beleidsvoornemens, grote vervangingsinvesteringen en grondexploitaties.
Het afgelopen jaar was het aantrekken van lange financiering niet nodig. In het tweede kwartaal 2018 wordt de liquiditeitsprognose geactualiseerd.

Financiering

Algemeen
Eén van de doelstellingen van de Wet Fido is het risico op rentestijgingen zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan de gemeente voorkomen door het bedrag waarover bij herfinanciering of herziening van het rentepercentage risico wordt gelopen te beperken. Vanaf 2009 geldt een wettelijk minimum voor de renterisiconorm van € 2,5 miljoen. Voor Scherpenzeel mag niet meer dan voor € 2,5 miljoen aan schuld, het rentepercentage herzien of geherfinancierd worden.
In 2017 waren er geen langlopende geldleningen. Begin 2018 zijn er 2 langlopende geldleningen afgesloten.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet staat de gemeente toe een bedrag van ruim € 1,5 miljoen door kortlopende leningen in financieringsbehoefte te voorzien. Bij overschrijding van deze limiet in twee opeenvolgende kwartalen, geldt de verplichting tot het nemen van maatregelen (i.c. lang financieren). Dit heeft zich in 2017 niet voorgedaan. Begin 2018 is de kasgeldlimiet op basis van de begrotingsomvang verruimd naar € 1,9 miljoen.

	Limiet	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Omvang begroting	€ 20.300.268				
1 Toegestane kasgeldlimiet					
- in percentage	8,5%				
- bedragen	€ 1.725.523				
2 Omvang vlottende schulden					
Opgenomen gelden < 1 jaar		€ 2.000.000	€ -	€ -	€ -
Schuld in rekening-courant		€ -	€ -	€ 562.716	€ 803.191
Door derden gestorte gelden < 1 jaar		€ -	€ -	€ -	€ -
Overige schulden niet zijnde vaste schuld		€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal	**€ 2.000.000**	**€ -**	**€ 562.716**	**€ 803.191**
3 Vlottende middelen					
Contante gelden in kas		€ -	€ -	€ -	€ -
Tegoeden in rekening-courant		€ 22.759	€ 29.650	€ 36.192	€ 11.132
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		€ 2.747.179	€ 876.637	€ 1.147.271	€ -
	Totaal	**€ 2.769.938**	**€ 906.288**	**€ 1.183.463**	**€ 11.132**
4 Toets kasgeldlimiet					
Totaal netto vlottende schuld (2-3)		€ -769.938	€ -906.288	€ -620.746	€ 792.059
Toegestane kasgeldlimiet		€ 1.725.523	€ 1.725.523	€ 1.725.523	€ 1.725.523
Ruimte / overschrijding (-)		**€ 2.495.460**	**€ 2.631.810**	**€ 2.346.269**	**€ 933.464**

[5] De ECB-rente (ook wel refirente genoemd) is het tarief dat banken moeten betalen wanneer ze geld van de ECB lenen. Banken maken gebruik van deze regeling op momenten van liquiditeitskrapte.

Relatiebeheer

Met de BNG Bank is een zogenaamde financieringsovereenkomst gesloten waarin is geregeld dat, in vergelijking met andere marktpartijen, voordeliger tarieven worden aangeboden. Het betreft o.a. een kredietarrangement met een limiet van € 1.500.000.
De rente is gebaseerd op 1-maands Euribor met een opslag van 0,35%. Per 2018 is de financieringsovereenkomst verhoogd naar € 1.900.000 met een opslag van 0,20%.

5. PARAGRAAF GRONDBELEID

6.1 Inleiding

Het gemeentelijk grondbeleid in Scherpenzeel komt tot uitdrukking in de uitvoering van project plan Zuid met als deelprojecten: Akkerwinde, Bruinhorsterlaan en Walstrolaan. Het grondbeleid is hierbij een belangrijk instrument om doelstellingen te bereiken. Met het aanbieden van herzieningen grondexploitatie wordt de raad telkens geïnformeerd over de actualisatie per complex. Indien van toepassing wordt hiermee ook aangegeven of het noodzakelijk is om een voorziening te treffen.
De baten en lasten van de grondexploitatie zijn verantwoord in programma 8. Het projectmatige karakter van de grondexploitatie is afwijkend ten opzichte van de rest van de gemeentelijke exploitatie. Het verantwoorde saldo van baten en lasten wordt bepaald door het resultaat op de afgesloten complexen en de winst- en verliesneming op complexen. De resterende baten en lasten worden geactiveerd en hebben als zodanig geen invloed op het resultaat van het betreffende jaar. Deze activering wordt zichtbaar op de balans van de gemeente onder "voorraden".
Voor gronden welke niet in uitvoering zijn genomen geldt, dat deze zijn opgenomen op de balans onder de materiële vaste activa.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de volgende onderwerpen, zoals voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV):
- een visie op het grondbeleid in relatie tot realisatie doelstellingen uit programma's;
- de wijze waarop de gemeente het beleid uitvoert;
- een actuele prognose van de verwachte resultaten van de totale grondexploitatie;
- onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken (in relatie tot de risico's).

<u>Ontwikkeling Vennootschapsbelasting</u>
Met ingang van 2016 geldt deze belastingplicht voor gemeenten. Uit inventarisatie blijkt dat dit momenteel alleen geldt voor het onderdeel grondexploitatie. Afdracht vennootschapsbelasting (vanwege winst op grondexploitatie) is geen onderdeel van de grondexploitatie zelf maar wordt separaat opgenomen in programma 0 van de begroting. De aangifte voor 2016 is opgesteld en de belastingplicht is verwerkt in deze jaarrekening.

6.2 Visie

De nota grondbeleid is in 2017 geactualiseerd en in februari 2018 vastgesteld door de raad. De routekaart welke voor het onderdeel grondpolitiek is opgenomen, geeft het afwegingskader aan welke richting kan worden gekozen bij welke situatie. Bij de keuze voor actief grondbeleid is het grondbedrijf het instrument. Het grondbeleid geeft kaders voor de uitvoering. Bij actief grondbeleid, zoals bij het complex Akkerwinde, gaat het om kaders ten aanzien van grondprijzen, herziening exploitaties, kostenverhaal, (tussentijdse) winstneming en het afdekken van risico's en verliezen.

De structuurvisie uit 2013 is nog steeds een belangrijk document voor de toekomstige ontwikkeling van Scherpenzeel-Zuid. Hierin is de mogelijkheid tot het ontwikkelen van woningbouw op de gronden die in het bezit zijn van o.a. de gemeente voor de komende jaren vastgelegd. De vastgestelde woonvisie is een belangrijk document voor de woningbouwplanning van de komende jaren.

6.3 Uitvoering grondbeleid

Instrumentarium gronden derden
Aangezien de gemeente de komende jaren voornamelijk eigen gronden wil ontwikkelen, is een exploitatieplan nauwelijks aan de orde. Mocht worden besloten tot een ontwikkeling op gronden van derden, dan zal de gemeente het spoor van de anterieure overeenkomst volgen. Hierin worden afspraken gemaakt over o.a. kostenverhaal, planschade, aantallen en typen woningen en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen buiten het plangebied. Dit is aan de orde bij gronden op Heijhorst-Zuid en bij te bouwen huurwoningen nabij de Ringbaan.

Resultaten in exploitatie genomen gronden (x 1.000 euro)

Complex	Boekwaarde 1-1	Boekwaarde 31-12	Verwachte eind-waarde nominaal	Jaar eindresultaat
Akkerwinde	1.446	1.664	2.850	2022
Bruinhorsterlaan	45	-/-234	12	2019
Walstrolaan	0	7	1.243	2021

Complex Akkerwinde
In 2017 bereikte de gemeente Scherpenzeel overeenstemming met de provincie Utrecht en een particuliere grondeigenaar over de verwerving van gronden en is het plangebied vergroot. Het bestemmingsplan voor het plangebied inclusief de grond van de provincie Utrecht is in 2017 in procedure gebracht en onherroepelijk per 21 februari 2018.
In het complex worden kavels ontwikkeld voor de vrije sector en kavels voor projectmatige bouw. Door Woonstede zullen 32 sociale huurwoningen worden ontwikkeld. Op het gebied van duurzaamheid geldt minimaal de BENG-norm (Bijna Energie Neutraal). Duurzaamheid is een belangrijk beoordelingscriterium voor de projectmatige bouw.

Complex Bruinhorsterlaan
In 2017 is het bestemmingsplan voor dit complex vastgesteld en onherroepelijk geworden. In 2017 verkocht de gemeente bouwgrond aan Woonstede voor de realisatie van 10 sociale huurwoningen en aan een bouwbedrijf voor de bouw van vier seniorenwoningen voor de koopsector. Naar verwachting worden de woningen in 2018 opgeleverd en daarna maakt de gemeente het gebied woonrijp.

Complex Walstrolaan
In 2017 opende de raad deze grondexploitatie en werd gestart met de voorbereidingen (bestemmingsplanprocedure, gesprekken CPO) om door middel van CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap) de ontwikkeling van seniorenwoningen mogelijk te maken. Hiervoor is de bestemmingsplanprocedure gestart.

6.4 Reserves en voorzieningen

Reserve grondexploitatie
Het uitgangspunt voor het instellen van de Reserve grondexploitatie is het opvangen van de financiële bedrijfsrisico's bij de grondexploitatie. Het gewenste niveau van de reserve is afhankelijk van de grootte van de risico's van de complexen die op dit moment lopen, de complexen die in de toekomst naar verwachting worden gestart alsmede de voorraad bouwgrond. Op dit moment zijn de beoogde resultaten van de diverse grondexploitaties voldoende positief om eigen risico's te kunnen opvangen. De reserve wordt om die reden niet aangesproken.

Voorziening Dorpsontwikkeling-Scherpenzeel Zuid
In de structuurvisie staat beschreven dat alle bouwprojecten in het gebied voor Scherpenzeel-Zuid (begrensd bij het bestaand stedelijk gebied ten tijde van vaststelling van de structuurvisie) bijdragen aan het fonds. Met de grondverkopen in de afgelopen jaren zijn afdrachten gedaan ten gunste van deze voorziening. De stand van de voorziening bedraagt ultimo 2017 € 309.627,--.

6. PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

7.1 Wat is een verbonden partij?

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de verbonden partijen van de gemeente Scherpenzeel. Met verbonden partijen worden rechtspersonen bedoeld waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

- Onder *bestuurlijk* belang wordt bedoeld, een plaats in het bestuur of het hebben van stemrecht;
- met *financieel* belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Er wordt het volgende onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten verbonden partijen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coöperaties;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen;

7.2 Waarom inzicht in verbonden partijen?

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad. Op de eerste plaats voeren de verbonden partijen vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan doen. De gemeente blijft de uiteindelijke verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dus voor de raad nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma's. Helaas is dit niet altijd makkelijk, vooral niet als de overige verbonden partijen veel groter zijn. De eigen inbreng in dergelijke verbanden is dan soms erg moeilijk te realiseren. Op de tweede plaats zijn er kosten gemoeid met de deelname en zijn er financiële risico's die de gemeente met de deelname kan lopen. Indien er ten aanzien van verbonden partijen reële risico's worden gelopen, zijn deze benoemd in de paragraaf 'Weerstandsvermogen'. Hier wordt in dat geval naar verwezen.

7.3 Verbonden partijen van Scherpenzeel

Hieronder volgt een overzicht van de verbonden partijen van de gemeente Scherpenzeel. Hierbij is onder meer weergegeven wat de doelstelling van de gemeente is om participeren in de betreffende verbonden partij en de financiële situatie van de verbonden partij. Waar mogelijk zijn de cijfers van de verbonden partijen uit het jaarverslag 2017 weergegeven. In een aantal gevallen is dit echter niet mogelijk geweest; in dat geval zijn de meest recente cijfers opgenomen. De jaarlijkse bijdrage aan/van de verbonden partij is verwerkt in deze programmabegroting.

Verbonden partij	R[6]	Doelstelling deelname	Bestuurlijk vertegenwoordiger	P.	Financieel belang gemeente 2017	Financieel resultaat 2017	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
Gemeenschappelijke regeling								
Regio De Vallei, Ede		Transport en verwerking GFT-afval	Wethouder T. van Dijk	7.	Bijdrage € 1.673 Lening o.g. € 5.423	€ 2.316 (concept jaarrekening)	31-12-2016: € 490.177 31-12-2017: € 463.391	31-12-2016: € 5.035.430 31-12-2017: € 268.090
Regio FoodValley, Ede	*	Gemeentelijke belangenbehartiging op diverse deelgebieden	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	Div	Bijdrage: € 28.116	€ 356.892 (concept jaarrekening)	31-12-2016: € 1.297.176 31-12-2017: € 1.940.748	31-12-2016: € 5.994.797 31-12-2017: € 3.265.146
VGGM, Arnhem	*	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) organiseert voor veiligheidsregio Gelderland Midden de hulpverlening. Doelstelling van deelname is het inkopen van kwalitatief hoogwaardige hulp- en dienstverlening voor volksgezondheid en brandweertaken.	Wethouder H.J.C. Vreeswijk (volksgezondheid) Burgemeester C. van Rhee-Oud Ammerveld (brandweer)		VGZ: € 122.258 JGZ 0-4: € 199.426 Brandweer: € 453.151	€ 2.788.956	31-12-2016: € 5.450.527 31-12-2017: € 8.239.483	31-12-2016: € 45.463.020 31-12-2017: € 37.035.595
Permar, Ede	*	Het mogelijk maken dat mensen met een arbeidshan-	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	6.	- € 22.640	- € 2.164..000	31-12-2016: € 0 31-12-2017:	31-12-2016: € 16.593.000 31-12-2017:

[6] Voor de met * gemarkeerde verbonden partijen wordt een zeker risico gelopen en is een toelichting opgenomen bij de paragraaf 'Weerstandsvermogen'.

Verbonden partij	R[6]	Doelstelling deelname	Bestuurlijk vertegenwoordiger	P.	Financieel belang gemeente 2017	Financieel resultaat 2017	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
		dicap op een voor hen passende wijze aan het werk kunnen.					€ 0	€ 10.279.000
OddV, Ede	*	Omgevingsdienst de Vallei (Oddv) is een samenwerking bij de uitvoering van taken op het gebied van de Wet algemene bepaling omgevingsrecht	Wethouder T. van Dijk	8	€ 357.966	€ 340.000	31-12-2016 € 957.000 31-12-2017 € 1.145.000	31-12-2016 € 1.166.000 31-12-2017 €1.105.000
Vennootschappen en coöperaties								
O- gen, Scherpenzeel		O-gen is een samenwerking in het landelijk gebied van de Gelderse Vallei, Eemland, Utrechtse Heuvelrug en Kromme Rijnstreek. Het betreft een lidmaatschap van deze gebiedscorporatie. De Gebiedscoöperatie kent een UA vorm (Uitgesloten Aansprakelijkheid), waardoor de gemeente uitgesloten is van financiële risico's.	Burgemeester C. van Rhee-Oud Ammerveld	1.	Contributie: € 5.000	Nog niet bekend	1-1-2015: € 945.270 1-1-2016: € 957.371	1-1-2015: € 4.737.951 1-1-2016: € 3.347.000
Vitens, Zwolle		Als aandeelhouder invloed uitoefenen op drinkwatervoorziening. Aandelenbezit: € 7.746 (7.746 á € 1 nominaal).	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	3	Achtergestelde lening 31-12-2016: € 35.353	Onbekend	1-1-2017: € 441,3 miljoen 1-1-2018:	1-1-2017: € 1.292,8 miljoen 1-1-2018:

Verbonden partij	R[6]	Doelstelling deelname	Bestuurlijk vertegenwoordiger	P.	Financieel belang gemeente 2017	Financieel resultaat 2017	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
BNG, Den Haag		(Vaste jaarlijkse aflossing van € 7.071 + rente Participeren in Bank Nederlandse Gemeenten, die gericht is op gemeenten. De aandeelhouders betreffen uitsluitend gemeenten en provincies.	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	10	Rente en aflossing: € 8.454 Dividend: € 29.667 Normale uitkering dividend: € 3.580	€ 393 miljoen	€ 466,1 miljoen 31-12-2016: € 4.486 miljoen 31-12-2017: € 4,953 miljoen	€ 1.289,6 miljoen 31-12-2015: € 149,514 miljoen 31-12-2016:: € 135,072 miljoen.
Stichtingen en verenigingen								
Kulturhus De Breehoek, Scherpenzeel	*	Toezicht op een deugdelijke exploitatie en realisatie van de 'kulturhus gedachte' waarbij voorzieningen op het gebied van zorg, cultuur, educatie, sport en welzijn in één gebouw zijn samengebracht. Jaarlijkse aflossing € 75.000 (dekking uit de reserve Lening De Breehoek)	Wethouder V.M. van de Fliert-Klein	2.	Exploitatie bijdrage: € 75.000 Onder voorwaarden aflossingsvrije lening (per 31/12/17): € 4.368.750	- € 165.488	31-7-2016: € 2.248.102 31-12-2017: € 2.157.614	31-7-2016: € 4.998.266 31-12-2017: € 4.897.954

Verbonden partij	R[6]	Doelstelling deelname	Bestuurlijk vertegenwoordiger	P.	Financieel belang gemeente 2017	Financieel resultaat 2017	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
IBMN, Vianen		Inkoop- bureau Midden Nederland is een samenwerking op het terrein van inkoop en aanbesteding, gericht op het realiseren van kwalitatieve, procesmatige en financiële inkoopvoordelen.	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	9.	€ 55.495	€ 159.502	31-12-2016 € 85.630 31-12-2017 € 245.132	31-12-2016 € 203.271 31-12-2017 € 132.755
Eem Vallei Educatief, Barneveld		Voldoen aan de wettelijke verplichting in Scherpenzeel openbaar onderwijs aan te bieden. Met de deelname wordt beoogd om door middel van schaalgrootte efficiency- en kwaliteitsvoordelen te genereren.	Wethouder H.J.C. Vreeswijk	5.	Alleen bestuurlijk belang	Onbekend	n.v.t.	n.v.t.
Overige verbonden partijen								
N.v.t.								

7. PARAGRAAF RECHTMATIGHEID

Reikwijdte rechtmatigheid en het normenkader
De gemeenteraad concentreert zich op zijn taakstellende en controlerende rollen. De externe accountant ondersteunt de raad in zijn controlerende functie onder meer bij het onderzoek naar rechtmatigheid.

Het controleprotocol is vastgesteld als een meerjarig model. Hierin staan nadere aanwijzingen aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening. Conform advies van de commissie BBV, geldt dit protocol voor dezelfde termijn als het contract met de accountant. In controlejaar 2017 is dit onderdeel herzien.

Het normenkader betreft de inventarisatie van de voor de accountantscontrole relevante regelgeving van hogere overheden en van de gemeente zelf. Het normenkader wordt vooraf ter kennisname aan de raad gestuurd. Het intern controleplan is op dit normenkader afgestemd.

Resultaten rechtmatigheidscontrole
De interne controlehandelingen zijn in 2017 uitgevoerd conform het intern controleplan. Het verslag van bevindingen van de interne controle over 2017 is nog niet aangeboden aan het College.

Voorwaardencriterium en M&O criterium
De rechtmatigheid is uitgebreider dan de getrouwheid. Afwijkingen van wet- en regelgeving kunnen betreffen: verslaggevingsaspecten, financiële beheershandelingen bij naleving wet- en regelgeving (dit is het voorwaardencriterium) en M&O (misbruik en oneigenlijk gebruik). Uit het verslag van bevindingen van de interne controle blijkt dat het bedrag aan financiële fouten over 2017 € 14.404 bedraagt. De financiële omvang van de onzekerheid €6.000. Dit bedrag blijft binnen de goedkeuringstolerantie van 1% van de lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves.

Naast de controles in het kader van financiële rechtmatigheid is er ook controle uitgevoerd voor het onderdeel inkoop en aanbesteding. Dit onderdeel telt niet mee in voor de beoordeling van de financiële rechtmatigheid maar is wel gecontroleerd en wordt volgens afspraak inzichtelijk gemaakt. Hier zijn geen onrechtmatigheden uit naar voren gekomen.

Naast het intern controleplan zijn de specifieke uitkeringen gecontroleerd die zijn opgegeven in de Sisa-bijlage van de jaarrekening. De controle is uitgevoerd aan de hand van een risico-inventarisatieformulier per specifieke uitkering. Er zijn in deze controle geen fouten geconstateerd door de interne controle.

De interne controle heeft in het verslag van bevindingen per controleonderdeel verbeterpunten aangedragen. Het gaat om procesmatige verbeteringen welke het "in control zijn" vergroten en de risico's op fouten verkleinen. Dit geldt zowel ten aanzien van rechtmatigheid als ten aanzien van bedrijfsvoering.

Begrotingsrechtmatigheid 2017
De overschrijdingen in de jaarrekening 2017 zijn op programmaniveau beoordeeld op rechtmatigheid. Alleen de lastenkant is in de toets betrokken.
Van elke overschrijding wordt aangegeven op welke wijze deze past binnen de door de raad vastgestelde normen.

V= overschrijding binnen de norm
X= overschrijding buiten de norm

Programma	Overschrijding	Oordeel	Toelichting
Programma bestuur en ondersteuning	**568.008**	**V**	Deze overschrijding komt door een overschrijding op de reserve mutaties.*
Programma veiligheid	**11.875**	**V**	Hiervan is € 6.082 als begrotingswijziging verwerkt en rechtmatig. De rest is onrechtmatig.
Programma verkeer en vervoer	**-**	**V**	Geen overschrijding op dit programma
Programma economie	**-**	**V**	Geen overschrijdingen op dit programma
Programma onderwijs	**-**	**V**	Geen overschrijdingen op dit programma
Programma sport, cultuur en recreatie	**-**	**V**	Geen overschrijdingen op dit programma
Programma sociaal domein	**-**	**V**	Geen overschrijdingen op dit programma
Programma volksgezondheid en milieu	**-**	**V**	Geen overschrijdingen op dit programma
Programma volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**-**	**V**	Geen overschrijdingen op dit programma

* De grootste rechtmatige afwijkingen in reservemutaties zijn:
Prg.2 gasfabriekterrein Reserve wegen € 129.651:
Kredietrapportage 2e Financiële rapportage 2017
Prg.6 saldo jeugd/wmo Reserve soc.domein € 334.484:
Besluit muteren reserve Kadernota 2017

8. PARAGRAAF BELASTINGEN EN TARIEVEN

Het beleid is er op gericht om de algemene heffingen trendmatig te verhogen, en de retributies kostendekkend te houden. In de Programmabegroting wordt jaarlijks verantwoording afgelegd van de keuzes die daarbij worden gemaakt.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de opbrengsten van de lokale belastingen in 2017. De begrote bedragen zijn inclusief begrotingswijzigingen. Wanneer in financiële rapportages een actualisatie ten opzichte van de Programmabegroting 2017 heeft plaatsgevonden, is het oorspronkelijke bedrag tussen haakjes vermeld.

Tarief/belasting	Opbrengst x € 1.000			Opbrengst per inwoner in €	
	rekening 2016	begroot 2017	rekening 2017	2016	2017
OZB - eigenaar woning 0,1209% - eigenaar niet-woning 0,1853% - gebruiker niet-woning 0,1413%	1.384	1.698	1.671	145,24	172,20
Hondenbelasting € 65,00 voor de eerste hond € 109,00 elke volgende hond	43	45	42	4,51	4,33
Toeristenbelasting *) € 1,15 per overnachting	114	117	119	11,96	12,26
Afvalstoffenheffing - éénpers. € 168,50 - meerpers. € 210,65	729	734	728	76,50	75,02
Rioolheffing - € 253,58 per woning - € 253,58 per niet woning	1.080	1.060	1.038	113,34	106,97
Totaal	**3.350**	**3.654**	**3.598**	**351,55**	**370,77**

*) De bedragen zijn in een aantal gevallen inclusief verrekeningen uit oude jaren, waardoor sterke fluctuaties kunnen optreden.
De ontwikkeling van de opbrengst per inwoner is in de volgende tabel weergegeven. Voor het onderdeel rioolrecht, afvalstoffenheffing en OZB betreft dat tevens de gemiddelde belastingdruk.

Jaar	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017

Rioolrecht/-heffing	88,74	94,72	101,76	105,89	114,91	113,34	106,97
Afvalstoffenheffing	70,37	66,17	71,05	72,40	75,15	76,50	75,02
OZB	134,54	138,66	133,84	138,27	151,46	145,24	172,20
Hondenbelasting	4,21	4,17	3,99	4,13	3,91	4,51	4,33
Totaal	**297,86**	**303,72**	**310,64**	**320,69**	**345,43**	**339,59**	**358,52**

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

1. **Balans per 31 december 2017**
2. **Waarderingsgrondslagen**
3. **Toelichting op de balans**

1. Balans per 31 december 2017

ACTIVA		2017		2016	PASSIVA		2017		2016
VASTE ACTIVA					VASTE PASSIVA				
Immateriële activa	0		17.375		Algemene reserve	6.971.248		6.336.389	
Materiële activa					Bestemmingsreserves	12.139.055		17.469.640	
met economisch nut	12.470.849		12.593.527						
met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	8.029.815		7.017.191						
met maatschappelijk nut	1.154.780		1.034.351		Gerealiseerd resultaat	342.246		990.114	
Financiële activa	4.749.797		4.932.686						
		26.405.241		25.595.130			19.452.549		24.796.143
VLOTTENDE ACTIVA					VLOTTENDE PASSIVA				
Voorraden	1.438.233		1.492.214		VOORZIENINGEN		7.803.706		2.884.579
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	2.196.781		3.523.508		VASTE SCHULDEN		74.805		185.620
Liquide middelen	11.132		15.005		NETTO VLOTTENDE SCHULDEN MET RENTETYPISCHE LOOPTIJD < JAAR		3.025.219		2.737.784
Overlopende activa	490.503		566.486		OVERLOPENDE PASSIVA		185.611		588.217
		4.136.649		5.597.213					
Totaal activa		30.541.890		31.192.343	Totaal passiva		30.541.890		31.192.343

2 Grondslagen waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

BBV

De meest actuele versie van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is gehanteerd.

Vergelijkende cijfers

Vergelijkende cijfers zijn gewijzigd als gevolg van verbeterd inzicht.

Algemeen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Balans

Vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa met economisch en maatschappelijk nut worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2017 gemeente Scherpenzeel.

Financiële vaste activa

De langlopende geldleningen u/g zijn opgenomen tegen de nominale waarde.
De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de nominale waarde omdat de gemeente de obligaties wil aanhouden tot einde looptijd.

Vlottende activa
De niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.
Er wordt rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze gronden.
De vorderingen en liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen
De voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.
De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.
Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

ACTIVA

Immateriële vaste activa

Boekwaarde per 1 januari 2017	17.375
Afname	17.375
Boekwaarde per 31 december 2017	0

De immateriële vaste activa betreft projecten, die over meerdere jaren worden uitgevoerd. Conform de BBV-voorschriften dienen de bedragen van deze projecten elk jaar verantwoord te worden in de exploitatie.

Materiële vaste activa

Boekwaarde per 31 december	2017	2016
Gronden en terreinen:		
- met economisch nut	4.389.675	4.559.937
- met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	605.279	316.723
Woonruimten (met economisch nut)	0	0
Bedrijfsgebouwen (met economisch nut)	7.602.346	7.703.959
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:		
- met maatschappelijk nut	1.154.780	1.034.351
- met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	7.212.623	6.488.877
Vervoermiddelen (met economisch nut)	25.494	36.676
Machines, apparaten en installaties:		
- met economisch nut	60.850	76.904
- met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	211.913	211.592
Overige materiële vaste activa (met economisch nut)	392.484	216.050
Totaal	21.655.444	20.645.069

Het verloop van deze posten is als volgt:

Gronden en terreinen

met economisch nut

Boekwaarde per 1 januari 2017		4.559.937
Investeringen 2017		
Verminderingen 2017	99.000	
		-99.000
		4.460.937
Afschrijvingen 2017		71.261
Boekwaarde per 31 december 2017		4.389.676

De mutaties betreffen:	Vermeerderingen	Verminderingen
afwaardering Gronden Wetroterrein (BW)		99.000

		-	-
		0	99.000

met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven

Boekwaarde per 1 januari 2017		316.723
Investeringen 2017	295.503	
Verminderingen 2017	0	
		295.503
		612.226
Afschrijvingen 2017		6.947
Boekwaarde per 31 december 2017		605.279

De mutaties betreffen:	Vermeerderingen	Verminderingen
Grafkelders Lambalgen	31.272	
Grond Lambalgen	264.231	
	295.503	0

Bedrijfsgebouwen (economisch nut)

Boekwaarde per 1 januari 2017		7.703.959
Investeringen 2017	149.676	
Verminderingen 2017	0	
		149.676
		7.853.635
Afschrijvingen 2017		251.289
Boekwaarde per 31 december 2017		7.602.346

De mutaties betreffen:	Vermeerderingen	Verminderingen
Vervangende nieuwbouw Glashorst	149.461	
Meubilair villa en buitenplaats 2017	215	
Totaal	149.676	0

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:

met maatschappelijk nut

Boekwaarde per 1 januari 2017		1.034.351
Investeringen 2017	183.077	
Verminderingen 2017	0	
		183.077
		1.217.428
Afschrijvingen 2017		62.648
Boekwaarde per 31 december 2017		1.154.780

De mutatie betreft:		Vermeerderingen	Verminderingen
Vervanging openbare verlichting 2015		183.077	
Totaal		183.077	0

met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven

Boekwaarde per 1 januari 2017		6.488.877
Investeringen 2017	853.839	
Verminderingen 2017	0	
		853.839
		7.342.716
Afschrijvingen 2017		130.094
Boekwaarde per 31 december 2017		7.212.622

De mutaties betreffen:	Vermeerderingen	Verminderingen
Schoonwatertracé fase 3	22.467	
Vervanging riolering Holevoetlaan	316.073	
Schoonwatertracé fase 4	29.566	
Vervanging riolering Glashorst e.o.	365.070	
Uitvoeringsmaatregelen grondwaterbeleidsplan	120.663	
Totaal	853.839	0

Vervoermiddelen (economisch nut)

Boekwaarde per 1 januari 2017		36.676
Investeringen 2017	0	
Verminderingen 2017	0	
		0
		36.676
Afschrijvingen 2017		11.182
Boekwaarde per 31 december 2017		25.494

De mutaties betreffen:	Vermeerderingen	Verminderingen
Totaal	0	0

Machines, apparaten en installaties

met economisch nut

Boekwaarde per 1 januari 2017	76.904

Investeringen 2017	0	
Verminderingen 2017	0	
		0
		76.904
Afschrijvingen 2017		16.055
Boekwaarde per 31 december 2017		60.849

De mutaties betreffen:	Vermeerderingen	Verminderingen
Totaal	0	0

met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven

Boekwaarde per 1 januari 2017		211.592
Investeringen 2017	24.595	
Verminderingen 2017	0	
		24.595
		236.187
Afschrijvingen 2017		24.274
Boekwaarde per 31 december 2017		211.913

De mutaties betreffen:	Vermeerderingen	Verminderingen
Ondergrondse containers	24.595	
Totaal	24.595	0

Overige materiële vaste activa (economisch nut)

Boekwaarde per 1 januari 2017		216.050
Investeringen 2017	266.714	
Verminderingen 2017	0	
		266.714
		482.764
Afschrijvingen 2017		90.280
Boekwaarde per 31 december 2017		392.484

De mutaties betreffen:	Vermeerderingen	Verminderingen
Informatiebeleidsplan 2017	73.899	
Implementatiekosten E-HRM systeem	3.007	
Hard & -software ICT samenwerking	189.808	
Totaal	266.714	

Financiële vaste activa

Boekwaarde per 31 december:		2017	2016
Overige langlopende geldleningen		4.734.087	4.916.976
Effecten		15.710	15.710
Totaal		4.749.797	4.932.686

Overige langlopende geldleningen		
Boekwaarde per 1 januari 2017		4.916.976
Verstrekte startersleningen		0
Verstrekte geldlening		0
		4.916.976
Aflossing startersleningen	90.819	
Aflossing geldlening Vitens	7.071	
Aflossing geldlening De Breehoek	85.000	
		182.889
Boekwaarde per 31 december 2017		4.734.087

Specificatie:	
SVN startersleningen	295.804
Geldlening De Breehoek	4.410.000
Achtergestelde lening Vitens	28.283
	4.734.087

Deelnemingen	
Boekwaarde per 1 januari 2017	15.710
Stortingen	0
	15.710
Aflossing/verkoop obligaties	0
Boekwaarde per 31 december 2017	15.710

Er zijn geen obligaties meer in bezit van de gemeente Scherpenzeel.
De nominale waarde van de overige aandelen bedraagt € 15.710.

Vlottende activa

Voorraden	2017	2016
Onderhanden werk:		
- Onderhanden werk inzake grondexploitatie	1.438.233	1.492.214
Boekwaarde per 31 december	1.438.233	1.492.214

De waarde van de niet in exploitatie genomen bouwgronden ('t Voort en Wetroterrein) zijn volgens de voorschriften verantwoord onder de materiële vaste activa.

Specificatie van de boekwaarde per 31 december 2017 van de bouwgronden is als volgt:

	Boekwaarde
Complex Bruinhorsterlaan	-234.199

Complex Akkerwindelaan	1.664.717
Complex Walstrolaan	7.715
Boekwaarde per 31 december 2017	1.438.233

		2017		2016
Uitzettingen met rentetypische looptijd < jaar				
Debiteuren	148.239		195.564	
Dubieuze debiteuren	-5.939		-26.876	
		142.300		168.688
Vorderingen Sociale Zaken	67.864		91.031	
Voorziening Sociale Zaken	-33.333		-32.633	
		34.531		58.398
Belastingdebiteuren		91.198		116.889
Vorderingen openbare lichamen		1.555.361		1.420.193
Rek.crt Stimuleringsfonds Volkshuisvesting		280.771		185.909
Compensabele BTW		81.806		18.356
Overige vorderingen		10.814		22.294
Schatkistbankieren		0		1.532.781
Per 31 december:		2.196.781		3.523.508

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**250**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**69**	**47**	**86**	**37**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	181	203	164	213
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag		
		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	19.296
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	19.296

(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	6.201	4.298	7.947	3.420
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	69	47	86	37

Liquide middelen

	2017	2016
Bank Nederlandse Gemeenten	182.594	3.192.059
Rabobank, rek.crt	4.953	5.217
Regiobank	6.179	9.788
Per 31 december:	193.726	3.207.064

Overlopende activa

	2017	2016
Nog te ontvangen bedragen	490.503	529.168
Vooruitbetaalde bedragen	0	37.317
Per 31 december:	490.503	566.485

Specificatie nog te ontvangen bedragen:

Nog te ontvangen gem Renswoude SWO	26.546
Nog te ontvangen suppletie BCF 2016	10.210
Nog te ontvangen Permar oper. Resultaat 2017	3.230
Nog te ontvangen Permar afrek. SE 2017	5.946
Nog te ontvangen BTW VGGM Brandweer	1.068
Min. van Sociale Zaken, vangnetregeling 2016	159.606
Nog te ontvangen (Eneco)	12.014

Nog te ontvangen Vangnetuitkering 2017 Participatiewet	71.622
Nog te ontvangen Belastingsamenwerking Woudenberg	69.158
Nog te ontvangen afrekening Jeugd 2017	54.308
Nog te ontvangen Afrekening PGB WMO	8.154
Nog te ontvangen bijdrage aanleg intrastruct. Oosteinde	17.641
Nog te ontvangen Bijdrage ODDV	50.999
	490.502

Specificatie vooruitbetaalde bedragen:

	0

PASSIVA

Reserves

Stand per 1 januari 2017		23.806.030
Resultaatbestemming 2016	990.114	
Vermeerderingen	1.278.689	
		2.268.803
		26.074.833
Verminderingen		6.964.530
		19.110.302
Gerealiseerd resultaat 2017		342.246
Stand per 31 december 2017		19.452.548

Hieronder volgt een specificatie van de reserves en de mutaties 2017, alsmede het doel waarvoor de reserves zijn ingesteld.
Het voordelig rekeningresultaat 2016 ad € 990.114 is conform het raadsbesluit verwerkt.
Specificatie:

Toevoeging algemene reserve	628.339
Budgetoverheveling (via algemene reserve)	277.400
Afboeking boekwaarde Wetroterrein (via algemene reserve)	116.375
	1.022.114
Onttrekking reserve automatisering	-32.000
	990.114

Overzicht reserves

Naam reserve	Saldo begin boekjaar	Resultaat-bestemming 2016	Vermeer-deringen	Verminde-ringen	Saldo einde boekjaar
Algemene reserve	**6.336.390**	**1.022.114**	**75.813**	**463.069**	**6.971.248**
Bestemmingsreserves					
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	193.879			34.862	159.017
Reserve Riolering	4.879.846		284.219	5.107.651	56.414
Reserve Grondexploitatie	793.587			200.000	593.587
Reserve Sociale Woningbouw	491.371			27.500	463.871
Nieuwbouw onderwijsgebouwen	1.258.821		25.000	81.998	1.201.823
Subsidie monumenten	171.581		5.000	12.688	163.893
Huisvesting	1.142.042		15.630	40.446	1.117.226
Reserve onderhoud wegen	519.823		263.894	241.189	542.528
Bodemverontreiniging	56.693				56.693
Lening De Breehoek	4.475.000			75.000	4.400.000
Reserve Participatiewet	93.832				93.832
Automatisering	902.347	-32.000	108.500	209.092	769.755
Reserve WMO Huishoudelijke Hulp	148.626			2.673	145.953
Herinrichting sportpark de Bree	1.093.844			57.044	1.036.800
Reserve JOS	20.718			10.300	10.418
Reserve Food Valley	84.684			15.000	69.684
Reserve leerlingenvervoer	75.460		540		76.000
Reserve Sociaal Domein	875.749		500.092	330.987	1.044.854
Reserve Centrumvisie	191.738			55.031	136.707

	17.469.640	**-32.000**	**1.202.876**	**6.501.462**	**12.139.054**
Totaal	**23.806.030**	**990.114**	**1.278.689**	**6.964.530**	**19.110.302**

Toelichting Reserves

Algemene reserve

Doel: Buffer voor het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd, het opvangen van eventuele rekeningtekorten en fungeren als algemeen dekkingsmiddel.

Peuterspeelzaal	10.813	
Inhuur interim-gemeentesecretaris	-50.000	
Inhuur interim-afdelingshoofd	-60.000	
Voorbereiding exploitatie Wetro terrein	-12.103	
Verhoging subsidie JGZ 0-4 jr (KDN 2017)	-47.663	
Salaris projectleider Centrumvisie	-38.164	
Ondersteuning Breehoek salariskosten	-15.079	
Onttrekking economisch beleid	-24.263	
Project Weijdelaer	-4.200	
Voorbereidingskrediet aula	-3.592	
Bouwkundige aanpassingen Breehoek	-4.216	
Bouwkundige aanpassingen Breehoek naar voorz	-33.514	
Transformatiegelden 2017	-53.900	
Toevoeging vanuit Reserve wegen vanwege krediet Kolfschoten	65.000	
Voordelig rekeningsaldo 2016 resultaatbestemming 2016	1.022.114	
Afboeking Wetro terrein	-116.375	

Egalisatie afvalstoffenheffing

Doel: Egalisatie van het tarief afvalstoffenheffing.

Storting ten laste van de exploitatie (voordelig resultaat)	-34.862	

Riolering

Doel: Egalisatie van verschillen tussen kosten en opbrengsten m.b.t. riolering.

Storting ten laste van de exploitatie (voordelig resultaat)	284.219	
correctie Overboeking naar Voorziening Riolering	-5.107.651	*

Reserve Grondexploitatie

Doel: Opvang van de financiële bedrijfsrisico's bij grondexploitatie.

Onttrekking i.v.m. rentetoerekening naar 0%	-200.000	

Kwaliteitsreserve Sociale Woningsector

Doel: Waarborgen en verbeteren van de kwaliteit, duurzaamheid, betaalbaarheid en sociale veiligheid alsmede het inzetten voor investeringen ter verbetering van de woonomgeving met betrekking tot de sociale woningsector in Scherpenzeel.

Onttrekking ten gunste van de exploitatie	-27.500	

Ver-/nieuwbouw onderwijsgebouwen

Doel: Dekking van kapitaallasten van toekomstige investeringen voor nieuwbouw en uitbreiding van onderwijsgebouwen.

Onttrekking kapitaallasten	-81.998	
Jaarlijkse storting tbv Nieuwbouw Glashorst	25.000	

Subsidie monumenten

Doel: Dekking van de jaarlijkse monumentensubsidies.

Subsidie 2017	-5.118
Terugbetaling subsidie aan provincie	-7.571
Jaarlijkse toevoeging reserve Monumenten	5.000

Huisvesting

Doel: Dekking van de kosten verbouwing en kapitaallasten voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie.

Kapitaallasten 2017 Stationsweg 389 en 389a	-40.446
Extra storting in reserve (BW gem huis)	15.630

Egalisatiereserve onderhoud wegen

Doel: Egalisatie onderhoudskosten en reconstructie/herinrichting van wegen.

Elementenverharding Glashorst 2017	-128.889
Extra infra Ringbaan	-38.901
Toevoeging aan Algemene reserve vanwege krediet Kolfschoten	-65.000
Toevoeging ten behoeve van herinrichting wegen	127.000
Toevoeging ten laste van de exploitatie (overschot onderhoud wegen 2016)	7.243
Groot onderhoud Kolfschoten	-8.400

Herontwikkeling gasfabriekterrein	129.651

Lening De Breehoek

Doel: Dekking tegenover de renteloze lening aan De Breehoek in verband met de overdracht van het Kulturhus aan de Stichting.

Aflossing lening de Breehoek	-75.000

Automatisering

Doel: Egalisatie van de lasten van investeringen in automatisering.

Onttrekking kapitaalllasten reserve automatisering	-209.092
Storting ten laste van de exploitatie	108.500
Meerkosten automatisering bevolkingsaangelegenheden (JR 2016)	-32.000

Reserve WMO huishoudelijke hulp

Doel: Egaliseren van overschotten en tekorten op huishoudelijke hulp.

Overschot huishoudelijke hulp 2017	-2.763

Herinrichting sportpark de Bree

Doel: Dekking niet te activeren kosten en kapitaallasten herinrichting sportpark de Bree.

Herinrichting sportpark de Bree (kapitaallasten)	-57.044

JOS

Doel: Dekking van de extra kosten inhuur jongerenwerker.

Inhuur jongerenwerker	-10.300

Reserve Food Valley

Doel: Dekking voor projecten in regiocontract 2012-2015

Onttrekking inzake diverse projecten	-15.000

Reserve leerlingenvervoer

Doel: Schommelingen op te vangen op het budget voor leerlingenvervoer.

aanvulling reserve leerlingenvervoer	540

Reserve sociaal domein

Doel: Egaliseren van overschotten en tekorten op uitkering Sociaal Domein.

Onttrekking tekort 2017 Jeugd	-330.987
Toevoeging overschot saldo WMO nieuw	444.967
Reserve Participatiewet saldo 2017	55.125

Reserve Centrumvisie

Doel: Dekking van de kosten van de centrumvisie

Overheveling van reserve GVVP	-55.031

1) * Conform de notitie riolering 2014 van de Commissie BBV heeft de gemeente de reserve riolering in het boekjaar 2017 (voor het deel van de vervangingsinvesteringen) omgevormd tot een voorziening, aangezien deze hoofdzakelijk bestemd is voor vervanging van riolering en opgebouwd is middels de tarieven van de rioolheffing. Deze omzetting is via een directe balansmutatie (reserves naar voorzieningen) verantwoord, hetgeen overeenkomstig de aanbeveling van de commissie BBV is zoals opgenomen in de notitie riolering 2014. Als gevolg van deze rechtstreekse balansmutatie is het volgende verband niet meer direct sluitend in de jaarrekening: beginsaldo reserves + saldo baten en lasten incl. reservemutaties = eindsaldo reserves. Deze afwijking wordt veroorzaakt door deze rechtstreekse balansmutatie en is toegelicht bij de toelichting op de reserves. Vanaf het boekjaar 2017 vindt de uitsplitsing van overschotten naar reserve (efficiency voordelen) en voorziening (spaardeel voor vervangingsinvesteringen) plaats in de jaarrekening.

Voorzieningen

Stand per 1 januari 2017		2.884.579
Vermeerderingen	5.592.038	
Verminderingen	672.911	
Vrijval	0	
		4.919.127
Stand per 31 december 2017		7.803.706

Hieronder volgt een specificatie van de voorzieningen en de mutaties 2017, alsmede het doel waarvoor de voorzieningen zijn ingesteld.

Overzicht voorzieningen

Naam voorziening	Saldo begin boekjaar	Vermeer-deringen	Verminde-deringen	Saldo einde boekjaar
Onderhoud gemeente-eigendommen	831.310	183.469	26.426	988.353
Wachtgelden personeel	131.545	16.121	147.666	0
Pensioen wethouders	1.044.829	28.233	93.136	979.926
Wachtgelden wethouders	7.662		7.662	0
Stimulering goedkope woningbouw	0			0
Reorganisatieplan Permar	92.918		34.000	58.918
Fonds dorpsontwikkeling	291.007	19.505	885	309.627
Onderhoudsgelden de Breehoek	269.523		19.019	250.504
Voorziening grond Heijhorst	215.785	186.045	332.244	69.586
Voorziening Bomen	0	17.500	11.874	5.626
Voorziening bouwk. Aanp. Breehoek	0	33.514		33.514
Voorziening Riolering	0	5.107.651		5.107.651
Totaal	2.884.579	5.592.038	672.911	7.803.706

Toelichting voorzieningen

Onderhoud gemeente-eigendommen

Doel: Egalisatie van de lasten van onderhoud van gemeente-eigendommen.

Toev. voorz. brandweergarage (t.l.v. exploitatie) 15.000

Toev. voorz. Werkplaats (t.l.v. exploitatie)	15.000
Toevoeging voorziening sportvelden de Bree (t.l.v. exploitatie)	74.430
Toevoeging voorziening sportaccomodaties de Bree (t.l.v. exploitatie)	28.324
Toevoeging voorziening toren N.H.-kerk (t.l.v. exploitatie)	10.715
Toevoeging voorz. onderhoud buitenplaats (t.l.v. exploitatie)	18.000
Toevoeging voorz. onderhoud villa (t.l.v. exploitatie)	22.000
Onderhoud ambtswoning	-74
Onderhoud brandweergarage	-1.853
Onderhoud werkplaats	-3.038
Onderhoud sportvelden de Bree	
Onderhoud sportaccomodaties De Bree	-14.389
Onderhoud toren N.H.-kerk	-694
Onderhoud buitenplaats	-4.920
Onderhoud villa	-1.459

Wachtgelden personeel

Doel: Dekking van wachtgeldverplichtingen personeel.

Vrijval voorziening wachtgeld personeel	-147.666
Toevoeging ten laste van de exploitatie	16.121

Pensioen wethouders

Doel: Voorziening voor het kunnen voldoen aan onze verplichting die ontstaat: wanneer wethouders met pensioen gaan, bij overlijden (aan de nabestaanden) of vertrek.

Pensioenuitkeringen wethouders 2017	-27.387
Premie Appa wethouders	8.117
Toevoeging ten laste van de exploitatie	20.116
Vrijval pensioen wethouders	-65.749

Wachtgeld wethouders

Doel: Dekking van wachtgeldverplichtingen wethouders.

Wachtgeld wethouder	7.662

Reorganisatieplan Permar

Doel: Het continueren van werken onder aangepaste omstandigheden voor een aantal inwoners van Scherpenzeel tegen zo laag mogelijke kosten. Daartoe is een reorganisatie noodzakelijk.

Liquidatiekosten + afl leningen	-34.000

Fonds dorpsontwikkeling

Doel: Verbeteren van de leef- en landschapskwaliteit in Scherpenzeel-Zuid.

Fondsbijdrage	19.505
werkzaamheden derden	-885

Onderhoudsgelden de Breehoek

Doel: Voor de Breehoek gelden ter beschikking hebben staan voor het onderhoud.

Onderhoudsgelden de Breehoek	-19.019

Voorziening Heijhorst

Doel: Dekking kosten woonrijpmaken

Verkoop grond	186.045
Nog te maken kosten woonrijpmaken	-332.244

Voorziening Bomen

Toevoeging voorziening	17.500
Bomen onderhoud	-11.874

Voorziening bouwk. Aanpassingen Breehoek

Toevoeging voorziening	33.514

Voorziening Riolering

Doel: Vervangingsinvesteringen op riolering

Toevoeging vanuit Reserve Riolering	5.107.651

Hieronder volgt nog een specificatie van de voorziening onderhoud gemeente-eigendommen.

Naam voorziening	Saldo begin boekjaar	Vermeer-deringen	Verminde-deringen	Saldo einde boekjaar
1. Ambtswoning	10.672		74	10.598
2. Brandweergarage/werkplaats	135.968	30.000	4.890	161.078
3. Sportvelden De Bree	351.515	74.430		425.945
4. Sportaccomodaties De Bree	47.295	28.324	14.389	61.230
5. Toren N.H.-kerk	48.226	10.715	694	58.247
6. Buitenplaats	59.989	18.000	4.920	73.069
7. Villa	177.645	22.000	1.459	198.186
Totaal	**831.310**	**183.469**	**26.426**	**988.353**

Vaste schulden

Er is een geldlening van € 750.000 afgesloten bij Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). De rentelast over 2017 was € 2.025

Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

	2017	2016
Per 31 december	74.805	185.620

Netto vlottende schulden

	2017	2016
Belasting loonheffing	257.506	184.049
Belasting omzetbelasting	111.773	22.517
Crediteuren	1.835.159	1.691.998
Overige schulden	17.590	13.714
Bank Nederlandse Gemeenten	985.785	4.017.565
Per 31 december	3.207.813	5.929.843

Overlopende passiva

	2017	2016

Nog te betalen bedragen	158.777	325.454
Vooruitontvangen bedragen	26.834	262.763
	185.611	588.217

Specificatie nog te betalen bedragen:

Nog te betalen vennootschapsbelasting 2016	7.428
Nog te betalen inhuur 2017	1.792
Nog te betalen rijksbijdrage BBZ gev Zelfstandig 2017	50.479
Nog te betalen bijdrage ODDV energie	7.176
Nog te betalen afrekening regio foodvalley jeugd 2017	32.185
Nog te betalen kosten ENA 2017 loonkostensubsidie	13.500
Nog te betalen subsidie inlooppunt 2017	18.700
Nog te betalen energie	261
Nog te betalen werkkostenregeling	12.507
Nog te betalen accountantskosten	14.750
	158.778

Specificatie vooruitontvangen bedragen:

	01-01-2017	toevoeging	besteed	31-12-2017
Gemeente Nuenen, bijdrage salaris oud medewerker	15.290		15.290	0
Woonstede, planschadevergoeding gasfabriekterrein	10.000		10.000	0
Gemeente Barneveld, bijdrage salaris medewerker	22.647		10.870	11.777
Provincie Gelderland, subsidie impulsplan gasfabriekterrein	74.616		74.616	0
Min. van BZK, EED gelden (dec.circulaire)	2.887			2.887
FrisValley, vooruitontvangen 2017	5.695	12.171	5.695	12.171
Rijksbijdrage huisvesting vergunninghouders vluchtelingen	131.628	44.303	175.931	0
	262.763	56.474	292.402	26.835

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De gewaarborgde leningen bedragen ultimo 2017 € 2.147.433. Tevens heeft de gemeente de achtervangpositie ingenomen voor door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw gegarandeerde leningen aan Woonstede te Ede en Patrimonium Woonstichting te Veenendaal met een schuldrestant van totaal € 2.800.000.

oorspr. bedrag geldlening	naam geldnemer	restantbedrag van de geldlening aan begin dienstjaar (1-1-2017)		totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	restantbedrag van de geldlening aan einde dienstjaar (31-12-2017)	
		totaal	waarvan door de gemeente gewaarb.		totaal	waarvan door de gemeente gewaarb.
2.268.901	Stichting Woonstede	732.697	732.697	133.051	599.646	599.646
2.268.901	Idem	740.237	740.237	134.259	605.978	605.978
2.268.901	Idem	738.152	738.152	134.928	603.224	603.224
1.315.963	Idem	417.024	417.024	78.438	338.585	338.585
8.122.666		2.628.109	2.628.109	480.676	2.147.433	2.147.433

Borgstelling

2.800.000	Patrimonium woonst (Gelderse Roos)	2.800.000	2.800.000	0	2.800.000	2.800.000
816.816	Patrimonium woonst. (Gelderse Roos)	816.816	816.816	816.816	0	0
3.616.816		3.616.816	3.616.816	816.816	2.800.000	2.800.000

WNT-verantwoording 2017 Gemeente Scherpenzeel

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Gemeente Scherpenzeel. Het voor Gemeente Scherpenzeel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	E. Loenen	B.S. van Ginkel-Schuur	V. van Arkel
Functiegegevens	Gemeente secretaris	Griffier	Gemeente secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/04 – 31/08	01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (in fte)	0,89	0,83	
Gewezen topfunctionaris?	nee	Nee	
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	Nee	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 63.678	€ 55.486	
Beloningen betaalbaar op termijn	0	€ 8.275	
Subtotaal	€ 63.678	€ 63.761	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 67.037	€ 150.230	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 67.037	€ 63.761	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016	Zie tabel 1b		
Aanvang en einde functievervulling in 2016		01/01 – 31/12	01/01 – 30/04
Omvang dienstverband 2016 (in fte)		0,83	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 54.607	€ 29.567
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 7.007	€ 3.597
Totale bezoldiging 2016		€ 61.614	€ 33.164

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	M. Bruinsma		E. Loenen	
Functiegegevens	Gemeente secretaris		Gemeente secretaris	
Kalenderjaar	2017	2016	2017	2016
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01/10 – 31/12	–	[01/01] – [31/03]	[07/04] – [31/12]
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3	0	3	9
Individueel toepasselijk bezoldi-gingsmaximum				
Maximum uurtarief dat geldt voor het kalenderjaar	€ 176	€ 175	€ 176	€ 175
Individueel toepasselijk maximum voor de betreffende periode	€ 73.500		€ 55.500	€ 198.000
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 73.500		€ 253.500	
Bezoldiging				
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja		Ja	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 45.000	0	€ 44.239	€ 126.466
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 45.000		€ 170.705	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.		N.v.t.	
Totale bezoldiging, exclusief BTW	€ 45.000		€ 170.705	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.	

BIJLAGEN

1. **Overzicht afschrijvingstermijnen**
2. **Overzicht investeringen**

1. Overzicht afschrijvingstermijnen

		Termijn
A. Algemeen		
Activa met economisch nut met een prijs beneden € 15.000		Geen
Activa met maatschappelijk nut met een prijs beneden € 30.000		Geen
B. Immateriële activa		
Kosten van sluiten van geldleningen + het saldo van agio en dis-agio		Looptijd lening
Kosten van onderzoek en ontwikkeling		Max. 5 jaar
C. Investeringen met economisch nut		
Afvalinzameling	Minicontainers	15
	Ondergronds inzamelpunt	15
Automatisering	Software, gebruiksrechten met onbepaalde duur, hardware / randapparatuur	5
Begraafplaats	Aanleg gebouwen/ opstallen	40
	Aanleg grafkelders	40
Gebouwen	Gebouwen (incl. onderwijs)	40
	Uitbreiding	25
	Noodlokaal onderwijs	5
	Renovatie/restauratie (geen groot onderhoud)	20
Gereedschappen	Gereedschap en kleine apparaten	10
Grond	Gronden en terreinen	Geen
Inventaris	Kantoormiddelen	10
Kunstwerken	Algemeen	20
	Bruggen (hout)	20
	Bruggen (beton)	60
	Duikers (beton/PVC)	60
	Kunstwerken van cultuur-historische waarde	Geen

		Termijn
Machines en apparaten	Sneeuwploeg, Aanhangwagen, Rioolreiniger, Maaimachine, etc.	10
Onderwijs	Eerste inrichting meubilair	20
	Eerste inrichting onderwijsleerpakket	6
Riolering (Conform AWP)	Vrijvervalriool	60
	Gemalen/ pompen, bouwkundig deel	45
	Gemalen, mechanisch/elektrisch deel	15
	Persleiding en drukriolering bouwkundig	45
	Drukriolering mechanisch / elektrisch deel	20
	Relinen bestaande riolering bouwkundig	60
	Grondwatermaatregelen, bouwkundig	60
	Drainage bouwkundig	60
	Grondwatermaatregelen, mech./elektr. deel	15
	Individuele behandeling afvalwater	30
Sport-accommodaties	Aanleg natuurgrasveld	45
	Aanleg kunstgrasveld	45
	Lichtmasten, dugouts, hekwerk, ballenvangers, etc	30
	Kleedgebouwen	30
	Doelen	15
	Toplaagrenovaties: middels voorziening groot onderhoud	
Verkeerstellers	Elektronisch	10
Voertuigen	Vrachtwagen, Pick-up, etc.	10
C. Investeringen met maatschappelijk nut		
Openbare ruimte	Aanleg wegen (volledige reconstructie)	30
	Ondergrond wegen	30
	Fiets- en voetpaden	30
	Herinrichting	20
	Groenvoorziening	15
	Speelplaatsen	10
	Stroomkasten markt	10
	Beschoeiingen vijvers en watergangen	15
	Groot onderhoud wegen: middels reserve wegen	

2. Overzicht van investeringen

Boekwaarde per 1 januari 2017	21.049.926
Vermeerderingen 2017	2.145.447
Verminderingen 2017	633.508
Afschrijvingen 2017	906.423
Boekwaarde per 31 december 2017	21.655.442

Specificatie investeringen:

UITGAVEN **A. Lopende investeringen**	**Oorspronke-lijke raming**	**Uitgegeven tot 2017**	**Uitgegeven in 2017**	**Restant krediet**
Afdeling Bedrijfsvoering				
implementatie E-HRM systeem	36.430	31.578	3.007	1.845
Hardware ICT samenwerking	140.000		109.215	30.785
Implementatie ICT samenwerking	75.000		117.460	-42.460
Software automatisering	105.000		80.592	24.408
Informatiebeleidsplan 2017-2020	273.000		81.566	191.434
Meubilair	35.000		214	34.786
Afdeling Gemeentewinkel				
Afdeling Samenleving				
vervangende nieuwbouw Glashorstschool	1.946.411		149.460	1.796.951
Afdeling Ruimte en Groen				
vervanging openbare verlichting	770.505	567.631	183.077	19.797
elementverharding Glashorst	141.500	0	0	141.500
groot onderhoud Kolfschoten	235.000	0	8.400	226.600
extra infra Ringbaan	73.254		38.900	34.354
ondergrondse vuilcontainers	29.354		24.595	4.759
inhaal achterstallig onderhoud wegen 2016-2017	142.000	0	0	142.000
vervanging riolering Holevoetlaan	687.301		316.073	371.228
vervanging riolering Glashorst	438.381		365.069	73.312
vervanging mechanische riolering	198.000		117.535	80.465
onderzoeken grondwaterbeleidsplan 2016-2017	77.000		3.128	73.872
uitvoeringsprogramma Centrumvisie	191.738	0	55.031	136.707
uitvoeringsmaatregelen grondwaterbeleidsplan	193.325	0	0	193.325
voorbereidingskosten exploitatie Wetroterrein	25.000		12.103	12.897
Totaal lopende investeringen	5.813.199	599.209	**1.665.425**	3.548.565

UITGAVEN B. Afgeronde investeringen	Oorspronke- lijke raming	Uitgegeven tot 2017	Uitgegeven in 2017	Restant krediet
Afdeling bedrijfsvoering				
Afdeling Gemeentewinkel				
Afdeling Samenleving				
Afdeling Ruimte en Groen				
voorbereidingskrediet aula	25.000	20.737	3.591	672
schoonwatertracé 3e fase - uitgaven	993.300	992.487		813
- inkomsten	-330.800	-330.800		
schoonwatertracé fase 4	524.836	492.293	29.566	2.977
aanleg grafkelders Lambalgen	31.272	0	31.272	0
aanleg wegen bouwplan Wilgenhof	120.000	120.000		0
Aankoop grond begraafplaats Lambalgen	268.500		264.231	4.269
voorbereidingskosten exploitatie Wetroterrein	25.000		12.103	12.897
Stedenbouwkundige invulling	-118.968		-129.651	10.683
Totaal afgeronde investeringen	1.538.140	1.294.717	**211.112**	32.311

Totaal lopende en afgeronde investeringen **1.876.537**

SISA BIJLAGE

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 877.379	€ 18.945	€ 65.023	€ 914	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 9.518	€ 185	€ 0	€ 51.542	€ 0	Ja
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 426	€ 0	€ 1.868	€ 35.488	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Ja			

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER WETTELIJK TAAKVELD

Pr.	Lasten	Rekening 2016	Prim.begr. 2017	Bij-gest.begr. 2017	Realisatie 2017	Verschil
0	**Bestuur en ondersteuning per taakveld:**	**4.727.409**	**4.465.572**	**4.948.073**	**5.579.536**	**631.463**
0.1	Bestuur	1.123.774	713.295	715.295	748.830	33.535
0.2	Burgerzaken	358.850	253.107	255.507	275.415	19.908
0.3	Beheer overige gronden en gebouwen	129.400	13.875	13.875	143.661	129.786
0.4	Overhead	1.122.191	2.666.613	3.055.151	2.946.750	-108.401
0.5	Treasury	2.468	28.760	20.760	10.750	-10.010
0.61	OZB woningen	162.856	135.228	135.228	153.812	18.584
0.62	OZB-niet woningen	0	8.878	8.878	7.923	-955
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	4.641	14.588	14.588	17.172	2.584
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	23.975	23.610	23.610	4.532	-19.078
0.8	Overige baten en lasten	709.265	103.500	-5.500	-15.426	-9.926
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	7.428	7.428
0.10	Mutaties reserves	1.089.989	504.118	710.681	1.278.689	568.008
1	**Veiligheid per taakveld:**	**682.488**	**642.153**	**634.071**	**645.946**	**11.875**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	480.220	499.816	491.734	497.450	5.716
1.2	Openbare orde en veiligheid	202.268	142.336	142.336	148.496	6.160
2	**Verkeer en vervoer per taakveld:**	**986.205**	**894.177**	**883.177**	**840.874**	**-42.303**
2.1	Verkeer en vervoer	974.939	879.378	868.378	826.417	-41.961
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	11.266	14.798	14.798	14.457	-341
3	**Economie per taakveld:**	**123.949**	**98.020**	**113.020**	**98.007**	**-15.013**
3.1	Economische ontwikkeling	28.280	20.281	35.281	24.263	-11.018
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	46.940	28.839	28.839	26.335	-2.504
3.4	Economische promotie	48.729	48.900	48.900	47.409	-1.491
4	**Onderwijs per taakveld:**	**1.090.440**	**715.237**	**715.237**	**680.900**	**-34.337**

4.1	Openbaar onderwijs	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	589.786	229.765	229.765	220.445	-9.320
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	500.654	485.472	485.472	460.455	-25.017
5	**Sport, cultuur en recreatie per taakveld:**	**1.827.666**	**1.523.664**	**1.605.494**	**1.577.567**	**-27.927**
5.1	Sportbeleid en activering	28.991	19.813	19.813	20.136	323
5.2	Sportaccomodaties	386.573	411.136	411.136	400.904	-10.232
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	60.327	60.192	60.192	53.474	-6.718
5.4	Musea	0	0	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	74.933	63.014	69.014	76.612	7.598
5.6	Media	563.632	383.040	497.370	497.529	159
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	713.210	586.470	547.970	528.912	-19.058
6	**Sociaal domein per taakveld:**	**5.812.457**	**5.656.013**	**5.971.819**	**5.829.351**	**-142.468**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	274.732	344.895	331.509	299.510	-31.999
6.2	Wijkteams	491.411	508.444	534.587	414.995	-119.592
6.3	Inkomensregelingen	1.326.867	1.158.366	1.299.451	1.299.971	520
6.4	Begeleide participatie	438.440	289.405	204.705	172.859	-31.846
6.5	Arbeidsparticipatie	277.141	161.400	238.730	251.635	12.905
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	767.611	803.350	816.684	723.268	-93.416
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	635.699	694.857	700.857	545.072	-155.785
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	968.906	1.533.160	1.723.160	2.000.229	277.069
6.81	Geescaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0
6.82	Geescaleerde zorg 18-	631.650	162.135	122.135	121.812	-323
7	**Volksgezondheid en milieu per taakveld:**	**2.234.019**	**1.783.185**	**1.792.484**	**1.728.340**	**-64.144**
7.1	Volksgezondheid	380.821	311.912	285.111	340.439	55.328
7.2	Riolering	734.861	532.887	547.387	468.709	-78.678
7.3	Afval	735.073	737.011	745.611	728.866	-16.745
7.4	Milieubeheer	32.553	29.693	52.693	36.429	-16.264
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	350.711	171.682	161.682	153.897	-7.785
8	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing per taakveld:**	**4.099.092**	**3.551.394**	**3.636.894**	**1.458.060**	**-2.178.834**
8.1	Ruimtelijke Ordening	341.427	497.542	567.542	332.754	-234.788
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijven)	3.100.382	2.553.027	2.553.027	622.216	-1.930.811

8.3	Wonen en bouwen	657.283	500.825	516.325	503.090	-13.235
	Totale lasten	**21.583.725**	**19.329.414**	**20.300.268**	**18.438.581**	**-1.861.688**
		Rekening	***Prim.begr.***	***Bij-gest.begr.***	***Realisatie***	***Verschil***
Pr.	***Baten***	***2016***	***2017***	***2017***	***2017***	
0	**Bestuur en ondersteuning per taakveld:**	**-14.159.111**	**-13.038.929**	**-13.790.756**	**-14.015.162**	**-224.406**
0.1	Bestuur	-8.640	0	-8.500	-74.389	-65.889
0.2	Burgerzaken	-189.980	-174.425	-174.425	-192.709	-18.284
0.3	Beheer overige gronden en gebouwen	-99.362	-59.639	-37.739	-56.133	-18.394
0.4	Overhead	0	-42.500	-57.700	-63.939	-6.239
0.5	Treasury	-409.009	-25.102	-25.102	-39.474	-14.372
0.61	OZB woningen	-1.036.464	-1.195.346	-1.195.346	-1.183.139	12.207
0.62	OZB-niet woningen	-358.044	-523.836	-523.836	-512.362	11.474
0.63	Parkeerbelasting	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen overig	-43.126	-44.719	-44.719	-41.562	3.157
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-9.837.151	-9.779.508	-9.908.722	-9.994.576	-85.854
0.8	Overige baten en lasten	-509.525	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	-1.667.810	-1.193.855	-1.814.668	-1.856.879	-42.212
1	**Veiligheid per taakveld:**	**-11.815**	**-14.140**	**-14.140**	**-19.328**	**-5.188**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	-6.082	-6.082
1.2	Openbare orde en veiligheid	-11.815	-14.140	-14.140	-13.246	894
2	**Verkeer en vervoer per taakveld:**	**-47.809**	**-26.200**	**-26.200**	**-28.429**	**-2.229**
2.1	Verkeer en vervoer	-47.809	-26.200	-26.200	-28.429	-2.229
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0	0	0
3	**Economie per taakveld:**	**-145.676**	**-146.951**	**-146.951**	**-148.237**	**-1.286**
3.1	Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-28.281	-27.141	-27.141	-25.900	1.241
3.4	Economische promotie	-117.395	-119.810	-119.810	-122.337	-2.527
4	**Onderwijs per taakveld:**	**-26.226**	**-4.500**	**-4.500**	**-72**	**4.428**

4.1	Openbaar onderwijs	0	0	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	0	0	0	1	1
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-26.226	-4.500	-4.500	-73	4.427
5	**Sport, cultuur en recreatie per taakveld:**	**-73.006**	**-70.146**	**-70.146**	**-64.621**	**5.525**
5.1	Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0
5.2	Sportaccomodaties	-45.100	-61.032	-61.032	-51.198	9.834
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	0	0
5.4	Musea	0	0	0	0	0
5.5	Cultureel erfgoed	-17.480	-7.250	-7.250	-11.062	-3.812
5.6	Media	0	0	0	0	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-10.426	-1.864	-1.864	-2.361	-497
6	**Sociaal domein per taakveld:**	**-1.233.490**	**-1.108.546**	**-1.300.046**	**-1.467.250**	**-167.204**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-26.770	-26.546	-26.546	-26.546	0
6.2	Wijkteams	-11.042	-21.000	-21.000	0	21.000
6.3	Inkomensregelingen	-937.864	-820.000	-925.000	-944.987	-19.987
6.4	Begeleide participatie	-12.100	0	-17.000	0	17.000
6.5	Arbeidsparticipatie	-64.282	0	-77.000	-83.989	-6.989
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-2.979	-100.000	-100.000	-7.736	92.264
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-178.453	-141.000	-133.500	-103.992	29.508
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	-300.000	-300.000
6.81	Geescaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0
6.82	Geescaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
7	**Volksgezondheid en milieu per taakveld:**	**-2.174.579**	**-2.047.611**	**-2.047.611**	**-2.151.029**	**-103.418**
7.1	Volksgezondheid	-82.028	0	0	-57.102	-57.102
7.2	Riolering	-1.080.854	-1.060.789	-1.060.789	-1.039.137	21.652
7.3	Afval	-874.167	-846.053	-846.053	-887.114	-41.061
7.4	Milieubeheer	-1.304	-1.500	-1.500	-84	1.416
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-136.226	-139.269	-139.269	-167.592	-28.323
8	**Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing per taakveld:**	**-4.702.128**	**-3.011.033**	**-3.127.408**	**-886.693**	**2.240.715**
8.1	Ruimtelijke Ordening	-60.477	-168.006	-168.006	-79.534	88.472
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijven)	-4.274.005	-2.553.027	-2.669.402	-622.216	2.047.186

8.3	Wonen en bouwen	-367.646	-290.000	-290.000	-184.943	105.057
	Totaal baten	**-22.573.840**	**-19.468.056**	**-20.527.758**	**-18.780.821**	**1.746.937**
0.11	**Resultaat van de rekening van baten en lasten**	**-990.115**	**-138.642**	**-227.490**	**-342.241**	**-114.751**